РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАСЫЛЫМ

БІЛІМ ЖОЛЫ НҰРЛЫ ЖОЛ

Желтоқсан айы 2020 жыл | № 12 (14)

Білім беретін, ғылыми, танымдық, жарнамалық басылым

МББ аты: «БІЛІМ ЖОЛЫ НҰРЛЫ ЖОЛ» журналы
МББ тілі: қазақша, орысша, ағылшынша
Шығу жиілігі: айына 1 рет   Тарату аумағы: Қазақстан Республикасы
Меншік иесі: «Қаламгер ТЕН» ЖШС Алматы қаласы Бас редакторы: Нагиев И. Б.
Негізгі тақырыптық бағыты: білім беретін, ғылыми, танымдық, жарнамалық

«БІЛІМ ЖОЛЫ НҰРЛЫ ЖОЛ» журналына жарияланған ақпараттардың
авторлық құқы ақпарат авторына тиесілі, редакция жауапты емес.
Жарияланған ақпарат авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.

Журнал ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат комитетінде тіркелген.
Куәлік № KZ37VPY00015077. Нұр-Сұлтан қаласы. 19.09.2019 жыл

Тапсырыс: 562   Таралымы: 3000 дана.
Журнал «Қаламгер ТЕН» ЖШС баспаханасында басылды.
Алматы қаласы – 2020 жыл   Телефон: 8 777 055 0590

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУДЕГІ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІНІҢ АРТЫҚШЫЛЫҒЫ

ДОМАЕВА ГУЛЬЗИНА АБДИКАРИМОВНА
Шымкент қаласы № 61 жалпы орта білім беретін
мектептің бастауыш сынып мұғалімі

Елбасы Н.Ә Назарбаев «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламасында «Табысты болудың ең іргелі басты факторы білім екенін әрқайсысымыз терең түсінуіміз керек…

Себебі, құндылықтар жүйесінде білімді бәрінен биік қоятын ұлт қана табысқа жетеді» - деген.

Ел ертеңі – жас ұрпақтың қолында. Ендеше, бүгінгі ұстаздар қауымына қойылатын талап та жоғары болмақ. Олар жан-жақты, әлемдегі жаңалықтардан мағлұматы бар, үнемі шығармашылық ізденістегі, кәсіби біліктілігін шыңдайтын жеке көзқарасы бар, соны қорғай білетін жігерлі тұлға, зерттеушілік қабілеті бар, білімді де білікті, көп оқитын, көп тоқитын, білімін өз тәжірибесінде шебер қолдана білетін, өзінің оқушысын өз бетінше білім алуға баулитын кәсіби маман иесі болуы керек. Бұл өмір талабы.

Жаңартылған білім берудің маңыздылығы – оқушы тұлғасына үйлесімді, қолайлы білім беру ортасын құра отырып, оны сын тұрғысынан ойлап, зерттеу жұмыстарын жүргізіп, тәжірибе жасап, АКТ-ны қолданып, жеке, жұппен, топта жұмыс жасай білетіндей, функционалды сауатты, шығармашылықпен жұмыс жасай алатындай дәрежеге жеткізу. Жаңартылған білім беру бағдарламасының ерекшелігі спиральді қағидатпен берілуі. Спиральділік қағидаты бойынша құрылған оқу бағдарламасы Джером Брунердің «Білім беру үдерісі» (1960) атты еңбегінде қарастырылған танымдық теорияға негізделеді. Критериалды бағалау кезінде оқушылардың үлгерімі алдын ала белгіленген критерийлердің нақты жиынтығымен өлшенеді. Оқушылардың пән бойынша үлгерімі екі тәсілмен бағаланады: қалыптастырушы бағалау және жиынтық бағалау. Бұл бағалау жүйесінің артықшылығы, баланың ойлау қабілетін дамытып, ғылыммен айналасуға ынтасын оятады. Қалыптастырушы бағалау күнделікті оқыту мен оқу үрдісінің ажырамас бөлігі болып табылады және тоқсан бойы жүйелі түрде өткізіледі. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіле отырып, оқушылар мен мұғалім арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және балл немесе баға қоймастан оқу үрдісін түзетіп отыруға мүмкіндк береді. Жиынтық бағалау оқу бағдарламасының бөлімдерін (ортақ тақырыптарын және белгілі бір) оқу кезеңін (тоқсан, оқу жылы, орта білім деңгейі) аяқтаған оқушының үлгерім туралы ақпарат алу мақсатында балл және баға қою арқылы өткізіледі. Қалыптастырушы бағалау және жиынтық бағалау барлық пәндер бойынша қолданылады.

Критериалды бағалау жүйесі Филиппин, Сингапур, Жапония, Франция, Финляндия сынды дамыған елдерде пайдаланылады. Осы мәселе аясында «Балалар XXI ғасырда табысты болу үшін нені оқыту керек?» және «Оқытудың тиімді әдістері қандай?» деген сияқты негізгі сауалдар туындайды. Бұл сауалдар оқу бағдарламасымен және оқу бағдарламасын жүзеге асыруда пайдаланылатын педагогикалық әдістемелермен тығыз байланысты. Қарқынды жаһандану, сондай-ақ, ұлттық экономикаға да ықпал етуде және қазіргі уақытта экономикалық дамуды қамтамасыз етуге бағытталған халықаралық бәсекелестік артты.

Білім беру жүйесін жаңартуға арналған бұл экономикалық дәлелдерге қоса, қазіргі жиырма бірінші ғасырда басқа да негіздер бар: байланысқа бейімділікті арттыру, әлеуметтік өзгерістер, ауа райының өзгеруімен байланысты мәселелер, бүкіл әлемдегі халықтың қарқынды өсуі, заманауи әлеммен өзара табысты байланысу үшін қажетті және келешек күннің әлемімен өзара байланысу үшін қажетті дағдыларды қазіргі таңдағы мектеп жасөспірімдері талап ететін шектеулі ресурстарға деген сұраныстың өсуі. Сондықтан оларға заманауи бағдарламалар мен оқыту әдістемелерін, білікті мамандар ұсыну маңызды.

Орта білім жүйесінде жалпы білім беретін мектептерді Назарбаев зияткерлік мектептеріндегі оқыту деңгейіне жеткізу керек. Мектеп бітіруші түлектері қазақ, орыс және ағылшын тілдерін білуге тиіс. Оларды оқыту нәтижесі оқушылардың сындарлы ойлау, өзіндік ізденіс пен ақпаратты терең талдау машығын игеру болуға тиіс» деп атап көрсеткеніндей, қазіргі таңда елімізде жаппай білім беру мазмұны жаңартылуда. Жаңартылған бағдарлама бойынша әлемдік білім беру жүйесі бәсекеге қабілеттілікке қарай білім алушыны баулу, қоғамнан өз орнын таба білетіндей сапалы маман болуына бағытталынған.

Критериалды бағалау технологиясын енгізудің мақсаты:

- Мектепте оқыту сапасын жоғарылату
- Мектеп бітірушілердің білімін халықаралық стандартқа сәйкестендіру.

Критериалды бағалаудың басты артықшылығы:

- алдын-ала ұсынылған бағалау шкаласы;
- анық, айқындылығы;
- бағаның әділдігі;
- өзін бағалауға мүмкіндіктің берілуі

Критериалды бағалау технологиясы арқылы бағаның қойылуы:

- Критерий бойынша оқушының оқу жетістіктерінің деңгейі белгіленеді
- Нақты балдар немесе бағалар қойылады

Анықтамасы ***:***

Критериалды бағалау технологиясы - бұл білім берудің мақсаты мен мазмұнына негізделген оқушының оқу-танымдық құзырлығын қалыптастыруда алдын-ала белгіленген жетістіктермен салыстыру үрдісі .

Бағалауды қолданудың екі тәсілі:

- Қалыптастырушы бағалау- (*formative) баға жақсарту мақсатында жасалатын қадамдарды анықтау үшін ағымдағы жағдай туралы мәліметтер алуға қолданылады.*
- Жиынтық бағалау- (*summative) өтілген кезең бойынша зерделенген материал мөлшерін анықтауға қолданылады.*

Қалыптастырушы бағалау

Қалыптастырушы бағалау –сабақта күнделікті жүзеге асатын, білім мен дағдыны меңгеру деңгейін анықтайтын бағалау. Қалыптастырушы бағалау білім беру процесінде оқушы мен мұғалімнің арасындағы өзара тығыз байланысты жүзеге асырады. Сонымен қатар, оқушыларға жаңа материалды меңгеруде тапсырмаларды қаншалықты дұрыс орындағандығын білуге және оқытудағы мақсаттар мен міндеттерді орындауға мүмкіндік туғызады (ауызша сұрақ, жазба, практикалық жұмыстар т.б.)

Қолданылуы:

- Негізгі бағалауда барлық критерийлер барынша қолданылуы керек.
- Критерий оқушының жас ерекшелігіне, бағдарламаға сай алынады.
- Әрбір жетістік балмен және дескриптор арқылы белгіленеді.
- Тоқсан соңында әр критерий бойынша негізгі бақылаудан алынған орташа балл есептелінеді.

Негізгі ұстанымдар

- Бағамен оқушының жұмысы бағаланады.
- Дескрипторлар оқушыға алдын-ала белгілі. болуы шарт.
- Оқушы өз білім деңгейін анықтай алуы қажет.
- Нақты білімділік мақсатты бағалауы қажет.

Жиынтық бағалау (суммативное оценивание):

- Жиынтық бағалау белгілі бір тақырыпты қорытындылау мақсатында орындалады.
- Мазмұны оқылған материалды қамтуы керек.
- Жиынтық бағалаудағы оқушының алған бағасы тоқсандық баға болып табылады.

Критериалды оқытудың маңыздылығы:

ϖ **Мұғалім үшін:**

Әрбір оқушының өзгешелігін ескере отыра жеке білім алу траекториясын құру.

1. **Оқушы үшін:**

Берілген бағалау критерийлерін түсіну,қолдану,жұмысын бағалай білуі.

• **Ата-ана үшін:**

Баланың білім алуындағы өсу деңгейін қадағалауы.

Критериалды бағалау технологиясының артықшылығы:

- Нақтылық
- Әділдік
- Ынталандыру
- Белсенділік
- Жеке тұлға

Критериалды бағалау технологиясының оқытуды жақсартудағы 5 қағидасы

- Оқушылармен кері байланысты тиімді қамтамасыз ету.
- Оқушылардың өзіндік оқуға белсенді қатысуы.
- Бағалау нәтижелерін ескере отырып, оқытуды өзгерту.
- Оқушылардың өзін-өзі бағалауы.
- Өздерінің оқуын қалай жақсартуға болатындығын түсіну қажеттігі.

Бағалаудың мақсаты

- Оқытудың қиындықтарын анықтау;
- Жетістіктер туралы кері байланыс (оқушылар, мұғалімдер және ата-аналар үшін);
- Болжау және сұрыптау;
- Стандарттарды бақылау және орындау;

- Оқыту бағдарламасының мазмұнын және білім беру стилін бақылау.

Қалыптастырушы бағалау
Мұғалім үшін-

- оқытудың келесі деңгейін жоспарлау үшін тексеру жұмыстарының нәтижесін қолданады;
- оқушыға білімін арттыру үшін пайдалы кеңестер береді;
- жұмыс нәтижесі бойынша әр оқушыға жеке-жеке мақсаттар қояды.

Оқушы үшін-

- өз қатесі негізінде үйренуге көмектеседі;
- маңыздыны түсінуге көмектеседі;
- қолынан не келетінін түсінеді;
- білмейтін тұстарын анықтайды;
- нені істей алмайтынын түсінеді.

«ӨСІМДІК ҚАЛАЙ ДАМИДЫ? »

ПИРЖАНОВА КИМЁ ТАЛАУВНА
Шымкент қаласы № 61 жалпы орта білім
беретін мектептің бастауыш сынып мұғалімі

Пән:Жаратылыстану	**Мектеп:** *Шымкент қаласы, №61 жалпы орта білім беретін*	
Күні:	**Мұғалімніңаты-жөні:** Пиржанова Кимё Талаувна	
Сынып: 4-сынып	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**
Сабақтақырыбы	**Өсімдік қалай дамиды?**	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	4.2.1.3 Тозаңдану нәтижесінде тұқымның түзілуін сипаттау	
Сабақ мақсаттары	**Барлық оқушылар:** Өсімдіктің мүшелерін, олардың атқаратын қызметін біледі. Жергілікті өсімдіктерді атайды, өсімдік түрлерінің өзара ұқсастығы мен айырмашылығын анықтайды. Өсімдіктің фотосинтез процесінде оттек бөлінетін біледі. **Көптеген оқушылар:** Өз өлкесіндегі табиғат бірлестіктерін сипаттап, тіршілік ортасына қарай өсімдіктерді салыстыра алады, қоршаған орта жағдайына өсімдіктің бейімделуін түсіндіре алады. **Кейбір оқушылар:** Адамның өсімдіктің сан алуандығына әсерін, Қызыл кітаптың өсімдіктерді қорғаудағы рөлін түсінеді.	
Бағалау критерийлері	• Оқушылар өсімдіктің тіршілік циклін зерттейді, тұқым қалай таралатынын түсінеді, тозаңдану нәтижесінде тұқымның түзілуін сипаттайды. • Төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктердің айырмашылықтарын түсінеді. Өсімдіктерді қорғау жолын ұсынады.	
Тілдік мақсаттар	**Оқытудың тілдік мақсаты** Оқушылар -өсімдіктіңтіршілікциклінсипаттайды; -өсімдіктердіңтаралужолдарынатайды, сипаттайды; -өсімдіктердіқорғаутуралыөзұсынысынтүсіндіріп, әңгімелейді. **Пәндік лексика және терминология** Тұқым, өскін, ересекөсімдік, солу; Көшет, ересекөсімдік.	
Құндылықтарды дарыту	Оқушыларды бір-біріне деген құрмет көрсетуіне тәрбиелеу.	
Пәнаралық байланыстар	Математика, дүниетану, әдебиеттік оқу, көркем еңбек.	

АКТ қолдану дағдылары	Интернет-ресурстар, дерекқорданжәнеинтернеттенсабаққақатыстыақпараттыіздеу;
Сабақтың барысы	
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**
Сабақтың басы **7 мин** **Сабақтыңортасы** **26мин**	**Психологиялық ахуал қалыптастыру.** Шеңбер құру, бір-біріне тілек айту «Жалаулар» арқылы топқа бөлінеді. Оқушыларды қалаған жалауларын алып, 1,2,3 топтарға бөлініп отырады. **1-топ «Бақыт жалаулары»** **2-топ «Арман жалаулары»** **3-топ «Қуаныш жалаулары»** **Жұмыс ережесін келісу** • Сабақта бір-бірімізді сыйлаймыз, тыңдаймыз! • Уақытты үнемдейміз! • Нақты,дәл жауап береміз! • Сабақта өзіміздің шапшаңдығымызды, тапқырлығымызды көрсетеміз! • Сабаққа белсене қатысып, жақсы баға аламыз! **Алдыңғы білімді еске түсіру (ұжымда)** ҚБ: Отшашу арқылы бір-бірін бағалау. **Оқу мақсатын таныстыру** **Күтілетін нәтижені анықтау** Сенің үрмебұршағың дамудың қай кезеңінде? Эксперимент жүргізу үшін қандай тәсілдер таңдадың? Олардың қандай артықшылығы болды? Экспериментте қолданған тәсілдерді қалай жақсартуға болады деп ойлайсың? Зерттеу нәтижесін тіркеу тәсілін таңдау үшін «Жас зерттеуші анықтамалығын» пайдалан.
	Дескрипторы: тіршілік циклінің әр кезеңінде жүретін өзгерістерді біледі
Сергіту:	**Мақалдыңжалғасын тап.** 1. Мұғалім: Оқусыз білім жоқ Оқушылар: Білімсіз күнің жоқ. 2. Мұғалім: Әдепті бала, арлы бала Оқушылар: Әдепсіз бала, сорлы бала. 3. Мұғалім: Жақсыдан үйрен, Оқушылар: Жаманнан жирен. 4. Мұғалім: Жаздан өнім жиған-ақылды бала, Оқушылар: Орақ кезінде ұйықтаған-арсыз бала. 5. Мұғалім: Жаңбыр жауса жер ырысы, Оқушылар: Батыр туса-ел ырысы.
Сабақтың соңы **7мин**	Кейбір өсімдіктердің гүлі мен жемісі болмағанымен, тұқымы болады. Мысалы,қарағай жаңғақ тәрізді құрғақ тұқым түзеді. Мұндай өсімдіктерге арша, секвойя,шырша, балқарағай жатады. Тұқымда induced қоректік зат көп болады. Өсімдік енді өнебастағанда, тамыр мен өскін шыққанға дейін осы қоректік заттарды жұмсайды.Тұқымнан қайтадан жаңа өсімдік өсу арқылы жер бетіндегі өсімдіктердің тіршілігі жалғасады.Адам мен жануарлар өсімдіктердің жемісі мен тұқымын қорек ретіндепайдаланады. **«Бутерброд әдісі»** кері байланыс.

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУДЕ ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ

БЕГМАГАНБЕТОВА ЖАНАР МЕИРОВНА
Шымкент қаласы № 61 жалпы орта білім беретін мектептің бастауыш сынып мұғалімі

Бүгінгі таңда елімізде білім беру мазмұны жаңа бағытқа бет бұрды. Қазақстан Республикасында орта білім беру мазмұнын жаңарту шеңберінде білім беру үдерісінің құрылымы мен мазмұнына елеулі өзгерістер енгізілуде. Жаңартылған білім беру бағдарламасының негізгі мақсаты – білім мазмұнының жаңаруымен қатар, критериалды бағалау жүйесін енгізу және оқытудың әдіс-тәсілдері мен әртүрлі құралдарын қолданудың тиімділігін арттыруды талап етеді. Жаңартылған білім берудің маңыздылығы – оқушы тұлғасының үйлесімді қолайлы білім беру ортасын құру және коммуникативті қарым-қатынасқа түсу, жеке, жұппен, топта жұмыс жасай білу болып табылады десек, оларды жүзеге асырудың бір жолы – оқыту процесінде топтық оқытуды қолдану болып табылады.

Жаңа қоғамға қажетті тұлғаны дайындауда топтық оқытудың қажеттілігі өмір талабы екендігі айқын сезіледі. Оқытудың топтық формасы деп – оқу тапсырмасын бірігіп орындау үшін сынып базасында құрылған жұмысшы топтардың іс-әрекетін ұйымдастыру түрін айтады. Топтық оқытудың басты мақсаты – оқушыларды шағын топтағы бірлескен жұмысқа тарту. Топтық жұмыстар – оқушылардың танымдық қызмет үдерісіне көтеріңкі көңіл-күймен қатысуын, зерттеу тақырыбын түйсініп, терең зерделеуді, алынған білімнің тұтастығы мен оқушылардың танымдық белсенділігін қамтамасыз етеді.

Дәстүрлі ұйымдастырылған оқу үдерісіне қарағанда, топтық жұмыс арқылы оқыту үдерісінде оқушылар көп мағлұмат алады, ойын үдерісінде жағымды эмоциялар алып, белсенділігі артады, сөздік қоры дамиды жеке тұлғаның қажеттіліктері қанағаттандырылады.

Дұрыс ұйымдастырылған топтық жұмыс – командада шығармашылықпен ынтымақтастықта жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Бұрын әркім өз бетінше ізденіп жұмыстанып, белсенді балалар нәтижеге жетіп отырса, көмекке зәру бала өз ойының дұрыс бұрыстығына көз жеткізе алмай білмеген күйде қалып отырды. Топта оқушылар өз даралығын жоғалтпайды, қажетті жағдайда олар бір-бірінен көмек сұрап, ортақ міндеттерді шешеді.

Топтық жұмыс барысында топтасып постер дайындау, бірлесіп тапсырмаларды орындау, ресурстарды талдау жұмыстары барысында бір–бірімен ой бөліседі, өзінің білмегенін талқылау барысында тыңдау арқылы біледі, естігеніне қорытынды жасап, жүйелі талқылауға қатысады, бағалап, талдап, өз пікірлерін білдіре алады және бәрі бір тоқтамға келіп, берілген мәселені бірлесе отырып шешіп, оны қорғауға өз үлестерін қосады, тұжырым шығарады.

Топтық жұмыс формалары оқушы тұлғасының танымдық қабілеттерін, танымдық процестерді дамытуға, оқуға жағымды қызығушылық қалыптастыруға, тұлғаның қиындықтарға даяр болу және жеңе білу, танымдық, сыйласу, шығармашылық өзін-өзі өзектілендіруге ықпал етуде алатын орны ерекше.

Топ – қазіргі адамның қоғамдық өмірін ұйымдастырудың басты тәсілі, оның ажырамас қасиеті болып табылады. Топтық жұмыс өзінің барлық белгілері көрініс табатын оқу ынтымақтастығының идеалды моделі болып табылады. Топтық жұмыс дәстүрлі сынып-сабақ жүйесіне қарағанда оқушылардың бір-бірімен байланысын құруға мүмкіндік береді. Олар жеке жұмысқа қарағанда топтық жұмыста тапсырмаларды жақсы орындайды және сабақтағы психологиялық микроклимат жақсарады. Топтық жұмыстың педагогикалық құндылығы – оның жалпы бала тұлғасын қалыптастыруға, оның ақыл-ой қабілеттерін дамытуға жағымды әсер етуінде. Қазіргі мектепте топтық жұмыстарды ұйымдастыруды оқу үдерісін жандандыру және жылдамдату үшін пайдаланады.

Ғалым Шаталов топта жұмыс істеудің “сабақта қияр тұздау” сияқты әдісін ұсынады, яғни тұзды суға түскен қиярдың тұздалатыны секілді топтық жұмысқа қатысу арқылы білмегеніңді үйрену. Топта жұмыс істеу механизмін іске дұрыс қосқанда, оқушының білмегенін білуге ұмтылысы нәтижелі болады.

Топтық жұмыстар тиімді әрі көңілден шығу үшін жақсы ұйымдастыру қажет. Ол үшін:

Топтардың құрамын жиі өзгертіңіз, әрбір оқушы қалған барлық оқушылармен жұмыс жасай алатын болсын.

Оқушылар тек өз достармен ғана жұмыс жасамауы керек. Ұлдар мен қыздардан немесе ұлты әр түрлі балалардан құралған аралас топтың жұмысы жақсы нәтиже көрсетеді. Топтың құрамын әр түрлі етіп өзгертуге болады. Әрбір топ мүшелері өз ролін толық түсінгенін біліңіз.

Мысалы: 1 нөмірлі сен хатшысың, 2 нөмірлі сен реттейсің деген сияқты т.б.

Оқушылар басқалардың да өз пікірін айту құқығын сыйлауы керек.

Оқушылардың барлығының жұмыс жасауына назар аударыңыз.

Жұмысын ерте бітірген оқушыларға жеке тағы да тапсырма беріңіз.

Топпен жұмыс жасау барысында оқушылар бір-бірін қорқытуы мүмкін. Мысалға сен мені қошта, болмаса маған 5 қой деген сияқты. Сондай бұзақылық жағдай болмау үшін бұзық оқушыларыңызға төреші, хатшы, реттеуші боласың деу керек.
Топпен жұмыс жүргізгенде жұмыс шуы болады. Ол үшін жұмыс жасау барысындағы шу мен күнделікті болатын шуды айыра білуіңіз керек.
Мұғалім – бақылаушы қызметін атқарады.
Оқушылардың мәселелерді толық талқылап жатқанын бақылау.
Топқа бөліп жұмыс жасату ойын емес, бұл проблеманы, мәселені шешудің бірден – бір жолы екенін оқушыларды топқа бөлерде ескертіп өту қажет.
Топтық жұмысты жариялау кезінде тақтаға шығып сөйлеу қажет. Себебі, барлық оқушының назары сол баяндамашыда болады.
Топпен жұмысты барлық сыныпта қолданғаннан гөрі бір сыныпта жүргізіп, балаларды жаттықтырып алған жөн. 1. Топтың көлемі. Ресми топ салыстырмалы түрде үлкен болмау керек деген пікір бар. Кит Девис топтағы адамдар саны бесеу болу керек деп есептейді. Ральф Дэвис бойынша тамаша топ 3-9 адам.3. Топтық нормалар**.** Топ басшылары топтың өзге мүшелеріне қарағанда өздерін басқаша сезінеді. Оларда топтық қызығушылықты бағындыратын топтық рух басым болады.
4. Топтық сананы құру амалдары:
2. Топтың құралы. Құрылу кезінде топта ұқсамайтын тұлғалар болу керек, бұл үлкен тиімділікке әкелуі мүмкін. Көптеген көзқарастар және қабылдаулардың көмегі өз жемісін береді.
Топтардың тиімділігіне ықпал ететін факторлар:
- мақсатқа сенімділік;
- мүшелердің бір-біріне сенімділігі;
- жетекшіліктің оңтайлы стилі;
- басқаруға қатысу.Топтық уақыт өткізудің мәні мен жалпыға ортақтығын Д.Картрайттың және А.Зандердің мына сөздері дәлелдейді: “егер … болжамдық марстық адам Жерді бір қарап шықса, ол, мүмкін, жер адамдарының бір нәрсені топта жасап, өз уақытының сонша бөлігін бірге өткізетініне таң қалатын шығар?”Топтық жұмыс формалары оқушы тұлғасының танымдық қабілеттерін дамытуға, оқуға жағымды қызығушылық қалыптастыруға, тұлғаның қиындықтарға даяр болу және оларды жеңе білу, танымдық, сыйласу, шығармашылық өзін-өзі өзектілендіруге ықпал етуде алатын орны ерекше.
- Г.А. Цукерман әлемде жүргізілген зерттеулерді жалпылау кезінде, топтық оқу іс-әрекетіндегі келесі мәселерді көрсетеді:
- Бүгінгі таңда топтық жұмыс оқыту үдерісінің тиімді тәсілдерінің бірі деп есептеледі. Ол сабақта табиғи тілдік қатынас жағдайын құруға әсер етеді, оқушыларды оқу үдерісіне белсенді қатысуға еріксіз тартады, ынталандырады, оқып-үйренуге деген қызығушылығын тудырады. Сондай-ақ, топтық жұмыс оқушылардың өздерін сенімділікке тәрбиелейді, өзін-өзі ортада ұстай білуге, бірін-бірі тыңдауға, сыни ойлануға, пікірлердің сан алуан болатындығын жақсырақ түсінуге үйренеді, өз пікірін айтуға құқығының бар екенін сезінеді.
- Сынып-сабақ жүйесінің жалпыдан жеке және топтық формаға өтуі мода емес, бұл заман талабы.
- балалардың танымдық белсенділігі мен шығармашылық деңгейі өседі;
- оқушылар арасындағы өзара қатынас сипаты өзгереді;
- оқушылар маңызды әлеуметтік дағдыларға ие болады: әдеп, жауапкершілік, басқалардың позициясын есепке ала отырып, өз мінез-құлқын қалыптастыру іскерлігі,
- қарым-қатынастың гуманистік түрткілері;
- мұғалім топқа бөлуде балалардың өзара бейімділіктерін, олардың дайындық деңгейлерін, жұмыс қарқындарын есепке ала отырып, оқытуда дараландыру мүмкіндігін алады.

Қазіргі заманғы оқыту мектептен, яғни мұғалімнен оқушылардың психикалық және физикалық денсаулығын қорғауды талап етіп отырғандықтан, іс-әрекетті ұйымдастырудың топтық формасы тәжірибесі өзекті әрі болашақта дамушы болып есептеледі. Олардың бастамашылдығын, дербестігін қолдау, баланың мектепке келуіне байланысты бірлесіп, серіктесіп жұмыс істеу, басқалармен тығыз қарым – қатынаста болу дағдысын қалыптастыру, өзіндік таңдауға үйрету қажет.

ҮЛЕС ЖӘНЕ БӨЛШЕК ТУРАЛЫ ТҮСІНІК

АБДУЛЛАЕВА ГУЛБАХОР ДУРУМБАЕВНА
Шымкент қаласы № 61 жалпы орта білім беретін
мектептің бастауыш сынып мұғалімі

Пән: Математика **Орта мерзімді жоспар бөлімі:** 2 А Бөлім: Үлестер **Күні:**	**Мектеп:** **Мұғалімнің аты-жөні:** Абдуллаева Гулбахор Дуримбаевна **Қатысқандар саны:** **Қатыспағандар саны:** **Сынып: 3-сынып**
Сабақ тақырыбы	**Үлес және бөлшек туралы түсінік**
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	3.1.1.5 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру
Сабақ мақсаттары	**Барлық оқушылар** Жай бөлшектерді оқу және жазу. **Бірқатар оқушылар:** Көрнекіліктерді пайдалана отырып бөлімдері бірдей жай бөлшектерді оқу, жазу,салыстыру. **Кейбір оқушылар:** Көрнекіліктерді пайдалана отырып, алымдары бірдей бөлшектерді салыстыру.
Бағалау критерийлері	Бүтін зат, оның жартысы, бөлігі туралы түсінік. Натурал сандарды бөлу дағдылары туралы білімді меңгереді.
Тілдік мақсаттар	**Тілдік оқу мақсаты** Оқушылар: • күнделікті өмірде толық пәннің бөлігі туралы білімді көрсете білу керек. • оқу, жазу, бөлшектерді салыстыру • санның үлесін табу, үлес бойынша сан Модельдеу,талдау • Үлесті табуға құрама есептерлді өмірлік жағдайларда шамалардың арасындағы тәуелділікті талдау және шешу, • пропорцияны құрастыру арқылы есептерді шығару **Пәндік лексика және терминология** • үлес, бөлшек, бүтіннің жартысы, жартысы, үштен бір бөлігі, төрттен бір бөлігі, алым, бөлгіш • жартысы, үштен бір бөлігі, төрттен бір бөлігі, сағат/күн/жыл • уақыт, күнтізбе, тоқсан • компонент, пропорция, шамалар арасында тәуелділігі, формула, алгоритм • жағдайды есепке модельдеу, пропорцияны құрастыру • талдау, салыстыру • күн тәртібі, уақытты үнемдеу
Құндылықтарды дарыту	Оқушыларды бір-біріне деген құрмет көрсетуіне тәрбиелеу.
Пәнаралық байланыстар	Музыка, қазақ тілі.
АКТ қолдану дағдылары	Интернет-ресурстар, дерекқордан және интернеттен сабаққа қатысты ақпаратты іздеу;
Ресурстар	Топқа бөлуге арналған парақшалар, интерактивті тақта, жұмыс дәптері, қалам мен түрлі түсті қарындаш, стикер, видеоматериалдар., постер, кері байланыс парағы т.б
Бастапқы білім	Бірінші тоқсанда алған білімдері бар.
Сабақтың барысы	

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**

Сабақтың басы	**Жаңа топ құру** **Психологиялық ахуал қалыптастыру.** «Мен күлгенді ұнатамын» ойын жаттығуы Педагог балаларға:тұңжыраған жәнекөңілсіз,жабырқаған және ойланған көңілді және күлкілі;қайрымды және қуанышты,т.б.кейіпке еніп,бір бірімен рольге кіріп,адамдардың бейнесін келтіруге ұсынады.балалар айнаға қарап, әдемі аққөңіл кейіпте күлімдейді.педагог осы «Мен күлгенді ұнатамын » жаттығуын күніне бірнеші рет қайталап көңіл күйді күлкімен көтеруге бола- тынын түсіндіреді. «Күлкі-көңіл күйдің сиқырлы кілті.Адам күлгенде өз көңіл күйін,өз денсаулығын жақсартады және айналасындағы адамдардың көңіл күйімен денсаулығына жақсы әсер береді.» ***Асық арқылы бөлу*** Сыныптағы бала санына қарай 3 түрлі асық шашылады, әр оқушы өзіне ұнаған түсті алады түстер бір-бірін тауып, бір топ құрайды **Жұмыс ережесін келісу** - Сабақта бір-бірімізді сыйлаймыз, тыңдаймыз! - Уақытты үнемдейміз! - Нақты,дәл жауап береміз! - Сабақта өзіміздің шапшаңдығымызды, тапқырлығымызды көрсетеміз! - Сабаққа белсене қатысып, жақсы баға аламыз! **<u>Алдыңғы білімді еске түсіру (ұжымда)</u>** **<u>ҚБ: Отшашу арқылы бір-бірін бағалау.</u>** **Оқу мақсатын таныстыру** **Күтілетін нәтижені анықтау**
Сабақтың ортасы	**Ширату тапсырмасы.** **Белсенді оқу тапсырмалары(топта, ұжымда)** **Жаңаны ашу.**1- тапсырмаға арналған суретті қарауды ұсынады. –Алдыңызда тұрған күнтізбе. Ол неше бөлікке бөлінген? (12-ге). –Бұл бөлікті қалай атайды? (Он екіден бір). – Бір ай бір жылдың неше бөлігін құрайды? 1/12. – Көктем айлары қандай бөлікті құрайды? Математикада бұны былай жазуға болады: 3/12. Мұғалім жазбаны торкөзде көрсетеді. Бұл жазбаны бөлшек деп атайды. Сызықтың астындағы сан – бөлімі. Ол неше бөлікке бөлінгенін көрсетеді. Сызықтың үстіндегі сан – алымы. Осындай қанша бөлікті алғанын көрсетеді.1- (ә) тапсырмаға қарауды ұсынады. – Бір күн аптаның қандай бөлігін құрайды? 2 күн ше?(1/7, 2/7). Әрі қарай мұғалім балалардан аптаның жұмыс күндерін, демалыс күндерді бөлшекпен атауды және жазуды сұрайды. **Түсіндіре отырып алғашқы бекіту**. Жұппен орындалатын практикалық жұмыс. Мұғалім балаларға жолақ қағаздарды таратады. Қағазды екіге бүктеп, содан кейін тағы бір бүктеуді ұсынады. Жолақты ашуды сұрайды. –Біз жолақты неше тең бөлікке бөлдік?(4 тең бөлікке бөлінді.)2-ші бөлігін бояуды, бөлшекті атауды, 3-ші бөлігін бояуды – бөлшекті атауды сұрайды. –Бөліктердің қайсысы үлкен? Балалар қорытынды жасайды: бөлімі бірдей екі бөлшектің қайсысының алымы үлкен болса, сол бөлшек үлкен болады. Әрі қарай балалар 2- тапсырманы түсіндіре отырып орындайды. ***<u>Дескриптор:</u>*** Есептеудің ауызша және жазбаша тәсілдерін пайдалана отырып, қосу және азайту амалдарын орындау біліктері, безендіру, түсініктеме беру, дәлелдеу, оқу тапсырмаларын шешуде болжамдар айтып, оларды тексеру қажеттілігін

	түсіну үшін математикалық көрнекілік құралдарын (суреттер, сызбалар, схемалар, т.б.) түсіну және пайдалану білігі дамиды. **<u>ҚБ: Бас бармақ арқылы бір-бірін бағалау.</u>** **Жұмыс дәптеріндегі жазылым тапсырмаларын орындау** **Жаңаны қолдану.** 4- тапсырманы балалар өз беттерімен орындайды. Мұғалім 6- практикалық тапсырманы жұппен орындауды ұсынады. Содан кейін мұғалім дәптердегі қалыптастырушы бағалауы бар тапсырманы орындауды тапсырады. Мен: – суреттен бөлшекті көрсете аламын; – бөлшектерді жазамын; – бөлшектерді салыстырамын.
Сабақтың соңы	**Жаңа білім мен тәжірибені қолдану** **Топтық жұмыс. «Галлерияда ой шарлау»** **<u>ҚБ: Бағдаршам көздері арқылы бір-бірін бағалау.</u>** **Рефлексия (жеке,жұпта,топта, ұжымда)** «СМС» кері байланыс.

Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? **Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?**	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**
Саралау іріктелген тапсырмалар, нақты бір оқушыдан күтілетін нәтижелер, оқушыға дербес қолдау көрсету, оқу материалдары мен ресурстарын оқушылардың жеке қабілеттерін есепке ала отырып іріктеу (Гарднердің жиындық зият теориясы) түрінде болуы мүмкін. Саралау уақытты ұтымды пайдалануды есепке ала отырып, сабақтың кез келген кезеңінде қолданыла алады.	Бұл бөлімде оқушылардың сабақ барысында үйренгенін бағалау үшін қолданатын әдіс-тәсілдеріңізді жазасыз	Денсаулық сақтау технологиял ары. Сергіту сәттері мен белсенді іс- әрекет түрлері. Осы сабақта қолданылат ын Қауіпсіздік техникасы ережелерінің тармақтары.

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары /оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	Бұл бөлімді сабақ туралы өз пікіріңізді білдіру үшін пайдаланыңыз. Өз сабағыңыз туралы сол жақ бағанда берілген сұрақтарға жауап беріңіз.
Жалпы баға Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? 1: 2: Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? 1: 2: Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?	

ЖЕРГІЛІКТІ ЖЕРДІ БАҒДАРЛАУ

ЖАППАРОВА МОЛДИР БАЗАРБАЙҚЫЗЫ
Шымкент қаласы № 61 жалпы орта білім беретін мектептің бастауыш сынып мұғалімі

Күні: **Мектеп:** **Сынып:** 2 **Мұғалімнің аты-жөні:** **Пәні:** Дүниетану	
Сабақтың тақырыбы	**«Жергілікті жерді бағдарлау»**
Оқу мақсаты	2.2.1.1. тұсбағдар көмегімен көкжиек бағыттарын анықтау
Сабақтың мақсаты	Көкжиек бағыттарын білу, тұсбағдар көмегімен көкжиек бағыттарын анықтау Тұсбағдар көмегімен көкжиек бағыттарын анықтап, дәлелдеу. Құмырсқаның илеуін және ағаштың сақинасын табу арқылы көкжиек тұстарын анықтау.
Ойлау дағдыларының деңгейлері	Білу, түсіну, қолдану
Бағалау критерийлері	Көкжиек және оның бағыттары туралы біледі; Тұсбағдар көмегімен көкжиек бағыттарын анықтауды үйренеді.
Тілдік мақсаттар	**Пәнге тән лексика мен терминология:** көкжиек – горизонт – horizon тұсбағдар – компас – compass **Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер** Көкжиек – бұл айналамыздағы көрінетін жер. Тұсбағдар-бағытты анықтайтын құрал. **Талқылау сұрақтары:** -Көкжиек дегеніміз не? -Көкжиектің негізгі тұстарын ата -Тұсбағдар не үшін қажет?
Құндылықтарды дарыту	**Ынтымақтастық**-топтық жұмыс кезінде. **Құрмет**-бір-бірінің жауабын тыңдау кезінде дариды.
Пәнаралық байланыс	Көркем еңбек-жұмыс дәптерінде оқушылар үйдің айналасында орналасқан заттардың суретін салады және бояйды.
Тақырып бойынша алдыңғы білім:	Менің үйім (Өз мекен-жайын атайды және орналасқан жерін сипатттайды)
Сабақтың барысы	
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған жаттығу түрлері**
Сабақтың басы 4 мин	**Ширату жаттығуы.** **ҰЖ. «Сәлемдеме жіберіңіз»** *(Оқушылар ойын арқылы жаңа сабақтың мақсатын анықтайды)*, *(айтылым дағдылары бойынша алдыңғы білімін еске түсіру)* **Тапсырма:** Оралған қағаздың ішіндегі сұрақтарға жауап бер. **Нұсқау:** Затты бірнеше қабат қағазға ораңыз. Оқушылар әуен ойнап жатқанда оралған затты сынып ішінде береді; Музыка тоқтаған кезде, оқушы бір қабатын ашады. Әр қабатқа тақырыпқа қатысты бір сұрақ қойыңыз, оқушылар оны тауып, одан кейін оралған затты әрі қарай береді. Осылайша заттың орамасы біткенше жалғасады. -Сенің үйің қай жерде? -Сенің тұрғылықты жерің Қазақстанның қай аймағында орналасқан? -Ендеше, балалар, бүгінгі өтетін жаңа тақырыбымыздың аты қандай болмақ? **Ынталандыру:** Жарайсың! Сұрақтарға дұрыс жауап бердің. **Жергілікті жерді бағдарлау** **СБ хабарлау:** сен тұсбағдар құралымен және жергілікті белгілерге қарап, тұстарды

	анықтауды үйренесің! **Топқа бөлу.«Белсенді әріптер».** Балалар көкжиек тұстары белгіленген әріпті таңдау арқылы топтасады. 1 топ – оңтүстік 2 топ – солтүстік 3 топ – батыс 4 топ – шығыс
Сабақтың ортасы 8 мин 6 мин 6 мин 8 мин 3 мин	**ТЖ «Көзбен көру айғағы» тәсілі** *(Жаңа тұжырымды қалыптастыру, зерттеу дағдысы, ынтымақтастық құндылықты дарыту)* **Тапсырма:** Көкжиектің негізгі төрт тұсын ата **Нұсқау:** Мұғалімнің нұсқауымен оқушылар іс-қимылдар жасау арқылы көкжиек тұстарын анықтайды. **Бақылау:** Мұғалімнің бағыт-бағдарын тыңдайды. **Зерттеуді жоспарлау:** - Көкжиектің тұстарын қалай анықтауға болады? **Дереккөз жинау:** (Оқушылар нұсқау бойынша мәлімет жинайды) **Нәтиже:** Нұсқау бойынша солтүстікті, оңтүстікті, батысты, шығысты анықтайды. Көкжиектің тұстарын қалай анықтау керек екенін түсінеді. **ҚБ.** Көкжиек тұстарын анықтай алады. **ҰЖ. «Зерттеушілік жоба» әдісі.** *(Зерттеу дағдысын қалыптасытру мақсатында)* **Тапсырма:** Сызбаны зертте. **Нұсқау:**Мұғалім білім алушыларға тұсбағарды үлестіреді. **Бақылау:** **Зерттеуді жоспарлау:** Көкжиектің аралық тұстарын қалай белгілейді? **Дереккөз жинау:** Тұсбағдар көмегімен көкжиектің аралық тұстарын анықтайды. **Нәтиже: Солтүстік-шығыс - СШ, оңтүстік-шығыс - ОШ, оңтүстік-батыс - ОБ, солтүстік-батыс - СБ. Бұлар көкжиектің аралық тұстары** **Дескриптор:** -Көкжиектің аралық тұстарын анықтайды. **ҚБ.Көкжиектің аралық тұстарын дұрыс таптың!** **(ЖЖ) ҚБ тапсырмасы «Ойлан тап»** әдісі *(бақылау дағдысын қалыптастыру)* **Көкжиектің тұстарын анықтайтын құралды белгіле (+) және атауын жаз.** **Нұсқау:** Тұсбағдарды қолыңа алып, мектеп ауласына шық. Тұсбағдардың көмегімен көкжиектің негізгі тұстарын анықта. Көкжиек тұстарында орналасқан ірі нысандарды атай отырып, сөйлемдерді толықтырып айт. 1. Менің солтүстік жағымда __________________ орналасқан. 2. Шығыста ____________________________ бар. 3. Батысқа қарай жүрсем алдымда ___________________ кездеседі. 4. Оңтүстік жақта ___________________________ бар. **Графикалық бағалау.** «жұлдызша» арқылы **(ТЖ). Қарқын бойынша саралау. (зерттеу дағдысын қалыптастыру)** 1. Кесілген ағаш сақинасының жылдық шеңберлері нені білдіреді? 2. Құмырсқаның илеуіне қарау арқылы көкжиек тұстарын қалай анықтайды? **Дескриптор:** -Кесілген ағаш сақиналарының жылдық шеңберлерінің нені анықтайтынын біледі. -Құмырсқаның илеуіне қарау арқылы көкжиек тұстарын қалай анықтау керек екендігін біледі. **Топаралық бағалау:** «Жарайсыңдар!» Кесілген ағаш сақинасының жылдық шеңберлері нені білдіретінін білдіңдер! Құмырсқаның илеуіне қарау арқылы көкжиек тұстарын анықтадыңдар! **(ҰЖ) «Ия», «жоқ» тәсілі** *(сабақты бекіту мақсатында)* Оқушылар әр жауаптан кейін дұрыс болса «ия», дұрыс емес болса «жоқ» деп айтулары қажет. • Көкжиек – бұл айналамыздағы көрінетін жер. (ия) • Бағдарлау үшін 5 негізгі көкжиек тұстары қолданылады. (жоқ) • Тұсбағдар – көкжиек тұстарын анықтауға арналған құрал. (ия) • Тұсбағдардың көк (жасыл) тілі оңтүстікті көрсетеді. (жоқ) • Тұсбағдар адаспау үшін қажет. (ия)

	• Күн әрқашан шығыстан атады. (ия) • Тал түсте күн солтүстікте болады. (жоқ) **Ынталандыру: Тамаша! сабақты жақсы түсінгенсіңдер!**
Сабақтың соңы 5 мин	**Кері байланыс. «Стикер»** арқылы Сабақты түсінген болса күннің суретін, түсініксіздеу болса бұлтты күннің суретін, түсінбесе бұлттың суретін салып береді.

Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**
Барлық оқушылар: көкжиектің бағыттарын біледі, тұсбағдар көмегімен көкжиек бағыттарын анықтайды **Көпшілік оқушылар:** тұсбағдар көмегімен көкжиек бағыттарын анықтап, дәлелдейді. **Кейбір оқушылар:** Құмырсқаның илеуін және ағаштың сақинасын табу арқылы көкжиек тұстарын анықтайды.	**Ынталандыру:** Жарайсың! Сұрақтарға дұрыс жауап бердің. **ҚБ.** Көкжиек тұстарын анықтай алады. **ҚБ.**Көкжиектің аралық тұстарын дұрыс таптың! **Өзіндік жұмыс:** Графикалық бағалау. «жұлдызша» арқылы **Топаралық бағалау:** «Жарайсыңдар!» Кесілген ағаш сақинасының жылдық шеңберлері нені білдіретінін білдіңдер! Құмырсқаның илеуіне қарау арқылы көкжиек тұстарын анықтадыңдар!
Сабақ бойынша рефлексия Оқу мақсаты мен сабақтың мақсаттары орындалды ма? Бүгін оқушылар не үйренді? Сабақ қалай өтті? Қандай кедергілер болды? Не сәтті өтті? Жоспарланған саралау жақсы іске асты ма? (тапсырмалар сәйкес болды ма?) уақытты қалай пайдаландым? Жоспарыма қандай өзгерістер енгіздім және неге?	Оқу мақсаты мен сабақтың мақсаты шынайы, қолжетімді болды. Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді. Белсенді оқу тапсырмалары сәтті өтті. Сабақта саралап оқу тапсырмалары дұрыс жүргізілді. Сабақ кезеңдерінде уақыт тиімді пайдаланылды. Сабақ жоспарынан ауытқулар болған жоқ.

Жалпы бағалау Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)? 1. Топтық жұмыста «Көзбен көру айғағы» тәсілі бойынша берілген тапсырма бойынша әрбір оқушы өз ойын қорытып, топ болып пікірлерімен бөлісуі; 2. Ұжымдық жұмыста «Зерттеушілік жоба» тәсілі бойынша тақырыпты түсіну деңгейін арттыруға және талқылау дағдыларын дамыту. Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)? ϖ Тиімді әдіс-тәсілдер көбірек қолданса. ϖ Ақпаратттық-коммуникациялық технология қолданса. Осы сабақтың барысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/қиыншылықтары туралы нені анықтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫ БОЙЫНША ОҚЫТУДАҒЫ ЖАҢА ӘДІС-ТӘСІЛДЕР

ЮСУПОВА ЖАНАР ЕЛАБАЕВНА
Шымкент қаласы № 61 жалпы орта білім беретін мектептің бастауыш сынып мұғалімі

Білім беру мазмұнын жаңарту білім берудің қазіргі заманғы үрдістерін және қазақстандық білім берудің үздік практикасын кіріктіруге бағытталған. Білім беру мазмұнын жаңарту шеңберінде оқу бағдарламаларын әзірлеу кезінде қазақстандық педагог-практиктердің және ғалымдардың ұсыныстары ескеріліп жасалды.

Бастауыш білім беру мақсаты — келесі негізгі кең ауқымды дағдыларға:

¬ білімдерді функционалдық және шығармашылық қолдану;
¬ сыни ойлау;
¬ зерттеу жұмыстарын жүргізу;
¬ ақпараттық-коммуникативтік дағдыларды пайдалану;
¬ әр түрлі коммуникация тәсілдерін пайдалану;
¬ топта және жеке жұмыс істеуептілігі;

a. проблемаларды шешу және шешімдер қабылдауға ие оқушы тұлғасының үйлесімді қалыптасуы мен дамуы үшін қолайлы білім беру кеңістігін құру.

Педагогикалық әдіс-тәсілдер

¬ құндылықты-бағдарланған;

¬ әрекетті;

¬ тұлғалық-бағдарланған;

¬ кіріктірілмелі;

¬ коммуникативті

әдіс-тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламаларының құрылымы мен мазмұнын құрудағы негізгі бағдарлар болып табылады.

Оқушылар барлық пәндерді оқу кезінде АКТ қолдану дағдыларын дамытады. Ақпаратты іздеу және өңдеу барысында ұжымда идеялармен алмасады, өз жұмыстарын бағалайды және жетілдіреді, түрлі жабдықтар пен қосымшалардың кең ауқымын пайдаланады. АКТ оқушы білімінің, оларды тиімді қолдану бойынша дағдыларының дамуына жәрдемдеседі.

Оқу бағдарламаларында оқу мақсаттарының жүйесі түрінде берілген күтілетін нәтижелер тұжырымдалған. Күнделікті білім беру үдерісі оқу мақсаттарына жетуге және оқушыларда алынған білім мен дағдыларды кез келген оқу және өмір жағдайында шығармашылық пайдалануға дайындығын қалыптастыруға бағдарланған.

Оқыту әдіс-тәсілдері:

Құндылықты-бағдарланған тәсіл-оқушының құндылықтар жүйесін қалыптастырушы оқу-тәрбиелік үдерістің сәйкесінше формалары арқылы тұлғаның өзін-өзі танытуы үшін алғышарттар құруды көздейді.

Орта білім беру құндылықтары: қазақстандық отансүйгіштік және азаматтық жауапкершілік; құрмет; ынтымақтастық; еңбек және шығармашылық; ашықтық; өмір бойы білім алу.

Тұлғалық-бағдарланған тәсіл— педагогтің назарын оқушы тұлғасының тұтастығына, оның тек ақылойы, азаматтық жауапкершілік сезімінің ғана емес, сондай-ақ эмоционалдық, эстетикалық, шығармашылық нышандары мен даму мүмкіндіктерімен қоса рухани дамуы туралы қамқорлыққа шоғырландыруды көздейді.

Жүйелік-әрекетті тәсіл— оқу-тәрбие үдерісінде оқушының өз бетінше білім алуына бағытталып, осы мақсатта мұғалімнің тиімді іс-әрекеттің түрлі формаларын қолдануын көздейді.

Коммуникативтік тәсіл-бірінші кезекте оқушылардың ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын дамытуға, қарастырып отырған мәтін, қатысып отырған әңгіме мазмұнын түсініп, туындаған жағдаятқа сәйкес тілді қолданып үйренуге бағытталған.

Интегративтік тәсіл-оқу үдерісін жобалау және өткізу кезінде әр түрлі оқу пәндерінің мазмұнын өзара кіріктіру есебінен оқушыда әлемнің тұтас бейнесін қалыптастыруға жәрдемдеседі.

Бастауыш білім беру мазмұнына ортақ тақырыптарды енгізу әр түрлі пәндік салалардан білімдерді кіріктіруге және сол арқылы алынатын білімдердің функционалдығына қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Зерттеу тәсілі — зерттеушілік әрекет дағдыларын дамытуға, ғылыми таным әдістерімен танысуға жәрдемдеседі, оқушыларда танымдық қызығушылық қалыптастырады.

Интербелсенді әдіс

Интербелсенді әдіс– үйретуші мен үйренушілердің өзара әрекеттесуін оқытудың негізі деп танитын және сондай қатынасқа жағдай жасайтын әдістер. (inter – аралық, бірнеше, action- әрекет дегенді білдіреді) Өзара әрекеттестік әдетте, белгілі бір мәселені шешу, ол шешімнің тиімділігі Біз оқытуды және білім беруді, егер сабақ барысында мұғалім мен оқушы арасында өзара әрекеттестіктің жоғары деңгейіне қол жеткізсе, «интерактивті” деп атаймыз. Интерактивті сөзі – ағылшын тілінен аударғанда туралы әңгімелесу, талқылау түрінде өтеді.

Ең бастысы, мұнда мәселені шешу процесі жауапқа қарағанда маңызды екендігін түсіну қажет. Бұл интерактивті әдістің мақсаты– тек ақпаратты беру ғана емес, оқушыларға жауаптарды өз бетінше табу дағдысын меңгерту екендігімен байланысты.

Интерактивті негізде оқу мақсаты – білу емес, үйрене білу

· өзіне деген сенімге тәрбиелейді

· шешендік өнерін жетілдіреді

· танымның мәнін түсінуге көмектеседі (яғни, кейде абсолютті шындық болмайтынын)

· сыни ойлау дағдыларын дамытады

· өз пікіріне деген құқығын түйсінуі артады

Интербелсенді оқыту- әрекетпен және әрекет арқылы оқыту, бұл ұстаным үлкен нәтижелерге жеткізетін тиімді жүйе деп есептелінеді, себебі адам санасында бірінші кезекте өзінің әрекеттері мен өз қолымен жасаған істер қалады. Кезінде көне қытай ғұламасы Конфуций (Кун-цзы) былай деген екен : «Маған айтып берсең – ұмытып қаламын, көрсетсең – есте сақтармын, ал өзіме жасатсаң – үйренемін!» деген пікірі дәлел бола алады. Сондықтан интербелсенді оқыту оқушылардың оқу үдерісіндегі белсенді әрекеттерін үйренудің негізгі құралдары ән тәсілдері ретінде танылады.

Интербелсенді әдісте оқушылар төмендегідей білім, білік, дағды, машықтарға үйренеді:
¬ терең ойлану, жеке рефлексиялық қабілеттерді дамыту;
¬ өз идеялары мен әрекеттерін талдау және оларға баға беру;
¬ ақпаратты өздігімен түсініп, жан-жақты талдап, таңдап алу;
¬ өздігімен жаңа түсінік пен білім құрастыру;
¬ пікірталастарға қатысып, өз ойы мен пікірін дәлелдеу;
¬ шешім қабылдау және қиын мәселелерді шешу;
Сол себепті интербелсенді оқытуда оқушылар келесі әрекеттерді атқаруға дайын болу керек:
· бірлескен жұмыс;
· — танымдық, коммуникативтік, әлеуметтік тұрғыдан белсенділік таныту.
Интербелсенді әдістемесінің жұмыс түрлері мен әрекеттері:
· — бірлескен жұмыстар (жұптық, топтық, ұжымдық),
· — рөлдік және іскерлік ойындар, пікірталастар,
· — ақпараттың әртүрлі көздерімен жұмыс жасау (кітап, лекция, интернет,
· құжаттар, мұражай т.б.)
· — презентациялар,
· — тренингтер,
· — интервью,
· — сауалнама т.б.
Интерактивті әдістерді қолдануда кейбір ережелерді есте сақтау қажет:
· **Бірінші ереже.** Жұмысқа балалар толығымен қатысуы керек.
· **Екінші ереже.** Балаларды психологиялық тұрғыдан дайындау, сабақ барысында сергіту сәті, балаларды белсенділігі үшін марапаттау, баланың өзін — өзі көрсетуіне жол беру.
· **Үшінші ереже**.Кабинет талапқа сай болуы қажет .
· **Төртінші ереже.** Жұмыс орнына назар аудару қажет. Оқу орны ыңғайлы және жайлы болуы қажет. Бала өз пікірін, көзқарасын білдіріп, дәлелдеп беруге мүмкіндік жасалуы қажет.
· **Бесінші ереже**. Оқу барысында процедураға және регламентке назар аудару қажет. Мысалы, белгіленген уақыттан асып кетпеу, бөгде кісінің пікірін сыйлау, сөзді бөлмеу, оның ар-ожданын сыйлау.
· **Алтыншы ереже**. Оқушыларды проблема шешу барысында топқа бөлуге мұқият қарау .
Интерактивтік әдістеме өзара қарым – қатынастың мол ауқымын қамтиды. Дегенмен, әдістемелік амал қандай болса да, оқушылардың өздерінің өмірлік тәжірибелерін білім берудің негізгі көзі саналады. Оқу процесінің барысында мынадай қарым – қатынасқа түседі:
· Мұғаліммен (оқушылар мұғалімнің сұрағына жауап берген кезде);
· Өзге балалармен (қосақталып жұмыс істеу барысында)
· Шағын топтармен (3-5 баламен);
· Балалардың үлкен тобымен (көбіне пікірталас, сынып болып әлдебір мәселені талқылау барысында);
· Балалардың тобымен және халықпен (топ әлеуметтік сауалнама жүргізеді);
· Кейбір техника түрлерімен (мысалға , компьютермен);
Оқыту мен оқудың бұл тәсілі оқытудың сындарлы тәсілімен тығыз байланысты, себебі оқушылар бірлесіп жұмыс істей отырып, пәндердің аралығындағы мәселелерді талқылайды, зерттейді. Оған дәлел: Ми неғұрлым белсенді жұмыс істеген сайын, оқу үдерісі соғұрлым қарқынды жүзеге асады деген Хэтти

Оқушылар тек тыңдаумен айналыспай, білім алуда белсенді әрекет етуі керек екенін көрсетеді. Белсенді оқу аясында көңілді білім алады. Жаңарту және критериалды бағалау жүйесін енгізу тұрғысынан мұғалімдер өз шеберлігін көрсетеді. Мұғалімдер әр сабақ соңында оқушыдан күтілетін нәтижелерін анықтайды, яғни бүгінгі тақырыпқа деген жаңаша түсінік пайда болды ма, немесе жоспар іске асты ма деген сияқты ……т.б. Интербелсенді әдістер қолданылған сабақтарда сыныпты екі немесе үш, төрт ұялы топтарға бөліп, барлығына бірдей бір тапсырма не әр ұялы топқа бөлек-бөлек тапсырма беруге болады.

Оқыту тәжірибесі барысы пікірталасқа негізделген және оқыту үдерісінде қолданылатын дидактикалық ойындар сияқты интербелсенді әдістерді пайдалану тиімді екенін көрсетеді. Соның ішінде дидактикалық ойындар оқушылардың білім алуға деген ынтасын, белсенділігін арттырып, алған білімдерін тәжірибеде дұрыс қолдануына көмектеседі. Ойын барысында оқушылардың бойында жағдаятты (ситуацияны) бағдарлау, яғни жағдайға талдау жасай білу, жағдаят (ситуация) кезінде өзінің атқаратын рөлін сезіну, әңгімеге қатысушы әріптестері арасында байланыс орнату, қарым-қатынас жасауда тілдік ұғымдарды дұрыс пайдалана білу сияқты қабілеттері жетілетіндігі байқалады.

«Маршрут» ойыны.

Бұл ойын чайнворд ұстанымы бойынша жүреді. Чайнворд (ағыл. chain – шынжыр және word – сөз) бас қатыру есебі – ойланып табылған сөздің әріптерін, алдыңғы сөздің соңғы әрпі, кейінгі сөздің алдыңғы әрпі болып табылатындай етіп, бірінің соңына бірі тізбектеле орналасқан торкөздерге сөздер толтырады.

Мысалы, Алматы-ыдыс-сабын-нар-рахмет-тарақ,-қарбыз т.б.

«Екі әріп» ойыны.

Бірінші қатысушы бір сөз, зат есімді айтады. Келесі қатысушы сол сөздің соңғы екі әрпінен келетін сөзді ойлап табады, бірақ дауыстап айтпайды, тек өз сөзімен түсіндіреді, үшінші қатысушы мұның не туралы айтып жатқанын түсінеді де, сол сөздің соңғы екі әрпіне сөз ойлап табады. Бір қызығы балалар сөзді жасырушының не туралы айтып жатқанын біледі, бірақ ешкім оны дауыстап айтуына болмайды.

«Еске түсіру» ойыны.

Қатар отырған оқушылар бір-біріне теріс қарап отырады да, парталасының аты кім, көзінің түсі қандай, киімі қандай, аяқ киімі қандай, егер қыз бала болса юбкасының түсі қандай, құлағында сырғасы бар ма, осы сияқты белгілерді айтып шығады. Бұл ойын балалардың бір-бірін жақсы тануға, қарым-қатынасын реттеуге көмектеседі. Балалардың есте сақтау қабілеті, бақылағыштығы жақсарады.

«Екі ассоциация» ойыны. Екі баған сызады да, оған төрт сөзден жазады. Бағанға кез келген адам, жануар, заттардың атын жазады. Осы екі жақтағы сөзді байланыстырып, ерекше бір ассоциация ойлап табуы керек. Мысалы егер бірінші бағанға мысық, екіншісіне жарық деп жазылса, екі сөзді қосып «жарыққа жылынған мысық», «лампочка спиралы мысық мұртына ұқсайды», «лампочка сияқты» мысық томпақ және жылы», «мысықтың басы лампочка сияқты» т.б. ерекше ұқсастықтар табады. Орындауға 5 минут уақыт беріледі. Жазғандардың ішінен ең қызықты ассоциация таңдалады.

«Қара жәшік» ойыны. Оқушылар екі топқа бөлінеді. Стол үстіне екі жәшік қойып, ішіне көзілдірік, түйме, гүл, желпуіш, айна т.б. заттарды салады. Ойыншының міндеті жәшік ішіндегі затты өмірде қай кезде, қалай қолданатынын сипаттап айтуы керек. Қарсы топ оларды жасырып отырған затын айтқан сөздеріне қарап табуы керек.

«Дұрыс-дұрыс емес» ойыны. Ойынға қатысушыларды екі топқа бөледі. Оларды бір-біріне қарама-қарсы отырғызған дұрыс. Ортаға бос екі орындық қояды. Бір орындық «дұрыс» дегенді білдірсе, екінші орындық «дұрыс емес» дегенді білдіреді. Мұғалім немесе бір оқушы қағазда жазылған ой-тұжырымды оқиды: Ы.Алтынсарин – алғаш мектеп ашушылардың бірі». Бұл тұжырымды дұрыс деп санаса, олар тез барып «дұрыс» орындығына отыруы тиіс. «Дұрыс емес» деп санаса, соған сәйкес белгіленген орындыққа отырады. Қайсысы бірінші барып отырса және жауапты дұрыс тапса, сол жеңімпаз болады.

«Жолға шығу» ойыны. Ойын айналадағы заттарға талдау жасауға мүмкіндік береді. Жолға шыққан жолаушы қандай заттарды алады? деген сұрақ қойылады.Бір топ керекті заттар тізімін айтады, екінші топ ол заттар не үшін қажет екенін айтып беруі керек.

«Кемпірқосақ» ойыны. Бір минут ішінде түстері әртүрлі бес түсті затты ретімен тез айтып шығуға тапсырма береді. Мысалы: қарбыз (қызыл), лимон (сары), аспан (көк), жапырақ (жасыл), топырақ (қоңыр). Кімде-кім түске сәйкес заттың атын таппай қалса, ойыннан шығады

«Еске түсіру» ойыны. Қатар отырған оқушылар бір-біріне теріс қарап отырады да, парталасының аты кім, көзінің түсі қандай, киімі қандай, аяқ киімі қандай, егер қыз бала болса юбкасының түсі қандай, құлағында сырғасы бар ма, осы сияқты белгілерді айтып шығады. Бұл ойын балалардың бір-бірін жақсы тануға, қарым-қатынасын реттеуге көмектеседі. Балалардың есте сақтау қабілеті, бақылағыштығы жақсарады.

Жаңартылған білім бағдарламасының мазмұндық ерекшеліктері оқытудан күтілетін нәтижелерге оңтайлы қол жеткізуге мүмкіндік беретін стратегияларды, әдіс-тәсілдерді жетік білуді және таңдап қолдануды талап етеді.

1.“ Ыстық орындық” әдісі. Берілген тапсырмаға байланысты қойылған сұрақтарға жылдам жауап беру керек, себебі, орындық ыстық.

2.“Автор орындығы” оқушының өзі жазған шығарма, эссесін оқытқанда отырғызып оқытуға болады. Бұл әдістер үй тапсырмасын сұрауда, өткен сабақты бекітуде тиімді.

3. «Миға шабуыл» стратегиясы

(Мұғалімдермен жұмыс) Тақырыпқа байланысты идеяларды көбірек жазыңыз. Уақыт аяқталғанда кезектесіп өз идеяларыңызды оқисыз, идея қайталанбау керек. Қайталанған идеяларды сызып тастап отырыңыз. Мысалы: “оқушылар мектепті тастамас үшін не істеу керек?”

4. “3 таяқша” әдісі (мұғалімдермен жұмыс) Берілген тақырыпқа байланысты 1 сұрақ 1 жауап 1 идея әр топ даярлап, көпшілікке салады. Мысалы: “деңгейлі оқыту туралы”

5.«Бинго» ойыны. (Мұғалімдермен жұмыс) Лотоға түскен сандарға байланысты сұрақтар беру. Мысалы: 16 — сұрақ. Семинарға не үшін келдіңіз? Алдымен мұғалімдерге жауап бергізіп, соңынан дайын жауапты ашу, салыстыру. «Әдіс алмасу үшін.»

6.«Өзіңізді тексеріңіз» әдісі. Бұл мәлімет ШЫНДЫҚ па немесе ЖАЛҒАН ба? Өтілген мәтін бойынша мысалдар келтіріледі. Мысалдарды оқу кезінде оқушылар ол келтірілген мысалдың өтілген мәтінде бар, жоғын анықтайды.

7. Ширату (Оқушыларға ширату түрлерін жасату)

8. «Он сұрақ!» әдісі. (мұғалімдермен жұмыс, гүл, семинар, сабақ, оқу сөздерін келтіру) Мұғалім бір оқушыны таңдап алады және оның маңдайына негізгі сөз жазылған стикерді жапсырады – қатысушы сыныпқа 10 сұрақ қоя алады, оған жауап не ИӘ, не ЖОҚ деп беріледі.

9.«Серпілген сауал» әдісі

Тақырыптың түсіну деңгейін арттыруға және талқылау дағдыларын дамытуға қол жеткізу үшін сыныптағы оқушылардың арасында сұрақтарды лақтырыңыз.

10. «Сұрақтар жаңбыры»

Ұйымдастыру: топпен жұмыс.

Мақсаты: оқушылардың сұрақ қою және сыни ойлау дағдыларын дамыту.

Сипаттамасы: оқушылар топтарға өз еркімен, қалауымен бөлінеді. Әр топ параққа сұрақтар жазып, бір-біріне лақтырады. Алған сұрақтарына жауап жазып, кері лақтырады. Жауап жазылған парақты қағып алған ойыншы, сол жауаптан сұрақ тудырып, ары қарай лақтырады. Ойын осылай жалғасады.

11. «Детектив» әдісі

Ұйымдастыру: топпен жұмыс.

Мақсаты: оқушылардың сыни ойлау, көшбасшылық дағдыларын дамыту.

Сипаттамасы: Оқушылар екі топқа біріктіріледі. Екі топқа да шытырман оқиғалы мәтін шағын бөліктерге бөлініп, қима қағаздарға жазылып беріледі. Олар 15 минут ішінде осы мәтіндегі шытырман оқиғаның шешімін табуы тиіс. Әр топ өз шешімдерін айтады. Қандай тәсілмен анықтағандары талқыланып, ақпараттармен жұмыс істеу туралы ой бөліседі.

12.«Коллаж әңгіме» әдісі

Ұйымдастыру: топпен жұмыс.

Мақсаты: оқушылардың сыни ойлау және коммуникативтік дағдыларын дамыту.

Сипаттамасы: оқушыларға түрлі-түсті суреттері бар журналдар беріледі. Олар журналдардан қиып алып алған суреттерін флипчартқа жабыстырып, әңгіме құрастырады.

13.«Менің сөзім» әдісі

Ұйымдастыру: ұжыммен жұмыс.

Мақсаты: оқушылардың сабақта алған білім, білігін бағалау.

Сипаттамасы: сыныптан бір оқушы тұрып, сабақтан бүгінгі үйренгендерін қорытындылап айтады. Айтып болған соң, басқа бір оқушының атын атайды. Сөзді сол оқушы жалғастырып, сабаққа рефлексия жасайды. Барлық оқушы сабақты қорытындылауға осы ретпен қатысады.

14.«Жағымды, жағымсыз, даулы» әдісі

Ұйымдастыру: топпен жұмыс.

Мақсаты: оқушылардың сыни ойлау, талдау дағдыларын дамыту, сабаққа қызығушылықтарын арттыру.

Сипаттамасы: оқушылар шағын топтарға біріктіріледі. Әр топ оқылған әңгімені немесе мәтінді «жағымды, жағымсыз, даулы» мәселелерге бөліп, талқылап, өз ойларын(идеяларын) айтады. Содан кейін әр топқа тек бір мәселені бөліп беріп, олар үлкен топқа өз ойларын (идеяларын) ұсынады, ал басқа топтар толықтырып немесе қарсы пікірлер айтуына болады.

15.«Суретті әңгімеле» әдісі

Ұйымдастыру: барлық сыныппен, жұппен жұмыс.

Мақсаты: бір бөлігі берілген сурет бойынша әңгімелету, суреттегі оқиғаның басын және соңын болжату арқылы тапқызу.

Қажетті материалдар: сериялы суреттер

Сипаттамасы: оқушыларға сурет көрсетіліп, әңгімелетіледі. Қажет болған жағдайда әңгіменің жаңа сөздерін алдын ала үйретуге болады. Сурет әңгіменің бір бөлігі екені ескертіледі. Оқушыларға суретте бейнеленген сәттің алдында не болғаны және кейін не болатыны болжатылады. Оқушылардың өз әңгімелері тыңдалғаннан кейін әңгіменің толық нұсқасы оқып беріледі.

Оқушылар өздері құраған әңгіме мен әңгіменің шынайы сюжетін салыстырады. Оқушыларға әңгімедегі негізгі ойды табу тапсырылады.

16. «Неге? Неге? Неге?» әдісі

Ұйымдастыру: ұжыммен жұмыс.

Мақсаты: Орындалған тапсырмалардың түйінді тұстарымен ой бөлісу және оқушылардың рефлексиялық ойлауын дамыту.

Сипаттамасы: Оқушылар шеңбер бойымен тұрады. Жүргізуші осы сабақта не үйренгенін айтады және соңғы сөйлемін «неге?» деген сұрақпен аяқтайды. Келесі оқушы сол сұраққа жауап беріп, қасындағы әріптесіне «неге?» деген сөзі бар сұраулы сөйлем айтады. Келесі ойыншылар да осы әрекеттерді тізбек бойынша жалғастырады. Ойынның соңында оқушылар орындалған тапсырмаларды еске түсіріп, олардың түйінді тұстарымен ой бөліседі.

17. «Әңгімеге негізделген жазу»
Ұйымдастыру: топпен/жұппен жұмыс
Мақсаты: әңгіме желісі бойынша орындалған жұмысты топтарда немесе жұптарда талқылай отырып жазу; әңгіме туралы өз ойларын ортаға салу және пікір алмасу.
Қажетті материалдар: ақ парақтар, қалам
Сипаттамасы: берілген әңгіме бойынша шақыру қағазын, хат, ашықхат, электрондық хат, күнделік жаздыру үшін оқушылар шағын топтарға немесе жұптарға бөлінеді. Оқушылар берілген жұмыс түрлерінің бірін таңдайды немесе жеребе арқылы анықталады. Жазу уақыты белгіленіп, оқушыларға ескертіледі. Әр топта немесе жұпта бір хатшы сайланады. Оқушылар не жазатындарын талқылап, бір-бірімен пікіралмасады. Жазып біткеннен кейін олар өз жұмыстары төңірегінде ой бөліседі.
1. Шақыру қағазы. Оқушылар мазмұны кеш, туған күн немесе басқа да мерекелер туралы айтылған әңгімені тыңдағаннан кейін шақыру қағазын жазады.
2. Хат. Оқушылар әңгіме кейіпкерінің атынан хат жазады.
3. Ашықхат. Оқушылар әңгіменің кейіпкерінің атынан кейіпкердің ата-анасына хат жазады.
4. e-mail. Оқушылар әңгіменің бір кейіпкеріне электрондық хат жазады.
18. «Қол белгісі»
Ұйымдастыру: ұжыммен жұмыс.
Мақсаты: оқушылардың рефлексиялық қабілетін дамыту
Сипаттамасы: Мұғалім оқушылардан тақырыпты түсінгендігін немесе түсінбегендігін қол белгілері арқылы арқылы көрсетуді сұрайды. «Мен түсініп отырмын және түсіндіре аламын» дегендер қолдын бас бармағын жоғары бағыттайды. «Мен әлі түсінбей отырмын» дегендер қолдын бас бармағын жанына қарай жантайтады. «Мен түсінгеніме сенімді емеспін» дегендер қолды бұлғайды.
Осы белгілерге сүйеніп, мұғалім сабақтың қай деңгейде өткенін біле алады.
19. «Бағдаршам»
Ұйымдастыру: ұжыммен жұмыс.
Мақсаты: оқушылардың рефлексиялық қабілетін дамыту
Сипаттамасы: Әрбір оқушыға бағдаршам түстеріне сәйкес карточкалар таратылады. Мұғалім олардан сабақты түсінген-түсінбегеніне сәйкес карточкаларды көтеруін сұрайды. Жасыл карточка көтерген оқушылар барлығын түсінген боп есептеледі. «Не түсіндің?» сұрағы қосымша қойылады. Сары және қызыл карточка көтергендерден не түсініксіз болғаны айқындалып, тақырып төңірегінде қосымша жұмыстар жүргізіледі.
Бұл жүйе арқылы тақырыпты пысықтауға немесе әлі де жетілдіру керектігін білуге болады.

ЖЫЛУӨТКІЗГІШТІК. КОНВЕКЦИЯ. СӘУЛЕ ШЫҒАРУ

АЙТУАРОВА АЙГУЛЬ ЖУМАТОВНА
Шымкент қаласы № 61 жалпы орта білім беретін
мектептің физика пәнінің мұғалімі

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі: Жылу құбылыстары **Сынып: 8**	**Мектеп:** **Мұғалімнің аты-жөні:** **Қатысқандар саны: Қатыспағандар саны:**
Сабақтақырыбы	**Жылуөткізгіштік. Конвекция. Сәуле шығару**
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	8.3.2.2 – жылу берілудің түрлерін салыстыру
Сабақмақсаттары	**Оқушылар білуі тиіс**: Ішкі энергияны жылу берілу арқылы өзгертудің түрлерін білу және салыстыру Экспериментті жоспарлау, сипаттау және.ғылыми тұрғыдан негіздеме жасау.
Жетістіккритерийлері	1.Жылу берілудің түрлеріне ұсынылған тәжірибені жоспарлайды 2.Эксперимент нәтижесін ғылыми тұрғыдан түсіндіреді 3.Жылу берілудің түрлерінің қандай параметрлерге байланыстылығын болжайды, болжамдарын дәлелдеу жолдарын анықтайды. 4.Жылу берілудің түрлеріне мысалдар келтіріп оны түсіндіреді.

Тілдік мақсаттар	**Оқушылар білуі тиіс**: Жылу берілудің түрлеріне мысалдар келтіріп ауызша түсіндіру. **Пәнге тән лексика мен терминология:** жылу**,** жылу энергиясы, кинетикалық энергия**,** жылу өткізгіштік, конвекция, сәуле шығару, ақ түсті және қара түсті беттердің жылу өткізгіштігі. **Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:** Жылу берілу үш түрі бар, олар: ……………… ………………….. Жылу өткізгіштік дегеніміз .... Конвекция дегеніміз .... Сәулелену дегеніміз .... Жылу өткізгіштің түрлерінің заттың күйіне және тегіне байланысты, себебі......
Құндылықтарды дарыту	Бұл сабақ академиялық адалдық,топта жұмыс жасай алу, өзболжамдарынұсыну, көзқарастарындәлелдеу және жауапкершілік құндылықтарын дамытуға бағытталған.
Пәнаралық байланыстар	Заттың молекулалық құрылымы және зат күйлері <u>химия пәнімен байланыс</u>
Бастапқы білім	Оқушыларалдыңғытақырыптанішкі энергия және оны өзгертудіңтәсілдерінбіледі. Ішкі энергияны өзгертудің тәсілдеріне мысалдар келтіре алады.

Сабақ барысы

<table>
<tr><th>Сабақтың жоспарланған кезеңдері</th><th>Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет</th></tr>
<tr><td>Сабақтың басы

0-5-мин

6-7 мин</td><td>1.Өткен материалды меңгергендерін тексеру мақсатында салыстыру кестесі беріледі.
Ішкі энергияны өзгертудің тәсілдері механикалық жұмыс жасау және жылу берілуді салыстыру
<table>
<tr><th>Айырмашылығы</th><th>Ұқсастығы</th><th>Айырмашылығы</th></tr>
<tr><td>Механикалық жұмыс істеу</td><td rowspan="2"></td><td>Жылу алмасу</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>
Бағалау критерийлері:
1. Ішкі энергияны өзгертудің тәсілдерін біледі;
2. Ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыра алады.
Орындалған тапсырма нәтижесін ескере отырып мұғалім кері байланыс береді.
2. Ой қозғау.
Жылу батареялары әдетте еденге жақын, ал кондиционерлер бөлменің жоғарғы жағында орналасады. Неліктен?
3. Мақсатты болжау. Оқушылармен бірге сабақ мақсаты анықталады:
Ішкі энергияны жылу берілу арқылы өзгертудің түрлерін білу және салыстыру
Экспериментті жоспарлау, сипаттау және.ғылыми тұрғыдан негіздеме жасау.</td></tr>
<tr><td>Сабақтың ортасы

8-35 минут</td><td>4. Түсіндіру.Мұғалім сыныпты үш топқа бөледі.Әр топ өздеріне берілген эксперименттік тапсырманы орындайды
1-топ.Жылу өткізгіштік .
1-эксперимент
Оқушыларға штатив, спиртовка, сіріңке, темір және алюминнен жасалған шыбықтар, кеңсе кнопкасы, пластилин берілген.Осы құралдарды пайдаланып металл шыбықтарға жылудың берілуін бақылап,тәжірибені сипаттайдыжәне нәтижесін талдайды.
Топ жұмыс жасап жатқанда жетелеуші сұрақтар қою арқылы қолдау көрсетуге болады. Мысалы:
- Металл шыбықтар заттың қандай күйі?
- Эксперимент барысында неліктен түйрегіштер кезектесіп түсті?
- Шыбықтың қай бөлігінде орналасқан түйрегіштер түсе бастады?
- Қатты заттардың молекуларының орналасуы қандай?
- Шыбықтың шетінде тұрған кнопкалар неге түсу уақыты кеш?</td></tr>
</table>

- Алюминий және темір шыбықтардағы түйреушітің түсу уақыты бірдей ме?
- Оларға бірдей мөлшерде жылу беріліп жатыр ма?
- Қандай нәтижеге сүйеніп олардың жылу өткізгіштігі әртүрлі деп болжау жасаймыз?
- Денелердің жылу өткізгіштің қасиетіне қарай олардың қолдану аясы қандай?

Оқушылар жылу өткізгіштің заттың тегіне байланысты болатынын түсіндіреді.

2- эксперимент

Штатив, пробирка, су, мұз, жанарғы

Оқушылар жылу өткізгіштік заттың күйіне байланысты екенін дәлелдейді.Тәжірибе нәтижесін топта талқылайды.

Ерекше қабілетті оқушылар оқулықтағы 2-жаттығу бойынша 1,2,5,6 сұрақтарға дайындалып, басқа топ мүшелеріне сұрақтар қояды.

2-топ Конвекция

1-эксперимент

Оқушылар сынауыққа су құйып жоғарғы жағынан қыздырады, оның төменгі және жоғарғы жағындағы температураны салыстырады. Оқушылар судың жылу өткізгіштігіне байланысты тиісті қорытынды жасайды.

2-Эксперимент

Оқушылар сынауыққа су құйып төменгі жағынан қыздырады, оның төменгі және жоғарғы жағындағы температураны салыстырады. Оқушылар бірінші әәне екінші эксперимент арасындағы айырмашылықты түсіндіреді. Сұйықтарда жылу қалай берілетінін топта талқылайды.

3 – эксперимент Конвекция құбылысын сипаттау үшін қыздырғыш плита, колба, перманганат калий түйіршіктері берілген.Осы құралдарды пайдаланып сұйықтарда жылу төменнен жоғарыға қарай берілетінін дәлелдеп, тәжірибеге қорытынды жасайды.Топ мүшелеріне жетелеуші сұрақтар қоюға болады. Мысалы:

1.Судың төменгі қабаты қызғанда , оның көлемі қалай өзгеретін сипаттаңдар.

2. Судың төменгі жағындағы қызған қабаты мен жоғарғы жағындағы салқын қабаты неліктен орын ауыстырады

3.Неліктен конвекция газдар мен сұйықтарда жүретінін болжаңдар

4.Заттың қандай күйінде конвекция жүру мүмкін емес? Жауаптарыңды негіздеңдер

Ерекше қабілетті оқушылар оқулықтағы 3-жаттығу 1,2,3 сұрақтарды дайындалып,басқа топ мүшелеріне сұрақтар қояды.

3-топ Сәулелену

1-эксперимент

Плитканы қыздыру, қызған плиткаға қолымызды жақындатамыз.**Жылу бізге қалай беріледі ?**

Тірек сөздерге назар аударыңдар?

Біздің қолымыз бен плитка арасында не бар?

Ауа жылуды қалай өткізеді (қатты заттар мен сұйықтарға қарағанда? Мысалы плиткаға қасықты қойсақ ол тез қызады, ыдыстағы суды қойсақ олда тез қызады)

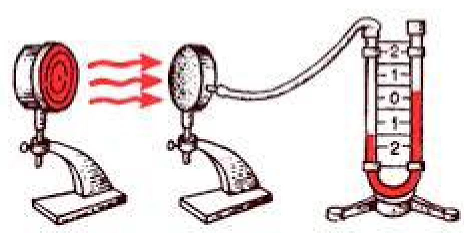

2-эксперимент Қажетті құралдар сұйықты Монометр (газдың немесе сұйықтың қысымын өлшейтін құрал), жылу қабылдағыш (оның құрлысына назар аударыңдар), стол лампасы немесе электр плиткасы

1.Монометрді жылу қабылдағышқа қосу, жылу қабылдағышты қыздыру Монометрдегі сұйық бағаны орын ауыстырды.неліктен монометрдегі сұйық бағанының деңгейі өзгергені бойынша оқушылар болжау жасайды.

	Болжамдарыңды топ ішінде талқылайды. 2.Жылу қабылдағыш пен қызған дене арасына қағаз парағын қойып, нәтижесін бақылап талдайды. 3.Сәулелену қарқындылығы қашықтыққа және, температураға,беттің түсіне байланысты екендігін дәлелдейтін тәжірибені жасап, нәтижесін топта талдайды 4.Сәулелену қандай ортада жүзеге асады? Қатты , сұйық, газ немесе вакуум **Ерекше қабілетті** оқушылар **4-жаттығудың 1,2,3 сұрақтарын талдап, басқа топ мүшелеріне қояды.** *Бағалау критерийлері:* *1.Экспериментті сипаттайды және талдайды* *2. Топ алдында баяндау шеберлігі* *3. Тәжірибе нәтижесіне қорытынды жасайды*
Сабақтың соңы 10 минут	**5. Рефлексия.** - нені білдім, нені үйрендім - нені толық түсінбедім - немен жұмысты жалғастыру қажет **Үй тапсырмасы 2-7/8,3-5, 4-8** Тест тапсырмаларын орындау

Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**
Сырттай бақылай отырып, кері байланыс беріп, **орташа қабілетті** оқушыларға жетелеуші сұрақтар қойып, қолдау көрсетіп отырамын. **Қабілетті оқушылар**сұрақтар дайындайды.	Материалды меңгергендігін тексеру үшін бағалау критерийлерін қолдану. Топтық жұмысты және эксперименттік тапсырмалардың орындалуын сырттай бақылау арқылы бағалау.	Топтық жұмысты және эксперименттік тапсырмалардың орындағанда қауіпсіздік ережелерінің сақталуын қадағалау.
Сабақ бойынша рефлексия *Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба?* *Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме?* *Жеткізбесе, неліктен?* *Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?* *Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма?* *Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?*		*Бұл бөлімді сабақ туралы өз пікіріңізді білдіру үшін пайдаланыңыз. Өз сабағыңыз туралы сол жақ бағанда берілген сұрақтарға жауап беріңіз.*
Жалпы баға **Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?** **1:** **2:** **Сабақтыжақсартуға не ықпалетеалады (оқытутуралы да, оқутуралы да ойланыңыз)?** **1:** **2:** **Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?**		

ТАРИХ ПӘНІНЕН БІЛІМ БЕРУДІҢ САПАСЫН ЖЕТІЛДІРУ ЖОЛДАРЫ

ЕРЕХАНОВА ЗЕЙНЕШ ТУРЕХАНОВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің тарих пәні мұғалімі педагог-зерттеуші

«Мұғалім өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана мұғалім,
оқуды ізденуді тоқтатысымен оның мұғалімдігі де жойылады» К.Ушинский

«Мұғалім – мектептің жүрегі» деп халқының болашағы үшін білімнің даңғыл жолын салған Ыбырай Алтынсарин бекерден бекер айтпаған. Әрбір мұғалім өзін мектептің жүрегімін деп есептеп, мектептің жанын кіргізердей дәрежеде болуы тиіс. Өз ісіне аса ықыласпен ден қоя отырып, құзырлы мұғалім ретінде баланың жүрегіне білім нәрін себе білуі керек. Сындарлы оқыту туралы түсінік оқушыға нақты білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнің өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім – біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастыруын талап етеді. Бұндай міндеттер оқушылардың оқыған тақырып бойынша білімдерін өз деңгейінде көрсетіп, кейбір болжамдар бойынша күмәнді ойларын білдіре алатындай, пікір – көзқарастарын нақтылап, жаңа ұғым – түсініктерін өрістетуге орайластырылып құрылады.

Мұғалім қызметіндегі маңызды дүние – жекелеген оқушылардың тақырыпты қабылдау ерекшеліктерін, оқушылардың түсінігін жетілдіру немесе жақсарту мақсатында олармен жұмыс жүргізу қажеттігін ұғынуы, сондай – ақ кейбір оқушылардың тақырыпты өзіне оңтайлы бірегей тәсілдермен меңгеретіндігін жете түсіну . Білімді және тәрбиелі, дүниетанымы кең, ұшқыр ойлы ұрпақ тәрбиелеу үшіні – сындарлы оқыту теориясын сабақ үдерісінің негізгі көзіне айналдыру қажет. Осы бағытта білім беру ұйымдарының алдындағы мақсат – мұғалімдер тәжірибесін үнемі жетілдіру және бағалау. Жаңа әдіс –тәсілдердің практикалық қолданысын кеңейту, дамыту болып табылады. Оқу сапасын арттыруда ,оқушылардың өзіндік жұмыстарын ұйымдастыруда әдіс-тәсілдерді мейлінше түрлендіріп отырған дұрыс. Ағартушы қайраткер А. Байтұрсынұлы «Қай әдіс жақсы?» деген мақаласында: «Жалғыз әліп-би үйренудің өзінде толып жатқан әдіс бар. Әр әдіс-өз орнында жақсы. Әдіс көрнекіліктен шығады. Әдістің жаман-жақсы болмағы жұмсалатын орнына қарай» дейді. Ал Л.Н.Толстой «Үйрету әдістері туралы» еңбегінде «Олақтықтың белгісі-бір ғана әдісті білу, шеберліктің белгісі-түрлі әдісті білу, керек кезінде жоқ әдісті де таба білу.

Мұғалім көп әдісті білу керек,оларды өзіне сүйеніш, қолғабыс есебінде қолдану керек» деген. Олай болса, күнделікті ізденісіміз, жаңа технологияларды оқып-үйреніп өз тәжірибемізде шеберлікпен қолдануымыз-алдымыздағы шәкірттерге терең де тиянақты білім берудегі қажеттілігіміз. Алдымызда тұрған міндеттеріміз мынадай: оқушының өзіндік және жеке ойлауын қалыптастыру оқушының шығармашылық таланттарын жан – жақты ашып көрсету оқушының сыни тұрғыдан ойлау қабілетін дамыту сабақ үдерісінде АКТ –ны тиімді пайдалану тарих сабағында оқушының белсенділігін арттыру оқушылардың танымдық белсенділігін ынталандыру. оқушылардың ғылыми білім, іскерлік дағдыларды меңгеруіне керекті оқу-танымдық іс-әрекетті ұйымдастыру. ақыл-ойды, ұғымталдықты, қабілетті, дарындылықты дамыту. Оқушының жаңа тың материалдарды тауып , сұрыптауына мүмкіндік туады . Әл-Фараби: « оқыту дегеніміз – үйрету, дағдыландыру, әрекеттендіру»,- дейді. Оқыту – мұғалім мен оқушылардың белгіленген мақсатқа жетуге бағытталған, реттелген, бірлескен іс-әрекеті, оқушылардың танымдық іс-әрекетін арнайы ұйымдастыру. Оқыту процесі – мұғалім мен оқушының бірлескен іс-әрекеті.

Оқыту процесі – екі жақты процесс болғандықтан, мұғалім мен оқушылардың бірлескен іс-әрекетін, мұғалім тарапынан оқушы іс-әрекетіне басшылық етуді, жоспарлауды, ұйымдастыруды, басқаруды талап етеді. Осы процесте оқушылар ғылыми білімдер алып, іс-әрекет жасауға үйреніп, жақсы мен жаман туралы көзқарастарын қалыптастырады. Бүгінгі таңда сабақ өткізудің түрлері көбеюде. Түрлі әдіс-тәсілдерді пайдалана отырып, сапалы білім, саналы тәрбие беруде сабақтың тиімді түрлерін қолданып келемін. Осы мақсатта оқушылардың танымдық қызығушылығын, белсенділігін арттыру үшін өз сабағымда пайдаланып жүрген әдіс-тәсілдерден мысалдар келтіріп кетуді жөн көрдім.

5- сыныптарда ойын сабақтары, 8-10 сыныптарда сын тұрғысынан дамыту, ұжымдық оқыту, пікірталас, семинар, сынақ, жарыс, өзіндік жұмыс, мәнерлеп оқыту т.б. тәсілдерді қолданамын. Сурет-иллюстрациялар бойынша әңгіме құрастыру, тірек сигналдар, тірек-сызбалар, кластерлер, хронологиялық таблицалар құрастыру, тірек-конспектілер, Венн диаграммасы арқылы жұмыс істеу әдістері де қолданылады. Тағы бір ерекшелік, күнделікті сабақпен салыстырғанда қайталау сабақтарында оқушылардың өз беттерінше ойланып жұмыс істеуіне едәуір мүмкіндік туады. Тарихи оқиғалар мен құбылыстарды өз бетінше талдайды, салыстырады, қорытынды жасайды, баға береді.

11 сыныптың Қазақстан тарихы пәні бойынша «1916 жылғы ұлт –азаттық көтерілістің алғышарты, сипаты,

мақсаты, барысы мен нәтижелері» деген тақырып бойынша сабақ өтіп, оқушыларға топта жұмыс жасата отырып, жаңа білімді игеруіне бағыт бердім. Сабақтың ұйымдастыру сәтінде мен оқушы назарын сабаққа аудару мақсатында С.Мұқановтың «Ботакөз» романынан үзінді оқып, оқушыларға «Бұл үзіндіде қандай тарихи оқиға суреттелген?» деген сұрақ қойдым.

Оқушылар I дүниежүзілік соғыс кезі деп жауап берді. Осыдан соң бүгінгі сабағымыздың сол соғыс кезінде қазақ даласында болған ұлт-азаттық көтерілісі жайлы екендігін хабарладым. Сабақты ілгері апару үшін шағын екі топқа бөліну керек екендігін ескерттім.Оқушыларды өздері ұнататын түстерге байланысты екі топқа бөлдім.Топтарға жаңа сабақтың мазмұнын ашу, түсіну мақсатында тапсырма бердім. 1-топқа көтерілістің болу себебі, мақсаты, сипаты, негізгі ошақтары жайлы оқып постер әзірлеуді тапсырдым.

Ал екінші топқа интернет материалдарын пайдаланып көтерілістің басшылары, көтеріліс барысындағы ірі шайқастар, олардың нәтижелері мен тарихи маңызы жайлы деректер алуды тапсырдым және сол іздену жұмыстарын ортаға салып қорғау қажеттігін ескерттім. Екі топта өздеріне берілген тапсырмаларды зор қызығушылықпен орындады, постермен жұмыс жасап қорғады. Бұл сабақта ұялы телефондар тиімді қолданылды. Мен бұрын ғаламтор материалдарын өзім таратып беретін едім. Осы сабақта оқушылар өздері оқулықта жоқ көтерілістің басшылары туралы мәліметтерді тауып, оқып үйренді, талдады. Осы тапқан мәліметтерін топ бойынша қорғады.

Оқушылар топ бойынша жұмыс жасай отырып бір –бірін тыңдады, оқып үйренді. Тақырып мазмұнын ашты . Тақырып мазмұнын әр топ дөңгелек стол әдісі арқылы қорғады. Жаңа тақырыпты оқушылар өз бетімен меңгеруге бағытталып, жұптық әрі топтық талдау жасау арқылы түсінді. Сабақты бекіту кезеңінде оқушылар өздерінің нені меңгерді,нені меңгермегенін анықтау мақсатында «Жедел жауап» сайысы арқылы өз білімдерін тексерді. Сабақ соңында топтарға әр топтың сабақ барысындағы іс-әрекетіне бағалау критерийлері арқылы баға берді. Топпен жұмыс тәсілі оқушылардың бір-бірін тыңдай білуіне, сөйлеу мәдениетіне, өздерін сенімді ұстауына, ұйымшыл болуға тәрбиелейтінін байқадым.

Тарих сабақтарында көрнекілік әдісі мен техникалық құралдарды қолдана білу мұғалім алдында тұрған бірден- бір міндет. Сабақта жаңа технологияларды, техникалық құралдарды жан жақты қолдану, сабаққа керекті материалды ақпараттық кеңістіктен іздеу, мұғалімнің жұмысын жеңілдетіп, оның уақытын үнемдейді, жаңа ақпарат түрі көбейіп, оқушылардың қызығушылығын оятуға мүмкіндік береді. Электрондық оқулықтарды сабақта пайдалану кезінде оқушылар бұрын алған білімдерін кеңейтіп, өз бетімен шығармашылық тапсырмалар орындайды.

Бүгінгі күні ақпараттар ағымы өте көп. Ақпараттық ортада жұмыс жасау үшін кез келген педагог өз ойын жүйелі түрде жеткізе алатындай, коммуникативті және ақпараттық мәдениеті дамыған, интерактивтік тақтаны пайдалана алатын, он-лайн режимінде жұмыс жасау әдістерін меңгерген мұғалім болу тиіс . Мен сабақтарымда интерактивті тақтаны жиі пайдалануға тырысамын. Сабақ барысында заман талабына сәйкес электронды оқулықтар арқылы оқытуды да пайдаланамын. Оқытудың мұндай инновациялық, интерактивті әдістері оқушылардың бұрынғы дәстүрлі сабақтармен салыстырғанда неғұрлым нәтижелі білімді игеруіне жағдай туғызады . Яғни, бұл жағдайда оқушылардың сабақ үрдісіндегі белсенділігі, пәнге қызығушылығы артады.

Бұл әдістер оқушыларды тапқырлыққа, тездікке, ойын жинақтай білуге, жүйелі білім алуға тәрбиелейді. Ақпаратты технологияларды пайдалану арқылы мектептегі сабақтарды жаңаша ұйымдастыру, мұғалімнің рөлі мен қызметінің артуына жағдай жасау, теориялық, ғылыми – педагогикалық және психологиялық зерттеулерге сүйене отырып, оқушылардың құзыреттілігін қалыптастыру, ақпараттық технологиялар мен инновациялық оқыту әдістері арқылы оқушыларды ізгілікке, елжандылыққа, саналыққа, адамгершілікке, имандылыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.

Инновациялық әдістерді баланың білім деңгейіне және жас ерекшелігіне қарай оқу үрдісінде пайдалану негізгі міндет болып табылады. Оқушылармен материалды игеру үрдісін психологиялық түрде жеңілдетеді. Пәнге деген танымдылық қызығушылығын тудырады. Оқушылардың көз қарасын кенейтеді. Сабақ үстінде көрнекілікті қолдану мүмкіндігі өседі. Тарихты оқуға және үлгерімді жоғарылату қызығушылығы туады. Теориялық материалды толық игеру болады. Ақпаратты табу, оны компьютерлік технология арқылы өңдеу, өз көзқарасын нақты және қысқаша қалыптастыру дағдысы. Сабақ үстінде оқушының да мұғалімнінде еңбек өнімінің жоғарлауы болады. Бүгінгі күні республикамызда білім беру жүйесінің түбегейлі өзгеріске ұшырауы анықталғаны баршамызға аян. Оның негізгі факторы жаһандану үрдісіндегі білім беру саласында жаңа модельдердің дүниеге келуі, білім беру үрдісінің ақпараттандырылуы болып табылады. Прогрессивті концепциялардың пайда болуы, білім беру үрдісінде алға кеткен мемлекеттердің тәжірибесімен танысу және соның нәтижесінде ұлттық білім беру моделін құрастыру бүгінгі күні өте өзекті мәселе болып табылады, өйткені нарықтық экономикаға негізделген мемлекетіміздің келешегіне мамандар қажеттігінен туындайды.

Ақпараттық және педагогикалық технологиялар негізінде мұғалімнің рөлін түбегейлі өзгертуге мүмкіндік туды, мұғалім тек қана білімді алып жүруші ғана емес, сонымен қатар оқушының өзіндік шығармашылық жұмысының жетекшісі және бағыт берушісі болып анықталды. Осыған орай сабақ беру үрдісінде қазіргі күннің, яғни инновациялық әдістерді оқытудың интерактивті оқыту моделі болып табылады. «Ұстазы жақсының

ұстамы жақсы» — деген бүгінгі тәуелсіз мемлекетіміздің ертеңі біз тәрбиелеп отырған жас ұрпақтың меңгерген біліміне, алған тәжірибесіне байланысты екеніне еш күмәнім жоқ. Оқушылардың танымдық көзқарасын байыту ақыл-ой қабілетін жетілдіру, өзіндік ойлау және өмірлік ұстанымын қалыптастыру мұғалімнің шеберлігіне, шығармашылық қабілетіне байланысты. Ұлы ойшыл Уильям Уорд « Жай мұғалім – хабарлайды. Жақсы мұғалім -түсіндіреді. Керемет мұғалім –көрсетеді. Ұлы мұғалім – шабыттандырады» деген екен.

Сондықтан XXI ғасыр мұғалімі жан-жақты болуы заңды деп ойлаймын. Оқыта отырып тәрбиелеу-қазіргі заман мұғалімінен талап етілетін басты мәселе. Сондықтан атақты педагог К.Д.Ушинскийдің «Оқыту-тәрбиелеудің қуатты органы, бұл органды пайдалана білмеген тәрбиеші шәкірттерге әсер етудің ең басты және қажетті құралынан айрылады» деген сөзін үнемі жадымызда сақтасақ деймін.

БАСТАУЫШ СЫНЫПТА СЫН ТҰРҒЫСЫНАН ОЙЛАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ТИІМДІ ҚОЛДАНУ

АБДРАХМАНОВА ГУЛЬМИРА АСЕТОВНА
ШҚО. Катонқарағай ауданы. Алтынбел ауылы
"Новоберёзовка орта мектебі" КММ. Бастауыш сынып мұғалімі

Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаев: «Қазақстан жолы – 2050: бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Қазақстан халқына арналған Жолдауында: «Ұлттық білім берудің барлық буынының сапасын жақсартуда бізді ауқымды істер күтіп тұр.» деген болатын. Елдің елдігін сақтап, көркейтетін, өркендететін және болашақты айқындап беретін – білім мен тәрбие беру ісі. Бүгінгі таңда білім беру жүйесінде көптеген жаңалықтар мен өзгерістер өмірге келуде. Заманауи қоғамның өркендеп өсуі білім жүйесінің сапасын жақсартуды,жаңа технологияларды тиімді қолдануды, жаңа формациядағы ұстаздар арқылы еліміздің білім жүйесін халықаралық стандарт деңгейіне жеткізуді мақсат етіп отыр.

Қазақстандағы білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында да білім беру жүйесінің сапасын арттыру үшін ең алдымен мұғалімнің кәсіби біліктілігін арттыру мәселесіне үлкен мән берген.Бұл бағдарламаның міндеті – қазақстандық мұғалімдерге педагогикалық тәжірибелерін жетілдіру мен бағалауға көмектесу. Бағдарлама барысында педагогиканың әртүрлі аспектілері талқыланады.

Әлемдік тәжірибеге негізделе жасалған бұл жоба оқушылардың өз дәлелін еркін жеткізе алатындай, сенімді, сыни пікір – көзқарастары жүйелі дамыған оқушы қалыптастыруды мақсат етеді. Сыни тұрғыдан ойлау – бақылаудың, тәжірибенің, ойлау мен талқылаудың нәтижесінде алынған ақпаратты ойлауға, бағалауға, талдауға, синтездеуге бағытталған пәндік шешім. Сыни тұрғыдан ойлау дағдылары: Бақылау. Талдау. Қорытындылау.

Өз тәжірибемде «Оқу мен жазуды сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясының әдіс – тәсілдерін ана тілі, қазақ тілі, дүниетану сабақтарында қолданамын. Тәжірибемде қолданған кейбір тәсілдерге тоқтала кетейін.

Қызығушылықты ояту кезеңінде бұрынғы білетіні мен жаңа білімді ұштастыруда «Топтау», «Ойлану», «Жұпта талқылау», «Болжау» әдістерін қолданамын.

Мағынаны ашу– кезеңінде оқушылар жаңа ақпаратпен танысады, тақырып бойынша жұмыс істейді, тапсырмалар орындайды. Сондықтан оқушының өз бетімен жұмыс жасап, белсенділік көрсетуіне жағдай жасаймын. Бұл кезеңде көбіне INSERT әдісін қолданған қолайлы.

Ой толғау-кезеңінде оқушы не үйренгені саралап, оны қандай жағдайда қолдану керектігін ой елегінен өткізеді. Белсенді түрде өздігінен үйрену жолына қайта қарап, өзгерістер еңгізеді.

Сабақтың бұл кезеңінде «Еркін жазу әдісі», «Бес жолды өлең», «Венн көрсетуі» т.б осы сияқты стратегиялар әр сабақтың ерекшелігіне қарай лайықты қолданылады.

Белгілі бір мәтінді толық меңгерту, кейіпкерлер бейнесіне талдау жасап, өз ойын жүйелі жеткізе алуға үйрету, өзіндік ой қорыта білу, шығармашылықпен жұмыс істеу қабілетін жетілдіру, ой - өрісі мен дүниетанымын кеңейту, сөздік қорларын молайту, кейіпкерлер бойындағы жақсы қасиеттерді үлгі ету мақсат етіп алынды.

Оқушылар үй тапсырмасын «Шеңбер» әдісімен орындады.

"Шеңбер" әдісі бойынша, оқушылар сыртқы шеңбер, ішкі шеңбер болып орналасады. Ішкі шеңбер болып орналасқан оқушылар, сыртқы шеңберге орналасқан оқушыларға сұрақ қоя отырып, диалог жүргізеді немесе сыртқы шеңберде орналасқан оқушылар сұрақ береді. Шеңбер жасап тұрған оқушылар сағат тілі бойынша жүре отырып, барлық оқушымен кездесіп өзара диалогтік қарым-қатынас орнатады. Бұл тәсіл оқушыларды өзара білім алмасуына тиімді және үй тапсырмасын сұрауға, қайталауға арналған тақырыптарды сұрауға таптырмайтын тәсіл деп ойлаймын. «INSERT» әдісімен мәтінді үш бөлікке бөліп, үш топқа бөліп берілді. Оқушылар өздері жаңа сабақты оқып, өздері талдап, түсіндіріп, қорғайды. "Жауапқа сұрақ"әдісіне келетін болсам, "Сұраққа жауап" әдісінен «Жауапқа сұрақ» әдісі әлдеқайда тиімді. Өйткені сұраққа жауап бергеннен гөрі , жауапқа сұрақ тудыру күрделі ойлауды қажет етеді. Сабаққа негіз болатын сөзді жауап ретінде тақтаға жазып қоямын. Оқушылар берілген жауапқа бірнеше сұрақтар тудыру арқылы білімдерін дамытады.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕЛЕУДЕГІ ЖАҢАРТЫЛҒАН БАҒДАРЛАМАНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕР

ШОХАНОВА АЙСАУЛЕ АБЗАЛОВНА
Атырау облысы Қызылқоға ауданы Қоныстану селосы
"Қызғалдақ"бөбекжай балабақшасының тәрбиешісі

«Еліміздің ертеңі бүгінгі жас ұрпақтың қолында,
ал жас ұрпақтың тағдыры ұстаздардың қолында» (Н. Ә. Назарбаев)

Қазіргі өмірдің өзінен туындап отырған талаптарды орындау, жаңашылдыққа жаршы болу үзіліссіз тәрбие негізінің бастау бұлағы - мектепке дейінгі ұйымдардан басталған орынды. Бала тәрбиесі отбасынан бастау алады десек те, ғылымға негізделген әдіс - тәсілмен берілетін тәлім – тәрбие ісі көбінесе балабақшадан басталып, жан - жақты педагогикалық өрісін табады. Әсіресе балабақшадағы тәрбие бала табиғатына ерекше әсер етіп, оған өмір бойы ізгілікті, мағынасына өшпейтін із қалдырады. Баланы мектеп алды даярлау үздіксіз білім беру жүйесіндегі маңызы мен өзектілігі ерекше мәселелердің бірі болып саналады. Сонымен қатар, мектепке дейінгі мекемелерде инновациялық білім беру құралдарын қолданудың да маңызы зор.

Инновациялық білім беру құралдарына: аудио, видео, құралдар, компьютер, интерактивті тақта, интернет, мультимедиялық құрал, электрондық оқулықтар, мен оқу әдістемелік кешендер, инновациялық ақпараттық банк, инновациялық сайт және тағы басқалары жатады. Қазіргі таңда көптеген интерактивті бағдарламалық бөлімдер, қозғалмалы объектілер құруға мүмкіндік беретін векторлық және графикалық жабдықтар көптеп шығып, қолданыс табуда. Осындай құралдардың бірі - мультимедиялық оқулықтарды балабақшаларда кеңінен пайдалану. Бұл жағдайда тәрбиеші әр оқу іс - әрекеттерін бастар алдында жиі көрнекіліктер ауыстырмаған болар еді. Ал, мультимедиялық оқулықтар арқылы тәрбиеші уақытты тиімді және ұтымды пайдаланар еді.

Өмір талабына сай жаңа технологияларды оқу процесі мен тәрбие аясында шебер қолдана білу тәрбиешінің міндеті болса, ертегілерді оқу іс - әрекетінде өз ретімен қолдана білсе тәрбиеленушілерді жан - жақты дамытуда ертегінің аса зор мәні бар екенін айқындайды. Оқу іс - әрекеті барысында ертегі кейіпкерлерінің жан - жақты мінез - құлықтарын айыра білу бойынша жақсы деген немене, жаман деген немене екендігіне көзін жеткізеді.

Барлық оқу іс - әрекетінде ертегілерді қолдану арқылы негізгі педагогикалық дәстүр пәнаралық байланысты жүзеге асыруға болады. Ертегінің өзіндік құрылысы, көркемдік ерекшелігі бар. Қандай ертегіні алсақ та, ол белгілі бір сюжетке құрылады, оқиғаның желісінің басталуы, аяқталуы, өзіндік шешімі болады. Ертегі баяу басталып, оқиға желісі күрделене түседі. Әсіресе адам өміріне байланысты іс - әрекет өткір сықақ - мысқылмен беріліп, бала сезімін селт еткізіп, күлкіге мәз етеді. Бала жағымсыз кейіпкердің жексұрын әрекетінен бой тартып жақсылыққа құмартады. Ертегінің әр жақты сырын қызықты, тартымды, бала санасына лайықтай жеткізу айтушының шынайы шеберлігіне тікелей байланысты. Бақшада ертегі оқу, сабақта және сабақтан тыс уақыттарда өтіледі. Оқу жұмысы баланың жас ерекшелігіне орай жоспарланады. Сәбилер тобында ауызша әңгімелеп беру тәсілі қолданылады.

Сәбилер тобында оқығанды тыңдату және әңгімелеп беру қатар жүргізіледі. Мұндай мақсат – ертегіні ауызекі әңгімелеуге төселдіре отырып оқылғанды шыдамдылықпен тыңдай білуге үйретеді.

Ассоциация әдісі – сол тыңдаған ертегі жайлы мәлімет

Мысалы: Суретте «Бауырсақ» ертегісіндегі бауырсақ ортасында тармақтарына кемпір, шал, қоян, үй, қасқыр, аю, түлкіні балалар жапсырады көп қиынды суреттердің ішінен.

Ой қозғау әдісі: Балаларға ертегілерге берілген жұмбақтарды жасыру;

Жалпақ тұмсық көріп пе ең,
Жер қазатын тінткілеп.
Ілмек дерсің құйрығын,
Кебіс дерсің тұяғын,
Білсең енді таба ғой,
Қай кейіпкер екенін? (Үш торай)
Әжей жақсы көретін осы қызға,
Телпек тарту етіпті қызыл түсті.
Ұнатқаны соншама бұл сыйлықты,
Немересі есімін ұмытыпты,
Ал, айтшы сен, бұл есімді? (Қызыл телпек)

Сұрақтар арқылы ой салу:

Сен бұларды неліктен ертегілер деп ойлайсың?

Халық ертегілері мен авторлық ертегілерді ата, олардың айырмашылығы неде?

«Қызыл телпек» ертегісінің авторы кім?
Сен Қызыл телпектің орнында болсаң не істер едің?
СТО - ның элементтерінің бірі – Венн диаграмманы пайдалану (екі ертегіні салыстыру, ортақ белгісін табу, қорытындылау, нақтылау).
Интерактивті тақтаны қолдану:
- Флипчартта «инструменты» батырмасының көмегімен сызғышпен әр түрлі бағытта «Бауырсақ» тың жолын салу, презентацияда жүктелген суреттерді орналастырып, актив қаламның көмегімен бауырсақты жүргізу, балалар бағытты дауыстап айтады; (графикалық диктант түрінде қолданса болады)
Мысалы: Жата - жата жалыққан бауырсақ терезеден секіріп түсіп домалай жөнеледі.
- Бағыты: төмен, оңға, төмен, қоянға жолығады
Ассоциация әдісі: қоян - қорқақ, ұзын құлақ, ерні жырық, артқы аяғы жақсы дамыған, көзі қызыл, қыста тонын ауыстырады, құйрығы кішкентай, секіреді (Балалар орындарынан тұрып секіреді)
- Бағыты: солға, төмен, оңға, жоғары қасқырға жолықты
Ассоциация әдісі: қасқыр - жабайы жануар, сұр, жағымсыз кейіпкер, жыртқыш, итке ұқсайды, ұлиды (Түймені басып қасқырдың дыбысын естірту)
- Бағыты: оңға, жоғары, оңға, төмен аюға кездесті
Ассоциация: аю - жабайы жануар, бал жейді, жидек жейді, қорбаңдап жүреді, аяғы талтақ, аю ақырады (Дыбысын естірту)
- Бағыты: оңға, төмен түсіп түлкіге кездесті
Ассоциация: түлкі - қу, айлакер, құйрығы ұзын, сылаңдап жүреді
Бауырсақ, түлкіге жем болғысы келмей, үйіне қайтқысы келіп тұр көмектесейік (бір бала активті қаламды алып бауырсақты келген жолымен қайта домалатады, балалар бағытын айтып отырады)
Ертегідегі мінез - құлқы қарама - қарсы кейіпкерлерді ата;(кіші топтың балаларына жағымды кейіпкерді тәрбиеші атайды, бала жалғастырады)
Мысалы: Қызыл телпек – Қасқыр, Күлше қыз - өгей шешесі, Қарлығаш - жылан, Ит – мысық, Қасқыр – түлкі

ҚЫСҚЫ КЕШ

ЖУМАГЕЛЬДИНА ЖАНАР СОЦИАЛОВНА
Қарағанды облысы Шет ауданы Ст. Киик
С.Мұқамеджанов ЖОББМ. Бастауыш сынып мұғалімі

Пән: Әдебиеттік оқу **Орта мерзімді жоспар бөлімі: *<u>Уақыт</u>*** **Күні:** **Сынып:**	**Мектеп:** **Мұғалімнің аты-жөні:** **Қатысқандар саны: Қатыспағандар саны:0**
Сабақ тақырыбы	**Қысқы кеш суреттері** **Қысқы кеш. Александр Пушкин.**
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	3.1.5.1 – өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып, жеткізу.
Сабақ мақсаттары	**Барлық оқушылар:** мәтіннің тақырыбын анықтай алады, негізгі ойды табады. **Көптеген оқушылар:** шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды. **Кейбір оқушылар:** берілген тақырып бойынша ой қорыту жасай алады.
Бағалау критерийлері	● мәтіннің тақырыбын анықтай алады, негізгі ойды табады. ● шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды. ● берілген тақырып бойынша ой қорыту жасай алады.
Құндылықтарды дарыту	Оқуға, білімге деген қызығушылығын арттырып, еңбекке баулу. Жеке және топта жұмыс жасай алу, ынтымақтастық.
Пәнаралық байланыстар	Дүниетану, қазақ тілі.
АКТ қолдану дағдылары	Интернет-ресурстар, дерекқордан және интернеттен сабаққа қатысты ақпаратты іздеу;
Ресурстар	Топқа бөлуге арналған парақшалар, интерактивті тақта, жұмыс дәптері, қалам мен түрлі түсті қарындаш, стикер, видеоматериалдар., постер, кері байланыс

	парағы т.б	
Бастапқы білім	Екінші сыныпта өтілген тақырыптарды еске түсіреді.	
Сабақтың барысы		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**	**Ресурстар**
Сабақтың басы	**Ұйымдастыру кезеңі** **Психологиялық ахуал қалыптастыру** І. Бағдарлау - мотивациялық кезең, музыка (ұйқы) (оқушылардың көздері жұмулы, қимылсыз отырады). Оян! Оян ботам! Жатпа қарап Оян ботам! Тезірек шапшаңырақ! Шақырды қораз мана әлдеқашан Қарап тұр терезеден күн жалтырап. 1 сұрақ:- Неге тұрдың? Адам неге ұйықтай бермейді? (проблемалық сұрақ) **Қорытынды ой:** Адамның әр күні өзіне, өзгеге пайда әкелуі тиіс. - Жақсы, енді Ояндым сөзін естігенде көзімізге не елестейді? (ассосация) - Мектеп, күн, таң т. б. - Көзіңді аштың, не көресің? (жарық) - Жарық қайдан келеді? (күннен) - Күннен не аламыз? (жылу) - Сол жылуды бойымызға таратып, жүрекке қабылдаймыз. - Жүректен не шығады? (тілек) - Олай болса, дәптерімізге Т. т. әдемі етіп жазып, бір ауыз тілек жазайық.. (Жазған тілектерін оқушыларға оқыту) **Жұмыс ережесін келісу** Сабақта бір-бірімізді сыйлаймыз, тыңдаймыз! Уақытты үнемдейміз! Нақты,дәл жауап береміз! Сабақта өзіміздің шапшаңдығымызды, тапқырлығымызды көрсетеміз! Сабаққа белсене қатысып, жақсы баға аламыз! **<u>Алдыңғы білімді еске түсіру (ұжымда)</u>** ***«Диологтік» әдісі** арқылы үй жұмысын сұрау.* **<u>ҚБ: бағдаршам арқылы бір-бірін бағалау.</u>** **Оқу мақсатын таныстыру** **Күтілетін нәтижені анықтау**	Психология-лық сәт Сұраққа жауап берген оқушыны мадақтау,толық тыру жасау, тиімді кері байланыс орнату. Алдыңғы білімді еске түсіру тапсыр малары
Сабақтың ортасы	**Ой қозғау.** **1-тапсырма.** Оқулықтағы жұмбақтардың шешуін тап. Қыста бар да жазда жоқ. Қар. Құлағы мен көзі жоқ, Жоқ тіпті қол мен аяғы. Бірақ ғажап өнерпаз, Мәнерлеп ою ояды. Аяз. Көлге жапқан қақпақ Сіресіп тұр- Қатты –ақ. Мұз Қанаты жоқ –ұшады , Аяғы жоқ –желеді. Аузы жоқ-ұлиды. Боран. Бұл қай жыл мезгіліне қатысты айтылған сөздер? Осы мезгілді сипаттайтын тағы 5 сөз ойластыр. Қыс сөзіне кластер құрастыру **Мағынаны ажырату.** Білу (оқушы әдістер мен жұмыстың орындалу	Тапсырманы орындаған оқушыны мадақтау,толық тыру жасау, тиімді кері байланыс орнату. Белсенді оқу тапсырмалары. Тапсырманы орындаған оқушыны

	ретін біледі). «Балалар философиясы» әдісі. **Тақырыпты болжау.** **Мақсатқа сәйкес оқушыларға бағалау критерийін шығарту**. Түсіну. Олай болса осы боран туралы, боранның ерекшелігі туралы орыстың ұлы ақыны Александр Сергеевич Пушкин «Қысқы кеш» атты өлеңін жазыпты. (А.С. Пушкин портретін көрсету) Сол кісінің аудармасын оқып танысамыз. Аударға н **Тайыр Жароков –ақын, аудармашы.** **Тайыр Жароков** (1908-1965) қазіргі Батыс Қазақстан облысы Жәнібек ауданы Жетібай ауылында туған. Ұлы Отан соғысына қатысқан. Балаларға арналған «Күн тіл қатты», «Теңіз баласы» және т.б. жыр жинақтары бар. Күннің жадын, тақырыпты дәптерге жазып алайық. **Сөздікпен жұмыс** Балалар, осы шығармада бірнеше түсінуге қиын сөздер бар екен, соларға тоқталайық. (тақтадағы сөздер) сабан- кепкен шөп лашық - кішкене аласа үйшік кешеу - кеш қалған сыңсуымен- жылаған дыбыс шығару Сөздерге талдау жасау. **Теңеу**, *эпитет* - затты, нәрсені, құбылысты немесе заттың, нәрсенің, құбылыстың белгісін, қасиетін, сапасын көрсететін көркемдік <u>ұғым</u>. Теңеу -дай, -дей, -тай, -тей жұрнақтары жалғану арқылы жасалады. Мысалы: Асқар таудай, дардай. **Кейіптеу**– әр түрлі жануарларды, табиғат құбылыстарын немесе жансыз нәрселерді адам кейпіне келтіріп суреттейтін көркемдік тәсіл. Қазақ халқының бірқатар <u>эпостық жырларында</u> атқа тіл бітіп, адамша ойлап, сезетіндей етіп бейнеленеді. Ертегілер мен сықақ-мысалдарда қасқыр, түлкі, қоян,тағы басқа жануарлар адам кейпінде суреттеледі. Жазба әдебиетте кейіптеудің жаңа үлгілері мол ұшырасады. **Өлеңді мұқият тыңдап отырыңдар.** **Оқылым.** **2-тапсырма.** Өлеңді түсініп оқы. «Қысқы кеш» Хормен оқу Жеке бір шумақтан оқытып не түсінгенін өз сөзімен айту. **3-тапсырма.** Өлеңді қайталап оқып, боранға қатысты сөздерді тап, дауыстап айт. Ақын суреттеген қысқы боран нені елестетеді? Ұлыған аң, жылаған бала, терезені қағу, сабанның сылдыры, күңгірт, көңілсіз, сыңсииды, иірілген ұршық, тұрған құс т.б. **Бағалау критерийі:** Өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып, жеткізе алады. **Бағалау:** БК бойынша бағаланады. **Сергіту сәті** -Қәне боранның дыбысын салып көрейікші!/ гуілдеген, ұлыған,, ысқыран, жылаған бала дыбыстары **Жұптық жұмыс. Жұптастыру**. Өлеңнің алғашқы 2 шумағын қайталап оқы. Осы жолдардағы көркем ойға сәйкес келетін қарасөзді мәтін бөлігін тап. **Бағалау. «Бағдаршам» әдісі арқылы бағалау.** Қызыл түс пен сары түсті көтергендер не үшін көтергендерін түсіндіріп, ұсыныс, ескертулерін айтады. ***<u>Дескриптор:</u>*** ● мәтіннің тақырыбын анықтай алады, негізгі ойды табады. ● шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды. ● берілген тақырып бойынша ой қорыту жасай алады. **<u>ҚБ: шапалақ арқылы бір-бірін бағалау.</u>**	мадақтау,толықтыру жасау, тиімді кері байланыс орнату. Белсенді оқу тапсырмалары

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">Жұмыс дәптеріндегі жазылым тапсырмаларын орындау
Қима қағаздармен жұмыс оқушыларға таратып беру. Сызба бойынша талдау
<table>
<tr><th>Шығарманың түрі</th><th>Авторы</th><th>Аударған</th><th>Негізгі ойы</th><th>Шумақ саны</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td><td></td></tr>
<tr><td>Сабақтың соңы</td><td colspan="2">Жаңа білім мен тәжірибені қолдану
Әр топқа қыс суреті таратылады.
Оқушыларға қысқы табиғатты кейіптеу сөздерді қолданып суреттеу тапсырылады.
Саралау: Тапсырма барлық оқушыларға ұсынылады, бірақ әртүрлі нәтиже күтіледі. Қабілеті жоғары оқушыларға тек көркемдегіш құралдарды пайдаланып жазғызуға болады. Қабілеті төмен оқушыларға қолдау көрсетіледі.
Бағалау «Автор орындығы» әдісі арқылы жүзеге асады....
(ҚБ) “Екі жұлдыз, бір тілек” әдісі.
Рефлексия (жеке,жұпта,топта, ұжымда)</td><td>Тапсырманы орындаған оқушыны мадақтау,
толықтыру жасау, тиімді кері байланыс орнату.

Оқушылар
дың бірін-бірі, өзін өзі бағалауға негізделген, бұл тәсілдің мақсаты өзін және құрбыларын әділ бағалауға үйрету.</td></tr>
<tr><td>Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?</td><td colspan="2">Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?</td><td>Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы</td></tr>
<tr><td>Саралау іріктелген тапсырмалар, нақты бір оқушыдан күтілетін нәтижелер, оқушыға дербес қолдау көрсету, оқу материалдары мен ресурстарын оқушылардың жеке қабілеттерін есепке ала отырып іріктеу (Гарднердің жиындық зият теориясы) түрінде болуы мүмкін.
Саралау уақытты ұтымды пайдалануды есепке ала отырып, сабақтың кез келген кезеңінде қолданыла алады.</td><td colspan="2">Бұл бөлімде оқушылардың сабақ барысында үйренгенін бағалау үшін қолданатын әдіс-тәсілдеріңізді жазасыз</td><td>Денсаулық сақтау технологиялары. Сергіту сәттері мен белсенді іс- әрекет түрлері.
Осы сабақта қолданылатын Қауіпсіздік техникасы ережелерінің тармақтары.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Сабақ бойынша рефлексия
Сабақ мақсаттары /оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен?
Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?
Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?</td><td colspan="3">Бұл бөлімді сабақ туралы өз пікіріңізді білдіру үшін пайдаланыңыз. Өз сабағыңыз туралы сол жақ бағанда берілген сұрақтарға жауап беріңіз.</td></tr>
<tr><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td colspan="4">Жалпы бағаСабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?
1:
Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?
1:
Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардыңжетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?</td></tr>
</table>

ҚАЖЕТ ЗАТТАР

БЕЙСЕНБАЕВА САЛТАНАТ СЕРИКХАНОВНА
Шығыс Қазақстан облысы, Жарма ауданы, Батыр Қапай ауылы
"Васильковка негізгі мектебі" КММ. Бастауыш сынып мұғалімі

Пән Дүниетану Сынып: Күні: Сабақтың тақырыбы:Қажет заттар	Мектеп: Мұғалімнің аты-жөні: Қатысқандар: Қатыспағандар саны
Ұзақ мерзімдегі оқу мақсаты	1.1.1.5 тұтынузаттарынадегенөзқажеттіліктерініңқұрылымын, олардыңқайданкелетінінанықтау
Сабақ мақсаттары	Барлық оқушылар: тұтынузаттарынадегенөзқажеттіліктерініңқұрылымын, олардың қайдан келетінін анықтайды Көпшілік оқушылар: Тұтыну заттарын ажырата алады, әңгімелейды. Өзіне қажетті тұтұну заттарының құрылымын айтады, мысал келтіреді Кейбір оқушылар: Өздеріне ұнайтын затты, өздерінің идеяларын суреттердің, сызбалардың және белгілердің көмегімен жеткізеді.
Бағалау критерийлері	Оқушылар өздеріне қажетті тұтыну заттарының алыну жолын анықтайды
Тілдік мақсат	Тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымын, олардың қайдан келетінін анықтайды -тақырыптар бойынша сөздік қорын дамытады Талқылауға арналған сұрақтар: Сыныпта қандай оқу құралдарын пайдалану керек? Саған қандай оқу құралдары қажет? Неліктен бұл құралдарды таңдадаң? Оқу құралды қалай ұзақ ұолдануға болады?
Құндылықтарды дарыту	Туған тіліне, тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру
Пәнаралық байланыстар	Математика, «Саннықтау» Сурет салу, «Қажет заттар» Көркем еңбек, шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту
АКТ қолдану дағдысы (сабақта қолданылатын болса көрсетіңіз)	Білім қоғамында табысты қызмет ету мақсатында сандық технологияларды (компьтерді, планшетті, медиа-плейерді, навигация жүйелерін және т.б.), байланыс/желілік құралдарды және әлеуметтік желілерді ақпаратқа қол жеткізу, оны басқару, кіріктіру, бағамдау және құру үшін тиісті түрде пайдалану
Бастапқыбілім	тұтынузаттарынадегенөзқажеттіліктерініңқұрылымын, олардыңқайданкелетінінанықтау

Сабақ барысы

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақта жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар
Сабақтың басы	Ұйымдастыру кезеңі «Сөзді тап» Мақсаты Тыңдау дағдыларын дамыту, сондай-ақ оқушыларды қатыстыру арқылы барлығын теңестіру, жағымды ахуал қалыптастыру. Топқа біріктіру «Пазл» әдісі арқылы орындалады 1 топ- кітап 2 топ- дәптер 3 топ -қалам	Оқу-құралдары суреті

Сабақ ортасы	1-тапсырма«Сиқырлы сан» әдісі (айтылым ,тыңдалым) Өзіңе керекті оқу-құралдарды қайдан аласың Мақсатым:оқушылардың сөздік қорын байыту және белсендіру, байланыстыра сөйлеу тілін дамыту; **Дескрипторлар:** -Мектепке қажетті заттарды анықтайды. -Қажетті заттарды сандармен сәйкестендіре алады. -Сурет бойынша әңгіме құрастырады,әңгімелеу барысында өз ойын толық,жүйелі жеткізеді. Қ.Б «Сиқырлы сөздер» Сергіту сәті: «Допты лақтыру» ойыны.Бір минут ішінде қажетты заттыды ретімен тез айтып шығуға тапсырма береді. Мысалы: кітап дәптер қалам т.б 2-тапсырма «Жұбын тап» әдісі Мақсатым:алған тілдік білімі мен дағдыларын жеке қарым-қатынас тәжірибесінде, күнделікті өмірлік жағдаяттарда қолдануға үйрету. Оқушылар өздері мектепке қажетті заттарды атайды **Дескрипторлар:** -Заттарды атайды -Оқу құралдарын анықтайды -Ретімен орналастыра алады. -Мәтінні түсініп оқиды Қ.Б. «Стикерлер» 3-тапсырма «Кімге не ұнайды» әдісі Мақсатым: оқушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын қалыптастыру, сөздік қорын молайту-Суреттерге қарады,қорытынды жасайды .Балалар немен айналасып жатыр? **Дескриптор:** Сурет бойынша әңгімелейды Диолог жүргізеді Мәтінді түсініп оқиды Ұнатанын істері жайында мысал келтіреді Қажетты заттарды анықтай алады Қ.Б «Мадақтау»	Тақырыпқа байланысты бейнебаяндар, мультфильмдер Түрлі-түсті қарындаштар, стикерлер, интерактивті тақта, , флипчард және т.б. Оқулық 10-11беттер
Сабақтың соңы	«Сұрақ ілмегі» әдісі Мақсатым: Оқушының ойын ашық білдіруіне дағдыландыру Қолдануы Бұл әдісті жазбаша немесе ауызша өткізуге болады. Сұрақ қою арқылы баланың сабақты қалай меңгергенін немесе меңгермеген жерлерін білуге болады. Керісінше бала өз ойын ашық жазып іліп кетуіне болады. --------------Тиімділігі Оқушы сабақтың қай бөлігін немесе тақырыпты түсінбеген болмаса сабақ төңірегінде ойландырып жүрген сұрақтарын ашық айтады.	

Дифференциация – оқушыларға көбірек қолдау көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырмалар қоюды жоспарлап отырсыз?	Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін тексеру жоспарыңыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы
Барлық оқушылар: тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымын, олардың қайдан келетінін анықтайды Көпшілік оқушылар: Тұтыну заттарын ажырата алады, әңгімелейды Кейбір оқушылар: Өздеріне ұнайтын затты, өздерінің идеяларын суреттердің, сызбалардың және белгілердің көмегімен жеткізеді.	Оқушылардың материалды меңгеру деңгейін тексеруді «Мадақтау» , «Стикерлер», «Сиқырлы сөздер» арқылы жүргіземін.	Сабақ барысында үшкір заттардан сақтану ережесін құрамыз.

Сабақ бойынша рефлексия	Қашықтықтан білім жетілдіру курсыда курс тренері мен әріптестердің кері байланысымен қысқа мерзімді жоспар құруды үйрендым.Курс процесінде мен жаңартылған білім беру мазмұнына сәйкес келетін педагогикалық әдіс-тәсілдерді тиімді қолдануды үйрендым Алдағы уақытта сабақтың мақсатына жету үшін «Стоп кадр»,«Ойлан-жұптас-бөліс» Бұрыштар» тәсілі, Суреттер: Не болды? «Бинго», «5-5-1» әдістерді дүниетану пәніне қолданамын. Кез-келген пәнді оқыту үшін талап етілетін айтылым ,тыңдалым,оқылым жазылым дағдыларына назар аудардым.Сабақ жоспарлау және сабақ беруге көмектесетін ресурстар,оқулықтар мен пәндердің оқу-әдістемелік кешенін қолдану,жүйелі-әдістемелік кешенді пайдалану және критериалды бағалау жүйесін қолдану бойынша ақпараттар алдым.Саралау тәсілдеріне пайдаланамын .

ВВ ДЫБЫСЫ МЕН ӘРПІ

БУХАРБАЕВА ДИНАРА АНАРБАЕВНА
Түркістан облысы Кентау қаласы "Шыпан" жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Сабақ: Сауат ашу **Күні :** **Сабақтың тақырыбы:** Вв дыбысы мен әрпі **Сынып:**	
Осы сабақта негізделген оқу мақсаты (Оқу бағдарламасы на сілтеме)	1.2.9.1 Әріпті тану,ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру 1.2.1.2 Оқудың түрлерін(буындап оқу,жиі кездесетін сөздерді оқу.түсініп оқу)қолдану 1.2.4.1 Мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе қойылған сұраққа жауап беру 1.3.11.1 Сөйлемді бас әріптен бастап жазып,сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
Сабақ мақсаттары	**Барлық оқушылар:**Вв дыбысының дауыссыз дыбыстар қатарына жататынын біледі.
	Көптеген оқушылар:мәтінді мәнерлеп оқи отырып, сұраққа жауап береді.
	Кейбір оқушылар: оқулықтағы тапсырма бойынша ұлттық ойынның атн анықтай алады.
Бағалау критерийлері	Сөздердітұтастай оқиды Сөздергебуындық, дыбыстық талдау жасайды.
Тілдік мақсат	Велосипед,трамвай, автобус
Құндылықтарды дарыту	Топ ішінде жұмыс жасауда топ ережесіне бағына білуге үйрету.Тапсырманы орындауда жауапкершілікті сезіне білуге тәрбиелеу.
Пәнаралық байланыстар	Математика: буын санын анықтайды.
АКТ қолдану дағдылары	Слайдтар
Бастапқы білім	Дауыссыз дыбыстар туралы біледі

Жоспар

Жоспарланған уақыт	**Жоспарланған жаттығулар (төменде жоспарланған жаттығулармен қатар ескертпелерді жазыңыз**	**Ресурстар**
Сабақтың басы 1мин 2 мин	**Психологиялық әзірлік:** Біз балдырған баламыз, Құстай қанат қағамыз. Дүниені аралап, Оқып білім аламыз. Көзді салып қараңыз, Былай қанат қағамыз. /Б.Бөрібаев- -Балалар, бүгін бізде ерекше сабақ. Бүгін біздер ұлттық ойын	

<table>
<tr>
<td>13 мин</td>
<td>бағдарламасын жүргіземіз. Бағдарламада біздер ұлттық ойындар туралы деректер береміз. Топқа бөлініп отырып алайық:1,2,3,4-топтар вагондарға бөлініп отырады.
-Олай болса «Ұлттық ойындар» бағдарламасына жол тарттық.
«Дұрыс немесе бұрыс» ойыны.(Дұрыс болса қолдарын жоғары, бұрыс болса қолдарын төмен шапалақтайды.)
-Дыбысты айтамыз, естиміз.
-Әріпті естиміз, айтамыз.
-актер сөзінде неше дыбыс бар?
- е дауысты дыбыс.
Қызығушылықты ояту: (Ұжымдық)
-Балалар , қандай ұлттық ойындарды білесіңдер?
-Аударыспақ, теңге ілу, қыз қуу, бәйге т.с.с
- Біздің бағдарламаға қонақтар келіп отыр. Қонақтар қандай көліктермен келген екен? Суретке назар аударайық.(Слайд)
Велосипед   трамвай   автобус
-Балалар, таныс емес қандай дыбысты естіп тұрсыңдар?
-Вэ дыбысы
-В дыбысы төменгі ерін мен жоғарғы тістің жуысуынан жасалатын дыбысты белгілейтін таңба.
* «Айна» ойыны: дыбыс артикуляциясын қою, көз жеткізу.
Бәріміз бірге в дыбысын айтып көрейікші. Вэ-вэ-вэ
Не байқадыңдар? В дыбысы қалай айтылып тұр?
-В дыбысы кедергімен айтылады? Сондықтан дауыссыз дыбыс болады.
-В дыбысытөменгі ерін мен жоғарғы тістің жуысуынан жасалып, артынша кілт ашылуынан жасалатын ұяң дауыссыз дыбыс.
Вв дыбысының баспа және жазба түрімен таныстыру.
Сұрақ: В дыбысы сөздің қай жерінде кездеседі
Сөздің басында, ортасында,соңында да кездеседі екен. Орыс тілінен енген сөз. « велосипед» сөзіне дыбыстық, буындық талдау жасау
(Балалар өздері сызып көрсетеді)
-Балалар, бағдарламаны әрі қарай жалғастырамыз. Бағдарламада қандай ұлттық ойындар туралы дерек береміз, тыңдайық.</td>
<td>слайд

Айна

Әріп таңбасы

Дыбыс таңбалары</td>
</tr>
<tr>
<td>Ортасы
5 мин

6 мин

4 мин

4 мин

2 мин</td>
<td>«Ақсүйек» ойыны туралы дерек. (бейнежазбаны тыңдау)
1.Тапсырма (Ұжымдық)
Оқулықпен жұмыс. Мәтінді оқы. Ұлттық ойынның атын тап.
Ат жарысы басталды. -Алда келе жатқан кім?
-Бас,қамшыны , бас !
Мәтіндегі «бас» сөзі қандай мағына білдіреді?
Бағалау: Смайликтер бойынша бағалау.Жақсы оқыған бала «ақсүйекті» алады.
«Жапалақтар мен қарлығаштар» ойыны туралы дерек.(Бейнежазбаны тыңдау)
2.Тапсырма: (Топтық)
1-топ   Ұлттық ойынды ережесімен сәйкестендір
Көкпар   сақинаны жасыру арқылы ойналады
Ханталапай   қыз бен жігіттің атқа мініп жарысуы
Сақина   ат үстінде жүріп серкеге таласу
Қыз қуу   асықпен ойналатын ойын түрі
2-топ.Буындық-дыбыстық талдау жасау.
<table>
<tr><td>Сөз</td><td>Буын</td><td>Әріп</td><td>Дыбыс</td><td>Дауысты</td><td>Дауыссыз</td></tr>
<tr><td>жасырын бақ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
3-топ. Жапалақ туралы сөйлем құрастыру.
4-топ. Қарлығаш туралы сөйлем құрастыру.
Топтарды бағалау. От шашу арқылы бағалау
«Қызыл орамал» ойыны туралы дерек. Бейнежазбаны көру.</td>
<td>Бейнежазба

оқулық

смайликтер

бейнежазба

Суреттер

тапсырмалар

бейнежазба
Күй ойнату</td>
</tr>
</table>

3 мин	**3-тапсырма: Велосипед туралы түсінігін сұрақтар арқылы баяндау. «Микрофон» әдісі** Бағалау: Саусақтар арқылы бағалау **Сергіту сәті** **Дәптермен жұмыс** Берілген әріп элементтерін каллиграфиялық нормаға сай , таза, ұқыпты жазуға үйрету. « Вбас әрпін жазу үшін қаламды жазу жолының үстіңгі бөлігіне қойып төменгі сызыққа жеткенше тік қиғаш сызып қармақша саламыз, қайтадан жоғары көтеріп үстіңгі жолға дейін бірінші бөлігі, қаламды үзбей төменгі бөлігін жолдың ішіне саламыз.Кіші әрпін салу үшін жолдың ортасынан жоғарыға қарай сыза отырып ілмек жасап төмен түсеміз де жолдың ішіне толық дөңгелек сала отырып аяқтаймыз. Дәптерден көрме ұйымдастыру. -Балалар, біздер ұлттық ойындар туралы деректер білдік тапсырмалар орындай отырып ойнадық. **-Балалар, біздер бүгін ұлттық ойындарды не үшін айтып жатырмыз. Еліміздің президенті Н.Ә.Назарбаев биылғы жылғы «Рухани жаңғыру» атты халыққа жолдауында ұмытылып бара жатқан ұлттық ойындарымызды дәріптеу, қайта жаңғырту мақсатын қойған еді. Сол мақсатқа азғантай болса да үлесімізді қостық деп ойлаймын. Және осы рухани жаңғырудың тағы да халыққа жасалып жатқан жаңалығының бірі-бұл латын әліпбиіне көшу.Бұл дабұрынғы ата-бабаларымыздың бізге тастап кеткен мұрасының бірі.** **Олай болса, латын әліпбиін пайдаланып сөздер жазып қарайық: Отан, қазақ, Астана, Орал** **Және біздер қыран құспен бірге самғап,Рухани жаңғыруға өз үлесімізді қосамыз.** **Дифференцияланған тапсырманы орындау.**	Жұмыс дәптері
Соңы 1 мин	**Кері байланыс:** Құсты бейнелеу	

Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары оқушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жопарлайсыз?	Бағалау – Оқушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы
Ұжымдық Топтық Ұжымдық Жұптық Жеке	1.»Дұрыс немесе бұрыс» ойыны Бағалау:«Шапалақтау» 2.»Ақсүйек»ойыны Бағалау: смайликтер 3. «Жапалақтар мен қарлығаштар» ойыны. Бағалау: «От шашу» 4. «Қызыл орамал» ойыны Бағалау: «Саусақтар»	

Сабақ бойынша рефлексия - Сабақ/оқу мақсаттары шынайы ма? - Бүгін оқушылар не білді? - Сыныптағы ахуал қандай болды? - Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? - Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? - Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?	Сабақ/оқу мақсаттары шынай. Бүгін оқушылар ұлттық ойындар туралы дерек білді. Сыныптағы ахуал көңілді болды. Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды. Мен берілген уақыт ішінде үлгердім. Буындық-дыбыстық талдау жасағанда қиын сөздер бермеу керектігін түсіндім. 2-3 буынды сөздер оқушының тез ойлауына, тез жауап беруіне тиімді.
Жалпы баға	

Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)? 1.Ұлттық ойындар туралы бейнежазбаны көре отырып тапсырмалар орындау. 2. Ойындарды ойнау Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алды (оқытуды да оқуды да ескеріңіз)? 1. Рухани жаңғыру бойынша латын әліпбиін пайдалана отырып сөздер жазу 2.Велосипед туралы дерек. Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім? Сабақта ойын түрінде өткізілетін тапсырмаларды көп қолдану.

УАҚЫТТЫ АНЫҚТАУ НЕ ҮШІН ҚАЖЕТ?

АБЛАЙ ҚҰРМАНАЙ АБЛАЙҚЫЗЫ
БҚО, *Бөрлі ауданы Ақсу мектеп–балабақша кешені. Бастауыш сынып мұғалімі*

Қысқа мерзімді жоспар

Пән: жаратылыстану **Ұзақ мерзімі жоспар бөлімі:** «Жер және ғарыш» 4.3 Кеңістік және уақыт **Күні:** **Сынып:1**	**Батыс Қазақстан облысы,Бөрлі ауданы** **Ақсу мектеп–балабақша кешені** **Мұғалімнің аты-жөні:Аблай Құрманай Аблайқызы** **Қатысқандар саны:** **Қатыспағандар саны:**
Сабақтың тақырыбы:	Уақытты анықтау не үшін қажет?
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	1.4.3.1 уақыттың маңыздылығын түсіндіру; 1.4.3.2 уақытты өлшеу құралдарын анықтау 1.1.2.2. көрсетілген экспереметті түсіндіру
Сабақ мақсаттары	**1.** Уақытты өлшеу құралдарын (сағат, күнтізбелік) анықтайды. **2.** Күнтізбелік арқылы мерекелік күндерді табады; уақыттың маңыздылығын мысалдар келтіру арқылы түсіндіреді. **3.** Оқушылар көрсетілген экстереметті бақылап, уақыттың өтіп, тоқталмауына байланысты қорытынды жасайды.
Бағалау критерийлері	***Білім алушы:*** Уақытты тиімді пайдалану туралы әңгімелейді. Уақытты өлшеу құралдарын атайды
Тілдік мақсаттар	Сабақ барысында оқушылар мысалдар келтіру арқылы уақытты тиімді пайдалануды түсіндіреді; бақылау нәтижесінде қорытынды шығарады. ***Пәнге тән лексика мен терминология:*** Жыл, ай, апта, күн, сағат, минут, күн тәртібі. Уақыт – время- time Сағат – часы- clock ***Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:*** көп, аз, бәріне үлгеру, уақытты бағалау, уақытты өлшеу, күн тәртібін сақтау, апта күндерін білу. -Уақыт деген не? - Өмірдің қай жерінде бізге уақытты бақылау керек? -«Уақыт алтыннан да қымбат деген» нақыл сөздің мағынасы нені білдіреді? -Адамның өмірінде уақыттың алатын орны қандай?
Құндылықтарды дарыту	Адам өміріндегі уақыттың үздіксіз жылжуына байланысты оның қайта келмеуін ұғыну барысында уақыт бағалау құндылығы қалыптасады.
Пәнаралық байланыстар	Математика: уақытты өлшеу құралдарын (сағат, күнтізбелік) анықтайды; қанша уақыт өткенін есептейді, салыстырады.
АКТ қолдану дағдысы (сабақта қолданылатын болса көрсетіңіз)	Білімленд оқу фильмдерін көру арқылы айтылым және тыңдалым дағдылары қалыптасады.«Уақытыңды құртпа!» балалар бейнефильмі https://www.youtube.com/watch?v=XgzWweh89Uk

Бастапқы білім	Уақыт шамаларын ажыратады, оларды өлшеу үшін құралдарды біледі, өлшемдер жүргізеді.

Сабақ барысы

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақта жоспарланған іс-әрекет	Ресурстар
Сабақтың басы	**Оқушылармен амандасу**. **1.Ынтымақ атмосферасын калыптастыру.** Күлімдеп күн бүгін, Қарады маған да. Күлімдеп күн бүгін Қарады сағанда. **«Кір жаю» әдісі арқылы оқушыларды 3 топқа бөлу.** Оқушылар ілулі тұрған суреттерді таңдау арқылы **«Құмсағат», «Механикалық сағат», «Электронды сағат»** болып үш топқа бөлінеді. **(Ұ) Ширату «Доп лақтыру» ойыны арқылы** -Оқушылардың туған күндерін, айларын, жылдарын сұрау. (оқушылар өз туған күндерін айтады) -Сіздер сол дүниеге келген кезде келдіңіз бе мектепке?(жоқ, оған дейін балабақшада болдық) -Сіз мектепке неше жаста келдіңіз? (5 жаста) - 1 ші сыныпқа қашан келдің? (қыркүйек айында) -Оған қанша уақыт өтті? (6 ай) -Міне, бұл аралықты біз қалай деп айта аламыз? -Уақыт. **(Ұ) «Миға шабуыл»** - Балалар кенеттен, бір мезетте барлық сағаттар жоқ болып кетсе немесе жұмыс істемей қалса, не болатынын көз алдарына елестетіңізші. Оқушылардың ойларын тыңдау. (Ұшқыштар, жүргізушілер және т.б. сағат нешеде жолға шығу керектігін білмес еді. Апат көп болушы еді. Адамдар жұмысқа кешігетін еді және т.б.) -Ендеше, сол уақытты анықтау не үшін қажет екен? Оқушылармен бірге сабақ мақсатын анықтау. -Балалар бүгінгі біздің сабағымыздың мақсаты: Уақыттың маңыздылығын түсініп және өлшеу құралдарын анықтап үйренеміз.	Құмсағат, механикалық сағат, электронды сағат суреттері таратылады.
Сабақтың ортасы	**(МК) «Уақытыңды құртпа!» атты анимациялық фильмді көру** Оқушыларға «Уақытыңды құртпа!» атты анимациялық фильмді көруді ұсынылады. Көрген соң талқыланады: -Уақыт деген не? - Өмірдің қай жерінде бізге уақытты бақылау керек? Уақыт алтыннан да қымбат» мағынасы нені білдіреді? -Адамның өмірінде уақыттың алатын орны қандай? **Уақытты өлшеу құралдарын анықта**у 1,Өлшеу құралдары арқылы уақытты анықтау. 2.Мерекелі күндерді тап, анықта 3. Уақыт,сағат сөздерін үш тілде айту Уақыт – время- time Сағат – часы- clock **(Т))«Ойлан-жұптас-бөліс» әдісі** Оқушыларға уақыттарын барынша тиімді пайдалану үшін өз күн тәртіптерін құру ұсынылады. Топтар өздері талқылап, өз нұсқаларын өздері көрсетеді. Жалпы күн тәртібін қабылдап, оны сыныпқа ілінеді. Дескриптор арқылы топтар бір-бірін бағалайды.	«Уақытыңды құртпа!» балалар бейнефильмі https://www.youtube.com/watch?v=XgzWweh89Uk

	« Кеш - ерте » тапсырмасын ұсынамын. Оқушыларға суреттерді қарауды тапсырамын. –“Ағаш бас кезінде қандай болды? - Содан кейін қандай болды? - Ол бірден үлкен болып өсті ме? -Қалай өсті?” Оқушылар суреттерді дұрыс ретімен орналастырып, нөмірлеп, бояйды. **Дескриптор** ***Білім алушы:*** -оқушылар уақытты анықтайтын құралдар мен құрылғыларды біледі. **(Ұ) Гүлдің өсуіне қанша уақыт қажет?** Суреттерге назар аударайық. - “Бірінші суретте не бейнеленген? (Тұқым.) - Екіншіде? (Өскін.) - Өскін қайдан пайда болды? (Тұқымнан.) -Үшінші суретте не бейнеленген? (Өсімдік гүл жарды.) -Сендер қалай ойлайсыңдар, бірінші сурет пен үшінші сурет арасында қанша уақыт өтті? (Бір айға жуық.) -Уақытты тоқтатып қоюға бола ма? (Жоқ.) “Егер уақыт тоқтап қалса, онда...” — деп, қиялдауды ұсыныңыз. Уақыт көзге көрінбейді, қолға ұсталмайды деп қорытынды жасап, жинақтаңыз. Ол өткен шақтан болашаққа қарай жылжиды. Барлық өзгерістер уақыт аралығында болады. **(ОТ, С) «Зерттейік!»** Оқушылар төмендегі жаттығуларды жасағанда адамның қанша уақыт жұмсайтынын анықтайды. • 10 рет отырып, тұрады. • 20 рет дем алып, дем шығарады. • 10 рет көзін ашып-жұмады. 1-топ бұл тәжірибе нәтижесін құмсағат арқылы өлшейді. 2-топ бұл тәжірибе нәтижесін механикалық сағатпен өлшейді. 3-топ бұл тәжірибе нәтижесін электронды сағат арқылы өшейді. Тәжірибе аяқталғаннан оқушылардан қай сағат бәрінен де нақты болғаны сұралады. Оқушылар “Құмсағатта циферблат жоқ, сондықтан дәл уақытты анықтау қиын. Механикалық және электрондық сағаттардың көмегімен дәл уақытты анықтауға болады, алайда электрондық сағат ыңғайлы” деген қорытынды жасай алады. Тәжірибе нәтижесінде топтар бір-бірін дескриптор арқылы бағалайды. **ҚБ** мұғалімнің мадақтауы **«Жарайсыңдар!»**, «**Тамаша!»** **ҚБ «Екі жұлдыз,бір ұсыныс»** топтық бағалау **(Ұ) Сергіту сәті** Сағаттың тіліндей, иіліп оңға бір Сағаттың тіліндей, иіліп солға бір Оң аяқ, сол аяқ Жаттығу оңай-ақ **(Ж)** Дескриптор *Білім алушы* - күн тәртібінің кестесін құру себебін түсіндіреді; - өз уақытын тиімді пайдалану туралы әңгімелейді; - күн тәртібін сақтаудың маңыздылығы туралы ойын айтады. Оқушылар жұпта бір-бірін дескриптор арқылы бағалайды.	ҚБ 35бет Сурет оқулықтан алынды. Оқулық 1 сынып 60-бет ҚБ-дан алынды.

	(Ө) 2-тапсырма Суреттерге мұқият қара. Бұл оқиғалар аптаның қай күндерінде болуы мүмкін? Демалу мен еңбек ету уақытын жоспарлау не үшін қажет? Түсіндір. *Білім алушы* • - суреттегі оқиғаларды апта күндерімен сәйкестендіреді; - уақытты жоспарлаудың маңыздылығын түсіндіреді. Дескриптор арқылы бағалайды.	
Сабақтың соңы	Сабақ соңында: - нені білдім, нені үйрендім? - нені толық түсінбедің? - немен жұмысты жалғастыру қажет ? **Кері байланыс:** Жетістік баспалдағы	

Саралау – оқушыларға көбірек қолдау көрсетуді қалай жоспарлайсыз? **Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырмалар қоюды жоспарлап отырсыз?**	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін тексеру жоспарыңыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**
Әрбір оқушының жеке қажеттілігін қанағаттандыру мақсатында саралау әдістерін қолданамын. **«Диалог және қолдау» әдісі арқылы саралау.** «Зерттейік» әдісі топта тәжірибе жасау арқылы оқушылардың басым уақытты дәл анықтау үшін қай құралдың тиімді екеніне тәжірибе жасау барысында көз жеткізеді. Кейбір оқушылар тәжірибе туралы ойларын қорытындылайды. Кейбір түсінбеген оқушыларға қателерді түзетуге, жауапты толықтыруға ұсыныс беремін, қастарына жақындап қолдау көрсетемін. 2.Өзіндік жұмыс барысында Бұл оқиғалар аптаның қай күндерінде болуы мүмкін? Демалу мен еңбек ету уақытын жоспарлау не үшін қажет? Түсіндір. тапсырмасын орындауда түсінбей отырған оқушыларға қолдау көрсетемін. **2. «Тапсырма» әдісі арқылы саралау.** **«Ойлан,жұптас,бөліс»** **әдісі** Оқушыларға уақыттарын барынша тиімді пайдалану үшін өз күн тәртіптерін құру ұсынылады.Тапсырманы тез әрі қате орындаған және	ҚБ 1: **«Тамаша!», «Жарайсыңдар!»** деген сөздермен кері байланыс жүргіземін. ҚБ 2: **«Екі жұлдыз,бір ұсыныс»** топтық бағалау Топта тапсырманы толық орындаған оқушыларға 2 жұлдызды бөліп береді. Кейбір түсінбеген оқушыларға қателерді түзетуге, жауапты толықтыруға ұсыныс айтады.Қ.Б.3:Жұптық бағалау, топтық бағалау, өзара бағалау ҚБ4-:дескриптор арқылы бағалау.	АКТны қолданғанда қауіпсіздік ережесін сақтау Уақытты бағалау керек. Уақытты босқа өткізбе. Ширату, сергіту сәттерін өткізгенде оқушылардың арақашықтарын ескеремін.

жай әрі қате орындаған оқушылардың қасына барып қолдау көрсетемін. **Қарқын** <u>Топтық жұмыс.</u> **«Ойлан,жұптас, бөліс»әдісі** күн тәртіптерін құру ұсынылады.Тапсырманы толық, тез орындаған оқушыларға **« Кеш — ерте. »** тапсырмасын ұсынамын. Оқушыларға суреттерді қарауды тапсырамын. –“Ағаш бас кезінде қандай болды? - Содан кейін қандай болды? - Ол бірден үлкен болып өсті ме? -Қалай өсті?” Оқушылар суреттерді дұрыс ретімен орналастырып, нөмірлеп, бояйды.		
Сабақ бойынша рефлексия *Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен?* *Сабақта дифференциация дұрыс жүргізілді ме?* *Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма?* *Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?*	*Бұл бөлімді сабақ туралы өз пікіріңізді білдіру үшін пайдаланыңыз.* *Өз сабағыңыз туралы сол жақ бағанда берілген сұрақтарға жауап беріңіз.*	
Жалпы баға **Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы даойланыңыз)?** **1:** **2:** **Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?** **1:** **2:** **Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?**		

КҮЗГІ ОРМАНҒА САЯХАТ

ИСКАЛИЕВА ЖУМАГУЛ ТОЛЕУОВНА
Маңғыстау облысы Ақтау қаласы № 31"Еркемай "бөбекжайының тәрбиешісі

Білім беру саласы: Әлеуметтік орта.
Білім бөлімі: Жаратылыстану
Тақырыбы: Күзгі орманға саяхат
Мақсаты:
1 Қоршаған ортадағы өсімдіктерді үш топқа жітей білуге уйрету.
2 Өзінің туған өлкесіндегі өсетін өсімдіктермен таныстыру.
Көрнекіліктер: Азық тізбесінің сызбасы. Жеке суреттегі карта. Орман емен ағашының суреттері.
Сөздік жұмыс: достық, ынтымақ.
Балалар срет бойынша орманды суреттейді.
-Орманда аңдарды үркітпеу үшін, тыныштық сақта керек
Негізгі бөлім
Орманда нелер мекендейді?
-Жануарлар немен қоректенеді?
-Қаңдай жанарлар өсімдіктермен қоректенеді?
-Қаңдай жануарлар жәндіктермен қоректенеді?
-Жыртқыш аңдар туралы мейірімді сөздер айтайық. -Әрбір аң өз азығын тауып жеуге биімде леді.
-Жеке тізбектердің бір-бірімен байланы сып жатқанын көріп тұрсыңдар. Міне, осылайша қорек тізбегі пайда болады. "Азық тізбегін құр" ойыны. Балаларға түрлі тірі организм суреттері бейнеленген карточкалар таратылып беріледі. Экологиялық пирамиданың суреті көрсетіледі. -Пирамиданың түбінде не орналасқан?
-Пирамиданың ең ұшында не орналасқан?

Дәптермен жұмыс. Жеке жұмыс жүргізу.
-Орманда түрлі жануар лар мекендейді.
Жануарлар,өсімдіктермен жәндіктермен, кейбі реулері өзінен әлсіз жануарлармен қоректе неді.
Балалар өз білгендерін ше жауап береді, педагог көмектеседі.
Балалар емен тралы не білетіндерін айтады.
Осы карточкалармен балалар қорек тізбегін құрастырады.
Пирамиданың түбінде еменжаңғақ орналасқан.
Тапсырмаларды орындайды.
Қорытынды бөлім
Балалар қолдарындағы карточкалардан өз қалауларынша экологиялық пирамидалар құрастырады.
Өздерінің құрастырған экологиялық пирамидалары туралы әңгімелейді.
Күтілетін нәтиже:
Орындайды: табиғаттағы тіршілік иелерінің бір-бірімен байланысын, азық тізбегін, экологиялық пирамиданы;
Түсінеді: табиғаттағы тепе-теңдіктің сақталуының маңыздылығын;
Қолданады: қорек тізбегін, экологиялық пирамида құра білуді.

КІРПІ

САТАЕВА ДИНА КАДИРБЕРГЕНОВНА
Маңғыстау облысы Ақтау қаласы № 31 "Еркемай" бөбекжайының тәрбиешісі

Білім беру саласы:Шығармашылық
Ұйымдастырылған оқу қызметі: Мүсіндеу
Тақырыбы: Кірпі
Мақсаты: 1. Балалардың жануарларға деген қызығушылықтарын арттыру.
2. Қолдың қимылымен ермексазды домалатуға үйрету.
3. Ойлау қабілетін дамыту.
Көрнекті құралдар: Кірпі суреттері, үлестірмелі материалдар,
Сөздік жұмыс: Кірпі
Шаттық шеңбері:
Біз әдепті баламыз,
Айтқан тілді аламыз.
Мейлі қайда жұмсасын,
Бәріне де барамыз.
Жұмбақ жасыру:
Қолыңмен тиме,
Үсті толған ине.
Өлең жолдарын қайталайды (Кірпі.)
Негізгі бөлім
Жұмбақ жасыру:
Өзі жай жүреді,
Тиіссең оған қолыңа ине кіреді.
-Кірпі туралы ертегілерді еске түсіру.
-Үлгі сурет бойынша талдау жасау.
-Кірпіні табиғи материалдардан жасау жолдарын көрсету.
-Кірпінің жанұясын жасау үшін ақ ермексаз, қара шекілдеуік, жүгері қажет екенін түсіндіру.
-Кірпінің денесін жасау үшін ақ ермексазды алып оның үстіне шемішке дәндерін қадау керек екенін айту.
-Жасалу жолын түсіндіру.
-Өз беттерінше жасау керек екенін айту.
-Жасаған еңбектерін әңгімелету.
Сергіту сәті:
Қарлығашқа ұқсайық
Қане қанат жасайық
Қарлығаш боп ұшайық,
Ұшып-ұшып алайық.
Кірпі.
Талдау жасалады.

Тәрбиешінің айтқанын тыңдап өз беттерінше мүсіндейді.
Өз беттерінше жұмыстанады.
Балалар жасаған жұмыстарын әңгімелейді.
Сергіту сәтін іс – қимылмен жасайды.
Қорытынды бөлім
Бүгін қай орталықта жұмыс жасадық?
-Жауаптарына, мүсіндегеніне қарап мадақтап, бағалау.
Өнер орталығында.
Балалар өз - ойларын айтып бағаланады.
Күтілетін нәтиже:
Білу керек: Ермексазбен жұмыс жасай біледі;
Игеру керек: оқу іс – әркетке деген сүйіспеншілік;
Меңгеру керек: мүсіндеген кірпінің жанұясы жайлы әңгімелей білуді үйрену керек

ӨСІМДІКТЕР ӘЛЕМІ

ЖАНКУЛИЕВА НЕСИБЕЛИ ХАЙРУЛЛАЕВНА
Маңғыстау облысы Ақтау қаласы № 31"Еркемай "бөбекжайының тәрбиешісі

Білім беру саласы: Таным.
Ұйымдастырылған оқу қызметі: Айналамен таныстыру.
Тақырыбы: «Өсімдіктер әлемі»
Мақсаты: Ағаштардың түрлерін ажырата білуге және айта білуге үйрету.
2.Есте сақтау қабілетін дамыту .
3.Өсімдіктерді қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу .
Көрнекіліктер: Өсімдіктердің суреттері.
Билингвалды компонент: Өсімдік- растения.
Іс-әрекет кезендері
Тәрбиешінің іс-әрекеті
Балалардың іс-әрекеті
Кіріспе бөлім
Шаттық шеңберін құрып, балалар жақсы көңіл күймен, бір- біріне мақтау сөздер айтады.
Балалар шаттық шеңберіне тұрып орындайды.
Негізгі бөлім
-Балалар, қазір жылдың қай мезгілі?
-Иә, балалар, жаз мезгілі екен.
Ғажайып сәт.
-Балаларға қонаққа қоян келеді.
Өсімдіктер әлеміне бірге баруын өтінеді. Пойыз болып тұрып өсімдіктер әлеміне келеді.
Суретпен жұмыс.
Тақтада суреттер ілулі тұрады. Әр қайсысына тоқталады.
-Балалар мына суретте не бейнеленген?
-Ия, балалар ағаштар. Ағаштың
түрлері өте көп.Олар емен, қайың, үйеңкі, терек, шырша, жеміс ағаштары.
Ағаштардың көп болғаны пайдалы, олар ауаны тазартады, жазда көлеңке болады.
Сергіту сәті.
Тербеледі ағаштар,
Алдымнан жел еседі.
Кіп – кішкентай ағаштар,
Биік – биік өседі.
Қамқорлық дегенді қалай түсінесіңдер?
Ағаштарды орынсыз сындырмайды, түбін тазалап, ағаштардың әдемі болып өсуіне жағдай жасайды.
-Балалардың жауабы.
-Қызыға қарайды.
-Келіседі.
-Қызыға қарайды.
-Ағаштар.

-Тыңдайды.
-Қимыл қозғалыспен айтады.
Қорытынды бөлім
-Балалар біз қоянмен бірге қайда бардық?
-Онда не көрдік?
Қамқорлық дегеніміз не екен?
Балалардың жауаптары тыңдалады.
Күтілетін нәтиже:
Білу керек: Ағаштардың аттарын;
Игеру керек:Ағаштарға қамқорлық жасауды;
Меңгеру керек:Ағаштың манызы туралы;

ДОМАШНИЕ ПТИЦЫ

ОСМОЛА ВАЛЕНТИНА ВЛАДИМИРОВНА
Мангистауская область г. Актау ясли сад № 31 «Еркемай» Воспитатель

Организационно-учебная деятельность.
Образовательная область: Познание.
Творчество. Коммуникация.
Тема:Домашние птицы.
Раздел: Развитие речи.
Цели: формировать знания детей о домашних птицах, об их внешнем виде, частях тела ;развивать устную речь детей, логическое мышление. Воспитывать умение заботится о них.
Оборудование: картинка с изображением домашних птиц, письмо, перья птиц для дыхательной гимнастики.
Билингвальный компонент:үй құстары.
Словарная работа :домашние птицы.
Круг приветствия :(под музыку)
Вышла курочка гулять ...
Свежей травки пощипать
А за ней ребятки
Желтые цыплятки .
Ко-ко-ко-ко не ходите далеко!
Лапками гребите
Зернышко ищите.
Выполняют соответствующие движения .
Организационно-поисковый
Сюрпризный момент (звучит стук,заходит почтальон с сумкой)
Загадки :
1.Хвост с узорами,
Сапоги со шпорами,
Беленькие пёрышки
Красный гребешок.
Кто это на колышке?
2.Длинная шея,
Красные лапки,
Щиплет за пятки,
Беги без оглядки .
3.Квохчет,квохчет,
Детей созывает,
Всех под крылособирает
Работа по картинке.
-Что вы видите на картинке?
-Где живут эти птицы ? Чем питаются ? Кто за ними ухаживает?Какую пользу они приносят людям?
-Эти птицы называются домашними .Они дают нам яйца , мясо ,перья .
Словарная работа :домашние птицы.
Билингвальный компонент:домашние птицы-үй құстары.

Дидактическая игра «Домашние птицы».
Цель: систематизация представлений детей о домашних птицах,: членах птичьих семей,пользе для человека,способ размножения,месте проживания.
Дыхательная гимнастика :
«Пёрышко»
Физминутка:
«Петушок».
Петушок,петушок ,
Золотой гребешок ,
Масляна головушка
Шёлкова бородушка
Что ты рано встаёшь?
Деткам спать не даёшь?
Творческая работа «Построй домик для птиц»
Проявляют интерес.
Петух.
Гусь.
Курица .
Внимательно рассматривают.
Ответы детей.
Кукурузой,зерном.
Яйца , мясо ,перья .
Повторяют .
Повторяют .
Играют ,подбирая соответствующие картинки .
Дуют на пёрышко .
Выполняют движения ,в соответствии с текстом.
Используют геометрические фигуры .
Рефлексивно-корригирующий.
Игра : «Домашние и дикие »
(работа с карточками)
Похвалить детей .
Выбирают только домашних птиц .

К ЛЕСНИКУ В СТОРОЖКУ

БОЛДЫРЕВА СВЕТЛАНА ВЛАДИМИРОВНА
Мангистауская область город Актау ясли сад N31 «Еркемай» Воспитатель

Образовательные области: Коммуникация, познание, социум.
Разделы: Развитие речи, ознакомление с окружающим.
Тема: «К леснику в сторожку»
Цель занятия: Закрепление пройденного материала.
Задачи: Закреплять умение детей составлять описательный рассказ о животных. Называть детенышей животных в единственном и множественном числе.
Умение называть слова с заданным звуком.
Называть слова с обобщающим значением.
Активизировать в речи слова антонимы.
Закрепить знание слов на казахском и английском языках.
Образовывать слова с уменьшительно-ласкательными суффиксами.
Формировать элементарные правила поведения в природе.
Воспитывать бережное отношение к природе родного края.
Словарная работа: лесник, сторожка.
Билингвальный компонент: fox, bear, carrot, apple? аю, алма,сәбіз түлкі.
Мотивационно – побудительный этап:
Воспитатель:
Собрались все дети в круг,
Я твой друг и ты мой друг.

Крепко за руки возьмемся,
И друг другу улыбнемся.
Дети выполняют движения
Стук в дверь. Приходит почтальон, Печкин приносит письмо.
Воспитатель: Посмотрим кому это письмо. Детский сад №27 группе «Балбобек». Давайте прочитаем.
«Здравствуйте девочки и мальчики. Приглашаю вас в гости в сторожку. Буду рад встречи с вами. Лесник».
Лесник приглашает нас в гости к себе в лес.
Организационно - поисковый этап:
Вы знаете, кто такой лесник, где он живет, что он делает?
Как называется дом лесника?
Дети: Лесник живет в лесу. Он заботится о лесе и его обитателях. Следит за порядком, чтобы никто не обижал зверей, не ломал деревья, не разорял птичьи гнезда. Дом у лесника – сторожка.
Воспитатель объясняет значение слова «сторожка»
Воспитатель: Вы согласны пойти в лес?
Чтобы попасть в лес нам необходимо превратится в зверей и рассказать про них, тогда мы с вами пройдем через волшебные ворота, и окажемся в лесу.
Дети составляют описательные рассказы о животных.
«Я зайчик. У меня длинные уши, короткий хвост. Я умею прыгать, бегать, бояться. Я очень люблю морковку».
Дети рассказывают про медведя, волка, лису, ежа.
Воспитатель: Вот мы с вами и в лесу, но куда идти дальше вы знаете?
Дети: Нет
Воспитатель: Смотрите, летит пчелка (игрушка). Давайте у нее спросим, куда нам идти.
«Пчелка, пчелка покажи
Пчелка, пчелка расскажи
Как найти дорожку
К леснику в сторожку».
Конечно, я вам расскажу и покажу.
Но, я хотела у вас спросить, вы знаете песенку комарика, жука, песенку ветра, песенку водички?
Дети: З-з-з, ж-ж-ж, ш-ш-ш, с-с-с.
Воспитатель: Давайте, поиграем. Я буду называть слова, а вы, если услышите заданный звук, хлопайте в ладоши.
З - зебра, платье, зонтик, дорога.
Ж – живот, яблоко, дом, жук, нож.
Ш – конфета, шапка, машина, цветок.
Дети хлопают в ладоши, если в слове есть заданный звук.
Воспитатель: А теперь, придумайте слова с мягким согласным звуком (д). **Дети:** Дом, дорога, друзья, дым.
Воспитатель: Назовите слова с твердым согласны звуком (Д).
Дети: Дятел, дядя, дерево, дуб.
Воспитатель: Какие вы молодцы. Дальше на пути вы встретите белочку, она вам поможет найти дорогу.
А вот, и белочка. (Достает игрушку белочки)
«Белка, белка расскажи
Белка, белка покажи
Как найти дорожку
К леснику сторожку»
Конечно, если вы со мной поиграете.
Д/и «Назови ласково»
Лист, гриб, ветка, дерево, елка, цветок.
Дети называют слова с уменьшительно - ласкательными суффиксами
Листочек, грибочек, веточка, деревце, елочка.
Д/и «Назови детеныша»
Лиса, волк, медведь.
Дети называют детенышей животных в единственном и множественном числе.
Лисята-лисенок, волчата-волчонок, медвежата-медвежонок.
Воспитатель: Мне так понравилось с вами играть, но мне надо бежать к бельчатам. Идите дальше. Встретите зайчика, он поможет вам.
Смотрите, к нам бежит зайчик. (Игрушка-заяц)
«Зайчик, зайчик покажи
Зайчик, зайчик расскажи

Как найти дорожку
К леснику в сторожку»
Покажу, только поиграйте со мной.
Д/и «Назови, одним словом»
Бабочка, жук, комар, пчела – Насекомые
Береза, дуб, тополь, клен – Деревья
Лиса, волк, заяц, медведь – Животные
Ромашка, василек, тюльпан – Полевые цветы
Дети называют обобщающее слово.
Воспитатель: Молодцы, вы, наверное, устали.
Давайте, отдохнем.
Физминутка «Заячья зарядка»
Воспитатель читает, дети выполняют упражнения
Раз - присядка,
Два - прыжок.
Это заячья зарядка.
А лисята как проснуться, кулачками потереть глаза
Любят долго потянуть потянуться
Обязательно зевнуть зевнуть, прикрывая рот ладошкой
Ну и хвостиком вильнуть движение бедрами в стороны
А волчата спинку выгнуть прогнуться в спине вперед
И легонечко подпрыгнуть легкий прыжок вверх
Ну, а мишка косолапый руки полусогнуты в локтях,
ладошки соединены ниже пояса ноги на ширине плеч
Широко расставив лапы переступание, с ноги на ногу
То одну, то обе вместе
Долго топчется на месте
А кому зарядки мало раскачивание туловища в стороны
Начинает все сначала!
Воспитатель: Спасибо, что вы играли со мной. Идите дальше, вам встретится ёжик, он покажет вам дорогу. А мне пора бежать домой.
Смотрите ёжик, давайте у него спросим.
«Ёжик, ёжик расскажи
Ёжик, ёжик покажи
Как найти дорогу
К леснику в сторожку».
Покажу и расскажу. Только вы мне назовите слова на казахском и английском языках.
Дети называют слова на казахском и английском языках.
Яблоко-алма-apple
Медведь-аю-bear
Лиса-түлкі-fox
Морковь-сәбіз-carrot
У меня для вас есть ещё одна игра
Д/и «Говори наоборот»
Называют слова-антонимы.
Высоко-низко, широкий-узкий, день-ночь, длинный-короткий.
Молодцы, вы хорошо играли. Идите по этой дорожке дедушка вас ждет.
Воспитатель - Лесник.
Здравствуйте, ребята! Какие вы молодцы, что пришли ко мне в гости. Расскажите, какие вы знаете правила поведения в лесу.
Дети называют правила поведения в лесу.
Нельзя разорять муравейники, разжигать костры, включать громко музыку, обижать животных.
Воспитатель: Правильно вы все говорите, в лесу надо соблюдать правила.
Называет правила поведения в лесу и показывает картинки.
Не рвите напрасно цветы - они прекрасны в поле, в лесу, на воде!
Не рубите деревья и кустарники!
Не разрушайте муравейники, гнёзда птиц, жилища животных. Бережно относитесь ко всем живым существам.
Будьте настоящими гражданами своей страны, активными защитниками родной природы.

Соблюдайте правила пожарной безопасности в природе.
Природа - наш друг, наша среда! Беречь и охранять её священный долг каждого человека!
Рефлексивно – корригирующий этап:
Воспитатель – Лесник: А теперь расскажите, кого вы встречали в моем лесу, и в какие игры играли.
Дети рассказывают, в какие игры играли, что делали.
Молодцы, вы много играли, рассказывали, как вести себя в лесу, я за это вас угощу яблочками, которые собрали мои друзья для вас.
Дети благодарят лесника, прощаются с ним.
Ожидаемый результат:
Знать: согласные твердые и мягкие звуки, обобщающие слова, слова-антонимы.
Иметь: представления о правилах безопасности в лесу.
Уметь: называть слова с твердыми и мягкими звуками, существительные в единственном и множественном числе. Образовывать слова с уменьшительно-ласкательным суффиксами, называть слова на казахском и английском языках.

ПУТЕШЕСТВИЕ В АУЛ

ПОНОМАРЕВА ЗАМИНА САЛЕХОВНА
Мангистауская область г.Актау ясли сад № 31 «Еркемай» Воспитатель

Организованной учебной деятельности
Тема: Путешествие в аул
Образовательная область: Социум, Коммуникация, Познание
Раздел: Ознакомление с окружающим миром, Развитие речи, ФЭМП, Основы грамоты
Цель: расширять и закреплять представления детей о деревне – ауле, его отличительных особенностях, учить детей осваивать звуковой анализ слова «лук», подбирать слова с заданным звуком, владеть обобщающими понятиями «овощи», «домашние животные и птицы», учить выделять причинно-следственные связи, делать выводы; развивать сообразительность, слуховое и зрительное внимание, стимулировать познавательно-речевую активность, расширять и активизировать словарный запас по теме; вызвать стремление совершать добрые поступки, желание прийти на помощь, воспитывать доброжелательность во взаимоотношениях между детьми
Методические приемы: эмоциональный настрой, мотивация, вопросы, рассуждения, игровые упражнения, словесная игра, рассматривание иллюстраций, загадывание загадки, звуковой анализ слова, опыт
Предметно-развивающая среда: слайды с изображением поезда, деревни и города, реки, бабушки, юрты, огорода, скотного двора; ковровграф; картинки с изображением овощей, домашних животных и птиц; изображения дощечек для моста; цветные веревочки; картина-схема «лук», фишки для обозначения звука; оборудование для проведения опыта – стакан, колба, воронка, вата, бинт, бумажные салфетки, песок, земля, вода; карточки с заданиями «Найди заплатку», «Звуковой анализ слова», «Сосчитай животных» на каждого ребенка; простые карандаши, лэпбук «Мой родной аул»
Билингвальный компонент: деревня – аул - village, бабушка – әже – grandmother, верблюд – түйе – camel, корова – сиыр – cow, баран – қой – sheep, курица – тауық - chiken
Воспитатель организует утренний круг приветствия.
Станем рядышком по кругу,
Скажем «Здравствуйте!» друг другу.
Нам здороваться не лень:
Всем «Привет!» и «Добрый день!».
Если каждый улыбнется –
Утро доброе начнется.
- Доброе утро!
Обращает внимание на письмо, которое лежит у него на столе. Зачитывает его. В письме бабушка Әже приглашает ребят погостить у нее в ауле. Дети соглашаются.

Организационно-поисковый

- На чем можно путешествовать? (ответы детей)
- А я вам предлагаю отправиться на транспорте, название которого начинается со звука «п», этот транспорт может двигаться только по железной дороге. Дети отвечают (поезд)

Воспитатель предлагает детям занять места в вагонах, и отправиться в путь (слайд)
Доезжают до разъезда «Город – аул»

- Ребята, а куда же нам ехать, как выдумаете? Внимательно рассмотрите картинки, они подскажут нам дорогу. Дети рассматривают картинки с изображением города и деревни (аула), выбирают необходимый маршрут, обосновывая его.
- Ребята, вы сделали правильный выбор, но посмотрите, путь в аул нам преграждает река, на ней нет моста (слайд) Как же нам перейти на другой берег? (предложения детей). Правильно, необходимо построить мост. Организует **словесную игру «Мост из слов».**
-Ребята, вам надо назвать слова, которые связаны с понятием «деревня-аул». Каждое слово – это дощечка мостика. Чем больше слов вы назовете, тем прочнее получится наш мост. Дети произносят слова (например: каникулы, огород, забор, домашние животные, печка, бабушка, баня и др.) На каждое слово воспитатель выкладывает на коврографе дощечку до тех пор, пока не получится мост в форме дуги.
- Молодцы, ребята, мост готов. Давайте же скорее перейдем по нему.
-Вот мы с вами и оказались в ауле (звучит запись голосов домашних животных и птиц) Что вы услышали? Голоса каких животных и птиц вы узнали? (дети отвечают: мычит корова, кукарекает петух, скачет лошадь, лает собака, гогочут гуси, кудахчут куры и т.д.)
-Все эти звуки можно услышать в городе? Почему? (многие из этих звуков мы не услышим в городе, но можно услышать лай собаки, плеск воды, где-то во дворе мяукает кошка)
-Чем же еще аул отличается от города? (слайд)
В ауле дома небольшие, огорожены забором, есть огород, сад, сарай, баня, колодец, постройки для содержания животных: конюшня, коровник, свинарник и т.д. Но главное отличие – тишина и свежий воздух. А еще в ауле очень красиво, ведь его окружает наша чудесная природа – реки, горы, степи.
-Молодцы, ребята! А вот и наша бабушка (слайд) (закрепляет произношение слова «бабушка» на казахском и английском языках) Скажите, как называется дом, в котором она живет (дети: юрта). Правильно, это казахское национальное жилище – юрта. Обратите внимание на убранство внутри – все очень красиво, присутствуют предметы казахского национального быта. Но только, вот беда, мыши подпортили ковры и прогрызли в них дыры. Давайте поможем бабушке, починим коврики.
Организует проведение игрового упражнения **«Найди заплатку»**. Дети работают с карточками за столом. Находят заплатку по форме и расцветке подходящую к отверстию и соединяют линией с соответствующим ковриком.
-Ребята, вы справились с этим заданием, а теперь пришла пора немного отдохнуть.
Проводит **физминутку**. Дети произносят текст, одновременно выполняя соответствующие движения.
-Ребята, после трудов можно и чаю выпить. Бабушка Әже как раз собралась вскипятить воду для чая. Но что это? Посмотрите – вода в ручье стала совсем мутная (слайд). Такую воду нельзя употреблять в пищу. Почему? (вода загрязнена песком, землей, микробами) Как же нам быть? (высказывания детей) Правильно, воду нужно очистить. Как мы можем очистить воду? Чем мы очищаем воду дома? Есть ли у кого-то дома фильтр для очистки воды? Сейчас мы попробуем сделать фильтр сами.
Организует проведение **опыта.**
Сначала приготовим воду: добавим в нее песка, земли. Какой стала вода? (мутной, грязной).
Теперь нам надо очистить воду от грязи. Давайте положим в воронку вату, обернутую несколько раз бинтом. Пропускают воду через фильтр дважды – вода светлеет, но еще не достаточно чистая. Воспитатель предлагает детям пропустить воду через бумажные салфетки, после нескольких раз вода визуально становится чистой.
-Можно ли теперь пить эту воду? Можно, но необходимо ее прокипятить, чтобы удалить невидимые микробы. Педагог подводит итог опыта.
-Ребята, все для чаепития у нас готово. А еще бабушка Әже хочет угостить нас вкусным и полезным салатом из овощей, которые она вырастила на своем огороде. Давайте поможем бабушке их собрать.
Игра «Что растет на грядке».
Дети рассматривают и выбирают картинки с изображением овощей и выкладывают их на коврографе.
- В огороде у бабушки вырос еще один овощ, но здесь его нет. Послушайте о нем загадку:
Я горький, я сладкий,
К солнцу тянусь из грядки.
Малышам полезный друг,
А зовусь я просто - …(лук)
-Ребята, пройдите к столам, переверните карточки, и проверьте, правильно ли вы отгадали.
Дети садятся за столы. Воспитатель обращает внимание детей на правильную осанку. Организует проведение звукового анализа слова «лук». У коврографа поочередно работают трое детей, остальные – за столами. Предлагает детям последовательно найти и произнести звуки в слове, дать им характеристику и обозначить их соответствующей цветной фишкой. Просит детей назвать количество звуков в слове.
-Ребята, вы отлично справились с заданием и помогли бабушке собрать овощи для салата!

-А теперь я вам предлагаю немного прогуляться по бабушкиному двору. Ой, посмотрите, сколько здесь домашних животных и птиц (слайд). Давайте назовем их (ответы детей). Молодцы! А сейчас попробуйте найти и назвать только тех животных и птиц, в названиях которых есть звуки «р», «рь». Дети называют: верблюд, корова, баран, курица. Находят всех перечисленных животных и выкладывают их изображения на коврографе – на одной линии верблюды, на другой – коровы и т.д. Педагог закрепляет с детьми произношение слов «верблюд», «корова», «баран», «курица» на казахском и английском языках.
-Давайте сосчитаем их. Сколько верблюдов? (два) Коров? (четыре) Баранов? (шесть) Куриц? (восемь) Кого больше? Меньше? Дети сравнивают группы животных и птиц по количеству (верблюдов и коров, баранов и куриц, коров и баранов и т.д.)
-Правильно, ребята! А сейчас я вам предлагаю обозначить количество животных соответствующей цифрой. Четверо детей поочередно выкладывают нужную цифру на коврографе при помощи цветной веревочки. Остальные прописывают цифру в карточке за столом.
-Ребята, вот и подошло к концу наше путешествие. Вы сегодня здорово потрудились, помогли бабушке. И за это бабушка дарит вам вот такую интересную книгу – лэпбук «Мой родной аул». В ней вы найдете много интересных заданий и упражнений, загадок, которые помогут вам закрепить приобретенные знания о жизни людей в ауле.
А теперь нам пора отправляться в детский сад!

Рефлексивно-корригирующий

Воспитатель подводит итог учебной деятельности. Стимулирует высказывания детей, побуждает поделиться впечатлениями.
-Давайте вспомним, где нам удалось побывать? Что было интересного для вас? Что особенно запомнилось? Предлагает детям выбрать смайлики с соответствующим настроением.
Ожидаемый результат:
Знать: особенности жизни и труда людей в ауле, отличительные признаки деревни от города; названия овощей, домашних животных и птиц; название казахского национального жилища
Иметь: представление о влиянии загрязненной воды на здоровье человека; желание принимать участие в совместной деятельности
Уметь: проводить звуковой анализ заданного слова, выделять звуки в слове и давать им характеристику; рассуждать, делать выводы, устанавливать причинно-следственные связи; отвечать на вопросы, давать развернутое объяснение; проговаривать слова по теме на казахском и английском языках

ПУТЕШЕСТВИЕ ПО ЧУДЕСНЫМ ОСТРОВАМ

АБАЛАКИНА ИРИНА МАТВЕЕВНА
Мангыстауская область г. Актау.Ясли сад № 14 "Айголек" Воспитатель

Тема: «Путешествие по чудесным островам».
Цель: Обобщение знаний детей о языке жестов и межличностных отношениях со сверстниками.
Задачи:
Обучающая: Формировать умение согласовывать свои действия с действиями партнеров.
Воспитательная: Воспитывать умения интонационно выразительно передавать характер выбранного персонажа и его эмоциональное состояние.
Развивающая: Способствовать развитию коммуникативных способностей и пантомимических навыков детей. развивать творческую инициативу.
Виды деятельности: двигательная, коммуникативная, общение, познавательная.
Ход занятия:
Организационный момент и мотивация: (игровая, коммуникативная)
Воспитатель: Ребята, у нас сегодня необычный день. Мы отправляемся в путешествие по чудесным островам. Только вот, в чем беда, я совсем позабыла, что берут с собой настоящие путешественники. Подскажите ,что они берут с собой?
Дети: карта, бинокль, компас, веревка , хорошее настроение.
Правильно, ребятки. Но для того, чтобы нам отправиться путешествие нам необходимо средство передвижения. Но не забывайте, что путешествие необычное, значит и средство передвижения должно быть необычным. Какие сказочные средства передвижения вы знаете?
(Дети перечисляют волшебные средства передвижения)

Воспитатель: Давайте отправимся в путешествие на ковре-самолете! Сядьте все на него, возьмитесь за руки, закройте глаза и слушайте звуки природы. (Звучит музыка тихого спокойного характера). Ковер плавно и медленно поднимается, несет нас по небу, тихонечко покачивает; ветерок нежно обдувает наши лица, нам приятно и хорошо. Далеко внизу проплывают дома, поля, леса, реки, озёра. Постепенно ковер-самолет снижается и приземляется на 1-ый остров. Это остров «Настроений». Смотрите, здесь прикреплен конверт. Что в нем? Сейчас посмотрим.

Актуализация опорных знаний

Вот новость! Я чуть не упала с крыльца!
У каждого есть выраженье лица!
Испуганно соображаю, а я что в лице выражаю?
Наверное, смелость, наверное, ум!
А вдруг, если в мимике я ни бум-бум?

Воспитатель: Вы знаете, что люди испытывают разные эмоции. Посмотрите на рисунки и назовите, какое настроение они выражают.
(Картинки :грусть, страх, злость, радость, удивление)
Как вы догадались, что этот человек грустит? А этот удивляется? Покажите, как вы злитесь. Оно красивое? Что надо сделать, чтобы этот человек не злился? Как выглядит человек, который боится?
Я надеюсь, что у всех хорошее настроение и предлагаю вам поиграть в игру «Передавалки»
Передай улыбку соседу (по кругу) .
Передай «испуг».
Передай «сердилку».
Передай хлопок.
Передай «страшилку».
Передай «смешилку».
Передай приветствие и т. д.

Воспитатель: Летим на следующий остров. Мы с вами сами будем ветерком. Набираем воздух через нос и выдыхаем троекратно через нос. Повторяем 3 раза.

Физкультминутка «Часы». (двигательная)
Садимся на коврик или подушку (на колени).
Перебираем пальчиками ("бежим") от коленочек до макушки
Мышь полезла в первый раз
Посмотреть, который час.
Вдруг часы сказали: “Бом! ”,
(Один хлопок над головой).
Мышь скатилась кувырком.
(Руки "скатываются" на пол).
Мышь полезла второй раз
Посмотреть, который час.
Вдруг часы сказали: “Бом, бом! ”
(Два хлопка).
Мышь скатилась кувырком.
Мышь полезла в третий раз
Посмотреть, который час.
Вдруг часы сказали: “Бом, бом, бом! ”
(Три хлопка).
Мышь скатилась кувырком.

Получение новых знаний. (познавательная, коммуникативная)

Наш ковер-самолет приземлился на остров «жестов». Что вы знаете о жестах? (Они, как и мимика, помогают нам общаться.)
(Снимает конверт, читает рассказ.)
После чтения дети вместе с воспитателем показывают его руками.

Воспитатель: На нашем острове когда-то лежал огромный камень. Он был такой большой, что разделял остров на две половины, и жители одной части острова ничего не знали о жителях другой. Справа у камня была маленькая норка, в которой жила змея Маша. Каждое утро Маша выползала на камень (дети описывают рукой дугу — из-за спины вверх, смотрела вправо (дети поворачивают согнутую кисть руки направо, потом влево (поворачивают кисть налево) и вздыхала, потому что никого не было вокруг, а ей очень хотелось говорить с кем-нибудь. Ей было очень грустно, поэтому она целыми днями лежала на камне и грела на солнышке свою спинку.

А вечером Маша благодарила солнышко и уползала в свою норку (дети описывают правой рукой дугу за спину) .
Слева у камня была еще одна маленькая норка, в которой жила змея Даша. Каждое утро Даша выползала на камень (дети описывают рукой дугу — из-за спины вверх, смотрела влево (дети поворачивают согнутую кисть руки налево, потом вправо (поворачивают кисть вправо) и вздыхала, потому что никого не было вокруг, а ей очень хотелось говорить с кем-нибудь. Ей было очень грустно, поэтому она целыми днями лежала на камне и грела на солнышке свою спинку. А вечером Даша благодарила солнышко и уползала в свою норку (дети описывают левой рукой дугу за спину) .
Но однажды змеи встретились. «Здравствуй! » - сказала Даша. «Здравствуй! » - ответила Маша. Змеи познакомились и подружились. Они разговаривали друг с другом целый день, а вечером поблагодарили солнышко за теплый денек и уползли в свои норки (одновременные движения рук за спину). Но они договорились, что теперь каждый день будут встречаться на вершине камня.
Воспитатель: Вот мы и рассказали рассказ. А при помощи чего мы его рассказали. (Рук, жестов) Какой рассказ интереснее получился?
Закрепление полученных знаний (Игровая, коммуникативная)
Летим дальше.
Вот мы и прилетели на Остров «Театра».
Воспитатель: Что делают в театре? Я сейчас превращусь в волшебницу, а поможет мне волшебная палочка. (Воспитатель надевает шляпу и берет волшебную палочку) А теперь я вас превращу в артистов. (Дотрагиваюсь палочкой до детей) Давайте покажем сказку «Зайка-зазнайка». Но сначала скажите: «Почему сказка так называется? » (Зайка гордился тем, что он самый быстрый и выше всех прыгает.)
Итак, на сцене Театрального острова, слушайте и смотрите сказку «Зайка-зазнайка» (Воспитатель распределяет роли: зайки-зазнайки, медвежата, лисички-сестрички, птица.)
Игра-драматизация
Текст сказки.
Жил-был зайка. У него были длинные ушки и маленький хвостик. Зайка быстро бегал и высоко прыгал. Про него говорили: «Ты самый быстрый, ты самый ловкий. » Зайка только и делал, что задирал нос. Проснется утром зайка и кричит на весь лес: «Я самый быстрый, я самый ловкий».
Однажды, лесные жители грелись на солнышке. Было жарко. Вдруг лучик солнца попал в дерево. Звери закричали: «Пожар! Пожар! » Прибежали медвежата к зайке и стали его просить: «Зайка, ты самый ловкий, ты самый быстрый. Побеги на речку, принеси воду, прыгни высоко, потуши пожар». Прибежали лисички-сестрички к зайке и стали его просить: «Зайка, ты самый ловкий, ты самый быстрый. Побеги на речку, принеси воду, прыгни высоко, потуши пожар». Зайка так испугался, что душа в пятки ушла. Прижал он хвостик и спрятался за пенёк.
Летела большая птица. Увидела огонь. Полетела на речку, набрала в клюв воды и потушила пожар. Все радовались, только зайка-зазнайка грустил. Ему было стыдно. Никогда он больше не задирал нос.
Воспитатель: Ребята, чему же учит эта сказка? (Не нужно задирать нос, чтобы потом не было стыдно.)
Все ребята молодцы! Но нам пора возвращаться из путешествия в группу. Поможет волшебная палочка. Глаза закрывайте, вокруг себя повернитесь, в детском саду очутитесь! Молодцы! На этом наше занятие- путешествие закончилось.
Итог:
Вот мы и вернулись. Что понравилось вам в путешествии? Какое средство передвижения мы использовали? На каких островах мы приземлялись? В какие игры играли? Почему зайке было стыдно? Что нового вы узнали во время путешествия? Отправимся в путешествие в следующий раз?
Рефлексия: Ребятки, у каждого из вас, на столах лежат по три флажка, они разных цветов. Красный – означает, что вы хорошо поработали, отвечали на все вопросы, играли во все игры и не отвлекались, Зеленый – означает, что вы работали в пол силы и выполняли только часть заданий, а синий означает, что вы почти не работали, ленились, отвлекались. Поднимите флажок, который оценивает вашу работу на занятии. Молодцы!

АДАМ – ТАБИҒАТ ПЕРЗЕНТІ

ЮСУПОВА ЖАНАРКУЛ НЫСАНБАЕВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалім

Пәннің аты	*Уақыты:*		
Сабақтың атауы	*Кіріспе.* Адам – табиғат перзенті.		
Мақсаты Күтілетін нәтиже	**Мақсаты мен міндеттері:** табиғат, адамды қоршаған орта туралы түсініктері туралы білім жүйесін қалыптастыру.Табиғат тепе-теңдігін сақтау.Адамның табиғатқа әсері. **1.Білімділік:** өзбетінше қоршаған орта туралы білім алуға деген талпыныстарын қалыптастыру. **2.Дамытушылық:** әңгімелеу, сипаттау, талдау қабілеттерін дамыту; белсенділіктерін дамыту; **3.Тәрбиелік:** адамгершілікке тәрбиелеу,табиғатты қорғауға тәрбиелеу:Жылылық сезімін ояту **Сабақ түрі :** жаңа тақырыпты таныстыру сабағы **Көрнекіліктер:** тірі, өлі табиғат суреттері, адам жасаған заттардың суреттері. **Әдіс-тәсілдер:** жұптық , талдау,түсіндіру		
Психологиялық ахуал	Психологиялық дайындық Біз балдырған баламыз, Құстай қанат қағамыз. Дүниені аралап, Оқып білім аламыз.		Оқушылар шеңберде жиналып,мұғаліммен бірге бүгінгі сабаққа сәттілік тілейді.
Қызығушылықты ояту • **Суреттен не тірі және өлі табиғатқа жататын ажырат .** 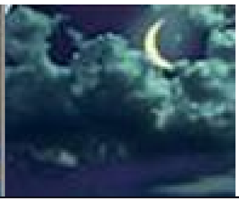			
Мағынаны тану Оқулық бойынша жұмыс 7-9 бет Мәтінді оқу, суреттері бойынша жұмыс жүргізу . Қорытынды жасау: Адам-табиғат перзенті.			
Сергіту сәті	Орманда кірпі келеді, Саңырауқұлақ тереді. Кездесті, міне, керегі: Екеуі қайың астынан. Біреуі терек қасынан. Қанша олар болмақ есепте, Тоқылған салса себетке?		Ой сергітеді,шашағандары басылады
Ой толғаныс	Сұрақтар бойынша жұмыс: 1. Адам табиғаттың бір бөлігі екенін дәлеледе. 2. Адам табиғаттан нені үйрене 3. Бір күндегі істейтін іс-әрекерін әңгімеле. Табиғатқа қатысы бар ма?		
Үйге тапсырма	Мазмұндау		Күнделіктеріне жазып беремін
Бағалау	Оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау		Бағалау парақшасын толтырады.
Кері байланыс			Смайликтерді өзі қалаған нұсқаға жабыстырады

МАҚТАНЫШЫМ – АСТАНАМ

ОМАРОВА АКНУР СМАЙЛОВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Пәні: әдебиеттік оқу Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі: Сәулет өнері Күні: Сынып:	Мектеп:№213 ЖОМ Мұғалімнің аты-жөні:
Сабақ тақырыбы	Мақтанышым – Астанам
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	3.3.3.1 – шығармашылық жұмысын сурет, сценарий түрінде ұсыну.Мұғалімнің көмегімен фотосуреттерді пайдаланып,шығармашылық жұмыс жазу. 3.2.1.1-шығарманы түсініп,мәнерлеп оқу
Сабақ мақсаттары	**Барлық оқушылар:** мұғалімнің көмегімен шығармашылық жұмыс мазмұнын сурет арқылы анықтайды **Көптеген оқушылар:** мұғалімнің көмегімен көркем шығарманың шығармашылық жұмысын сурет сценарий түрінде ұсынады **Кейбір оқушылар:** мұғалімнің көмегімен көркем шығарманың шығармашылық жұмысын үлгідегі нұсқасымен салыстырады
Бағалау критерийлері	Өлеңді мәнерлеп оқиды. Мәтіннің тақырыбын анықтайалады, негізгі ойды табады. Сурет бойынша мәтін құрастыра алады. Дереккөздерден тақырып бойынша мәлімет жинастырады.
Құндылықтарды дарыту	білімді шығармашылық тұрғыда қолдана білу қабілеті;
Пәнаралық байланыстар	Дүниетану
АКТ қолдану дағдылары	https://www.youtube.com/watch?v=Pb0NlnRVGm4
Ресурстар	Топқа бөлуге арналған парақшалар, жұмыс дәптері, видеоматериал
Бастапқы білім	Өтілген тақырыптарды еске түсіреді.
Сабақтың барысы	

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**
Сабақтың басы 5 мин	**Ұйымдастыру кезеңі** **Психологиялық ахуал қалыптастыру** Қайырлы күн,досым, Қайырлы күн болсын. Жеті күннің әр күні Сәттілікке толсын. Оқушыларды үш топқа бөлу. **«Автор орындығы» әдісі** арқылы үй жұмысын пысықтау 1.Ясауидың туған жері. 2.Оқыған жері. 3.Туған жеріне неше жасында оралды? 4.Күмбез туралы мәлімет . 5.Неліктен керемет күмбез аталды? **ҚБ: Бас бармақ арқылы бағалау** **Балаларға бейнебаян арқылы Астанаға саяхат жасау.** Кім Астанаға барған? Қандай көрікті жерлері бар? Жарайсыңдар өте тамаша. Бүгінгі біздің сабағымыз «Мақтанышым – Астанам»

<table>
<tr>
<td>Сабақтың ортасы

8 мин

4 мин

10 мин

8 мин

3 мин</td>
<td>
1. «Жалғастыр...» әдісі
2. «Астана» сөзіне суреттерден сөзтіркестер ойлап табады.
А-арман қала Астана
С-сәулетті қала
Т-Тәуелсіздік сарайы
А- Асқақтаған Әнұран
Н-Нұр шашқан Қазақ елі монументі
А-алып Ханшатыр
ҚБ: Бағдаршам арқылы бағалау
Дискриптор
Суреттер арқылы сөз тіркестерін ойлап табады.
Суреттердің көмегімен мазмұнын анықтайды.
2.Оқулықпен жұмыс
Автормен танысу айдары
Ермек Өтетілеуұлы-балалар ақыны,аудармашы
1938жылы Ақмола (қазіргі Астана)қаласында туған.Балаларға арналған «Ең күшті адам» «Әдептілік -әдемілік», «Биік үйдің балалары»атты кітаптары бар.
Ермек Өтетілеуұлы атамыздың «Мақтанышым – Астанам» өлеңін өтеміз.
3. Оқылым
Дауыстап, тізбектеп оқу
Мақтанышым – Астанам
1.Алтын Арқа даласы,
Жасыл Есіл жағасы.
Қанат жайып құлпырған
Аспаны ашық қаласы
2.Болашаққа бастаған
Шарықтайды асқақ ән.
Елордасы - Отанның
Мақтанышым –Астанам
3.Қызу еңбек қайнаған,
Алып құрлыс айналам.
Ғимараттар ғажайып,
Шоқтығындай бай далам.
4.Батыс, шығыс зергері
Үйлескендей өрнегі.
Астана – алып көрмесі,
Әсем сәулет өнері
Дискриптор
Өлеңді мәнерлеп, қатесіз оқиды.
Өлеңді түсініп оқып, авторы жайлы әңгімелейді
4. Сергіту сәті
5.Топтық жұмыс
1 – топ
Өлеңді мәнерлеп оқу.Әр шумағының мазмұнын ашу
<table>
<tr><th>Өлең жолдары</th><th>Мағынасы</th></tr>
<tr><td>Алтын арқа даласы,
Жасыл Есіл жағасы.
Қанат жайып құлпырған,
Аспаны ашық қаласы.</td><td>Есіл өзенінің жағасында орналасқан құлпырған қала.</td></tr>
<tr><td>Болашаққа бастаған,
Шарықтайды асқақ ән.
Елордасы-Отанның
Мақтанышым-астанам!</td><td>Болашаққа бастаған,еліміздің мақтанышы-Астана.</td></tr>
<tr><td>Қызу еңбек қайнаған,
Алып құрылыс айналам.
Ғимараттар ғажайып,
Шоқтығындай бай далам.</td><td>Қызу еңбекпен салынып жатқан ғажайып қала.</td></tr>
<tr><td>Батыс,шығыс зергері,
Үйлескендей өрнегі.
Астана-алып көрмесі,
Әсем сәулет өнері.</td><td>Әлемдік сәулет өнерінің үлгісін Астана ғимараттарынан көреміз.</td></tr>
</table>
2-топ «Төрт пікір» әдісі. «Астана тарихы»тақырыбында сызбаны толтыру
Астана
3- топ «Суреттер сөйлейді» әдісі
«Көрікті Астанам» тақырыбына топта бірлесе отырып, суреттерден мәтін
</td>
</tr>
</table>

Сабақтың соңы **3 мин**	**құрастыру.** ҚБ: « Екі ұсыныс,бір тілек» әдісі Дискриптор 1. Өлең шумақтарына сәйкес пікірлерін жаза біледі; 2.Сурет бойынша мәтін құрастырады, сурет сценарий түрінде ұсынады. 3.Берілген сұрақтарға жауап жазады. ӨЖ. «Синквейн»әдісі Астана сөзіне бес жолды өлең құрастыру. ҚБ: Жұлдызша арқылы бағалау Дискриптор Бес жолды өлең құрастырып жазады. «Бір сөзбен» әдісі арқылы бүгінгі сабақтан алған әсерлерін айтады Кері байланыс.

Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы**
Топтық жұмыста «**Тапсырма» тәсілі пайдаландым** бұл тәсілде оқушылардың қажеттілігіне қарай тапсырмалар бердім. **Барлығы:** оқушылар өлең жолдарына мысал келтіреді **Көпшілігі:** суреттерге қарап мәтін құрастырады **Кейбір оқушылар:** Шығармашылықпен жұмыс жасайды.	1.«Жалғастыр» әдісінде Басбармақ арқылы бағаладым 2.Топтық жұмысты Екі жұлдыз бір тілек әдісі арқылы топтар бір – бірін бағалады 3. «синквейн» өзіндік жұмыста жұлдызша арқылы бағаладым	АКТ қолдану қауіпсіздігін сақтау

Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары /оқу мақсаттары дұрыс қойылған ба? Оқушылардың барлығы ОМ қол жеткізді ме? Жеткізбесе, неліктен? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме? Сабақтың уақыттық кезеңдері сақталды ма? Сабақ жоспарынан қандай ауытқулар болды, неліктен?	Бұл бөлімді сабақ туралы өз пікіріңізді білдіру үшін пайдаланыңыз. Өз сабағыңыз туралы сол жақ бағанда берілген сұрақтарға жауап беріңіз. Сабақ мақсаттары дұрыс қойылған. Сабақ кезеңдері сақталды.

Жалпы баға Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? 1: Суреттерге қарап сөз тіркестерін табу 2: «Синквейн» өзіндік жұмыс Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? 1: «Жалғасын тап» әдісі 2: Өз ойларын еркін айту Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет? Көмек керек балаларға жеңіл тапсырма беріп, көбірек көңіл бөлу керек екенін білдім. Келесі сабақта жеңілдеу тапсырмалар дайындаймын.

МӘТІН ЖӘНЕ ОНЫҢ ТҮРЛЕРІ

ДУЙСЕНБАЕВА АКМАРАЛ АБДУГАППАРОВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Бөлім:	Менің мектебім	
Мұғалімніңаты-жөні	Дуйсенбаева Акмарал Абдуалиевна	
Күні:		
Сынып:	Қатысушылар саны:	Қатыспағандар саны:
Сабақтың тақырыбы	**Мәтін және оның түрлері. (Суретші Марат)**	
Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаттары	2.1.2.1 — мәтіннің тақырыбы мен тірексөздердің негізінде мәтіннің мазмұнын болжау	
Сабақтың мақсаты	**Барлық оқушылар:** мәтіннің тақырыбы мен тірексөздердіңнегізіндемәтінніңмазмұнынболжайды. **Көптеген оқушылар:** заттарды салыстыру сөздеріндегі қателерді тауып, өз жауабын ұсына алады. **Кейбір оқушылар:** заттарды сипаттауға байланысты қорытынды жасайды.	

Сабақтыңбарысы

Сабақтың кезеңі/ уақыт	Мұғалімніңәрекеті	Оқушыныңәрекеті	Бағалау	Ресурстар
Сабақтың басы 5 мин	**Ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру** «Ізгі тілек» әдісі арқылы жүреді. **Оқу материалын жариялау сұрақ жауап арқылы жүреді:** • –Өткен сабақта немен шұғылдандық? • –Ендеше бүгінгі сабағымызда жұмысымызды жалғастырып, мәтін түрлерін ажыратуға байланысты тапсырмаларды орындайтын боламыз.	Жақсы тілек айтады. Сұрақтарға жауап береді.		
Сабақтың ортасы 10 мин	**(Ұ) 1- тапсырма «Құндылықтар спектрі» тәсілі арқылы** жүреді. Дәптермен жұмыс болады. 19-жаттығу. Өлеңді түсініп оқы. Қарамен жазылған сөздердің мағынасын түсіндір. Бұл сөздерді бірінің орнына бірін ауыстырып қолдануға бола ма? Сұрақтарға жауап жаз: -Марат бояумен не істеді? -Ол қандай сурет салды? -Неліктен әртүрлі бояу өз орнын тапты? Осы сұрақтар мен жауаптар көмегімен өлеңді мәтін түрлеріне ажырат.	- Әртүрлі, алуан сөздерінің мағынасын түсіндіреді. - Сұрақтарға жауап жазады. -Оқушылардың жауаптарын тексереді, өз жауаптарын ұсынады. Алма қызыл, қарбыз жасыл. Алма кіші, қарбыз үлкен. Бір қасық үлкен,	«Рефлексия» әдісі	Оқулық

2 мин 18 мин	Өлеңдегі сипаттау мәтіні бойынша сурет салып көр. Салған үйің ***Қандай үй?*** сұрағына жауап беретіндей болсын. 20-жаттығу. Берілген суреттердегі заттарды оқушылар дұрыс салыстыра алды ма? Олардың қатесін тауып, өз жауабыңды ұсын. **Дескриптор:** - Әртүрлі, алуан сөздерінің мағынасын түсіндіреді. - Сұрақтарға жауап жазады. -Оқушылардың жауаптарын тексереді, өз жауаптарын ұсынады. **Саралау тәсілі: «Тапсырма»** әдісі арқылы жүргізіледі. **Кейбір оқушыға:** - мәтін мазмұнына сай келетін мақал-мәтелдер тауып айт. **Сергіту сәті:** Оңға, оңға түзу тұр, Солға, солға түзу тұр. Артқа қарай бір адым Алдыға қарай бір адым Жоғары төмен қарайық Орнымызды табайық. **(Д) 2- тапсырмада** дәптермен жұмыс жүзеге асады. 21-жаттығу. Сипаттау үшін өзің ұнататын заттың суретін таңда. Сол затты сипатта. Ол үшін «Мен ... туралы айтқым келеді, ...» деп баста. Әрі қарай ол заттың негізгі белгілерін сипатта, ол зат туралы өз ойыңды айт. 22-жаттығу. Берілген пішіндерді сыныптағы заттарға айналдырып салып көр. **Дескриптор**: - Сипаттауға зат таңдайды.. - Затты үлгі бойынша сипаттайды. - Берілген пішіндерді сыныптағы заттарға айналдырып салады.	екіншісі кіші. Бір қасық ағаш, екіншісі -темір. Өлеңді дауыстап айтып, сәйкес қимыл жасайды. - Сипаттауға зат таңдайды.. - Затты үлгі бойынша сипаттайды. - Берілген пішіндерді сыныптағы заттарға айналдырып салады.	**ҚБ:** 1-10 балдық жүйе	Оқулық
Сабақтың соңы 5 мин	**Кері байланыс: «Жетістік баспалдағы»** әдісі бойынша өтеді. **Үй тапсырмасы:** ережені жатта.	Сабаққа рефлексия жасайды.		

БАҒАСЫ, САНЫ, ҚҰНЫ ШАМАЛАРЫ АРАСЫНДАҒЫ ТӘУЕЛДІЛІК

УСКЕНБАЕВА АЙГУЛ АБИБУЛЛАЕВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалім

Сабақтың тақырыбы:	Бағасы, саны, құны шамалары арасындағы тәуелділік	
Мақсаты:	Шамалар: бағасы, мөлшері, құны арасындағы тәуелділікке есептер шығару білігін қалыптастыру	
Міндеттер:	Шамалар арасындағы тәуелділікке берілген есептерді шығару алгоритімін пайдалану білігін бекіту Үш таңбалы сандарды ондықтан аттамай жазбаша есептеу білігін жетілдіру Үш амалдан тұратын сандық өрнектерді жазбаша есептеулерді жазу білігін бекіту	
Күтілетін нәтижелер	Бағасы, саны, құны шамалары арасындағы тәуелділікке берілген есептерді шығара білді.	
Ресурстар	Оқулық, әдістеме, АКТ, сергіту сәті, кестелер, тірек сызбалар	
Оқыту әдістері	Ұйымдастыру сәті, музыкалық аспаптардың суреттері арқылы топқа бөлу, «Тобыңды тексер» әдісі, тірек білімді өзек ету, бастапқы білімді бекіту, «Бақытты сәт» оқыта үйрету ойыны, сергіту сәті, топты бағалау, рефлексия.	
Тапсырмалар	1-гейм Топтық тапсырма «Ой сергіту» Қосымша тапсырма	2-гейм Топтық жұмыс «Мен сенемін» 1-4-тапсырмалар
	3-гейм «Сен маған, мен саған» 5-9-тапсырмалар	4-гейм Өзіндік жұмыс «Өзіңді-өзің бақыла» 10-тапсырма
Үйге тапсырма	7-тапсырма	
Бағалау	Қалыптастырушы бағалау. Бағалау парағы	
Рефлексия	«Бағдаршам»	

Сабақтың жүрісі:	
Сабақтың кезеңдері:	Мұғалімнің іс-әрекеті
1.Психологиялық кезең Топқа бөлу Үй тапсырмасы «Тобыңды тексер»	-Сендерді өмірде не таңқалдырады? Таңқалатын жайттар бізге жиі кездеседі. Ал мен күнге таң қаламын. Өйткені ол нағыз сиқыршы сияқты, жылы әрі мейіріммен сәлемдесе біледі. Күнге қолдарыңды созыңдар. Оқушыларға күнделіктерінің арасына жасырынған музыка. аспап суреттерін таптыру. Үйге берілген тапсырманы топта тексерту.
2.Тұсаукесер кезеңі Тірек білімді өзек ету. 1-гейм «Ой сергіту»	«Бақытты сәт» ойыны арқылы оқыту әдісін қолдану, ойын кезеңдерімен таныстыру Әр топқа тапсырмалар беру. 1-топ сызба құру, 2-топ сәйкестендіру, 3-топ сурет бойынша, 4-топ логикалық тапсырма
Негізгі бөлім Оқулықпен жұмыс «Сиқырлы асықтар» 2-гейм «Мен сенемін» Сергіту сәті Бастапқы білімді бекіту «Сиқырлы асықтар» 3-гейм «Сен маған, мен саған»	Жаңа сабақтың тақырыбын анықтату. Дәптерлеріне жаздырту. Қоржындағы 1-ден 4-ке дейінгі нөмірленген асықтарды топқа суырту. Тапсырмаларға дайындалуға уақыт белгілеу. «Мен сенемін» әдісі арқылы әр топ өз мүшелерінің бірін дайындап , оған сенім артып келесі топ алдында қорғауға шығуларын ескерту. Таңертеңгі жаттығу жасату Қоржындағы 5-ден 9-ға дейінгі нөмірленген асықтарды топқа суырту. Тапсырмаларға дайындалуға уақыт белгілеу. 10-тапсырманы өз беттерімен жеке жұмыс ретінде орындату

Қорытындылау 4-гейм «Өзіңді-өзің бақыла»	
Бағалау	Қалыптастырушы бағалау
Рефлексия	«Бағдаршам» әдісін қолдану

АБАЙДЫҢ ҚАРАСӨЗІ

ИЛЬЯСОВА АҚКЕНЖЕ ДҮЙСЕНБЕКҚЫЗЫ
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалім

Сабақтың тақырыбы	**Абайдың қарасөзі** **Абайдың отыз сегізінші қарасөзінен**
Осы сабақтағы оқу мақсаттары	3.1.4.1 – сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді, вербальды емес тілдік құралдарды қолдану.
Сабақ мақсаты	**Барлық оқушылар орындайалады:**шығармадағы мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді табады.
	Оқушылардың көпшілігі орындай алады:.негізгі ойды анықтайды
	Кейбір оқушылар:шығарма бойынша вербальды емес тілдік құрал- дарды қолдана алады.
Әдіс-тәсілі:	Топтық, жұптық, жеке жұмыс
Бағалау критрийлері	шығармадағы мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді табады. Негізгі ойды анықтайды. Шығарма бойынша вербальды емес тілдік құрал-дарды қолданаалады.
Құндылықтар дарыту	Сөз құдіретін түсіну, сезіну
Пәнаралық байланыс	Өзін-өзі тану. Дүниетану
Қауіпсіздік ережелері	Топтық жұмыс барысында топ ережесін сақтау.
Бұған дейін меңгерілген білім	Адамдық борышты түсінеді.

Жоспар

Жоспарланған уақыт	**Жоспарланған жаттығу түрлері**	**Ресурс**	**Бағалау**
Сабақтың басы **5 минут**	Ұйымдастыру кезең **<u>Алдыңғы білімді еске түсіру (ұжымда)</u>** Ойсергек: Бір, екі, үш Сынып іші тып-тыныш. Жалқаулықты тастаймыз, Сабақты біз бастаймыз. «Даналық ағашы» әдісі арқылы үй жұмысын сұрау		От-шашу арқылы
	Ширату тапсырмасы. **1-тапсырма. Берілген сөздерге қарама-қарсы мағыналы тіркестер тауып жаз. Әр бағанға ат қой.** Білімсіз – Өнерсіз – Жалқау – Сараң – Өтірікші – Әдепсіз – Білу (оқушы әдістер мен жұмыстың орындалу ретін біледі). **Оқылым. 2-тапсырма. Мәтінді түсініп оқы.** Мәтіндегі түсініксіз сөздерді.(надандық, еріншектік, залымдық).білу **Абайдың отыз сегізінші қарасөзінен** Хисабына – б ұ л ж е р д е: қатарына, есебіне деген мағынада.	оқулық Кесте, маркер,	ҚБ: Бас бармақ арқылы бір-бірін бағалау.

	Автор туралы мәліметті тереңдету. **Жеке жұмыс. 3-тапсырма.** Абай ата атаған жат қылықтарды санамалап айт. Оларға қандай ортақ ат берер едің? Оларды көрсете аласың ба (ым-ишара арқылы көрсету)? **Топтық жұмыс.** Абай атаның сөзі неліктен осы бөлімде берілген деп ойлайсың? Түсіндіріп көріңдер. **Жұптық жұмыс.** Абай ата сөзін кесте түрінде қысқаша дәптеріңе түсір. ***Дескриптор:*** мәтіннің тақырыбын анықтай алады, негізгі ойды табады. шығармашылыққа негізделген сұрақтар қояды. берілген тақырып бойынша ой қорыту жасай алады.	флипчарт	ҚБ: Бағдаршам көздері арқылы бір-бірін бағалау.
Соңы **36-40 минут**	Үй тапсырмасы. мазмұндау . 6-тапсырма. Абай Құнанбаевтың шығармашылығы туралы сөйлеудің жобасын жаса. Тақырыбы: Жоспары: Көрнекіліктер		

Рефлексия Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары қолжетімді болды ма? Бүгін оқушылар нені үйренді? --- Оқыту ортасы қандай болды? Сабақ қандай деңгейде өтті? Оқушыларға дифференциация сәтті болды ма?
Қорытынды бағалау **Ең жақсы өткен екі кезеңді атап көрсетіңіз (оқытуға және үйренуге қатысты)** **1:** **2:Қандай екі кезең сабақтың одан да жақсы өтуіне ықпалын тигізуші еді? (оқытуға және үйренуге қатысты)** **1:** **2:** **Сынып туралы ,жекелеген оқушы туралы не білдім және ол келесі сабақты өткізуіме қалай әсер етеді?**

ЖАНДЫ ТАБИҒАТ. АДАМ

НЫСАНБАЕВА ФАРИДА АЛТЫБАЕВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Пән: Жаратылыстану **Сынып**: **Бөлім: Жанды табиғат. Адам**	**Мектеп:** №213 ЖОМ **Мұғалім: Нысанбаева Фарида Алтыбаевна**
Тақырыбы:	**Тыныс алу мүшелері**
Оқу мақсаты:	3.2.3.1 адамның ішкі ағзаларының орналасуын анықтау; 3.2.3.3 тыныс алу жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау.
Сабақтың мақсаты:	Адамның тыныс алу жүйесімен танысады және оның ағза үшін маңызын біледі.
Бағалау критерийі	Адамның ішкі ағзаларының орналасуын анықтап, сипаттайды; Тыныс алу жүйесі маңызын сипаттайды; Ақпарат көзінің түрлерін анықтайды.

Тілдік мақсат	Өкпе, ауатамырлар мен кеңірдектің қызметін сипаттайды. **Пәндік терминология мен тірек сөздер:** Өкпе, ауатамырлар, кеңірдек.
Құндылықтар	Оқушыларды бір-біріне деген құрмет көрсетуін тәрбиелеу
Пәнаралық байланыс	Математика, дене шынықтыру.
АКТ қолдану дағдылары	Таныстырылыммен жұмыс
Алдыңғы меңгерілген білім	Асқорыту жүйесінің тіршілікке қажетті энергияны алудағы рөлін сипаттайды.
Сабақ барысы	

Жоспарланған уақыт	**Сабақта жоспарланғаніс-әрекет**
Сабақтың басы 1 минут 2 минут 2 минут	**Ұйымдастыру** Ойсергек. Сәттілік біздер тілейік. Мен саған, сен маған, Күндей күліп жүрейік. Күннің нұрын төгейік, Мен саған, сен маған. **Топқа бөлу** Балалар менің алдымда түрлі- түсті қалпақтар тұр.Кімге қандай қалпақтың түсі ұнайды,соны аламыз.Сол түрлі қалпақ арқылы топқа бөлінеміз. **Алтын ережемен танысу .** **Үй тапсырмасын тексеру** **«Кім тапқыр әдісі»** -Ас қорыту мүшесін ата? - Тамақтанудың адам өмірінде қандай маңызы бар ? - Тіл қандай қызмет атқарады,?
Сабақтың ортасы 5 минут 2 минут 8 минут 1 минут 4 минут 8 минут 2 минут	**Жаңа сабақ** Балалар алдарыңда тұрған сандардың артын қарайықшы. Не көріп отырсыңдар. -Сандар. Енді сол сандарды рет –ретімен құрастырайық. **1 топ 2 топ 3 топ** **1 2 3 4 5 1 2 3 1 2 3 4 5 6 7 8** **Т ы н ы с а л у м ү ш е л е р і** Қандай сөз шықты? **ТЫНЫС АЛУ МҮШЕЛЕРІ** Ендеше бүгінгі өтетін сабағымыздың тақырыбы **ТЫНЫС АЛУ МҮШЕЛЕРІ** -Балалар мұрнымыз бен аузымызды басып ,демалмай отырыйықшы. -Не күйде болдық? -Ауа жетпей қалды. -Адамға тыныс алу үшін не қажет? -Отегі. -Оттегіні не бөледі? -Ағаштар,өсімдіктер бөледі. Адам өмір бойы –ауаны жұтып ,сыртқа шығарады.жұтқан кезде ауа мұрын арқылы тазаланып, кеңірдек арқылы өпкеге келеді.Ауызбен дем алуға болмайды.Себебі ауыздан сүзілмеген ауа өкпеге өтсе ,адам ауруға шалдығады.бұл мүшелердің барлығы бірігіп тыныс алу жүйесін құрайды. **Бейнеанимация көру.** Көргендерін айту.
Сабақтың соңы 5 минут	**Мәтінмен жұмыс.** 3 топқа мәтін беру.Алдарында тұрған мәтінді оқып, келесі топқа барып түсіндіреді.Топтан бір спикер шығады. 1 топ-Қалай тыныс алу керек? 2 топ-Тыныс алу мағызы.

	3 топ-Тыныс алу мүшелерінің құрылысы. **Сергіту сәті «Қызыл гүлім ай»** **Сұрақ-жауап** -Тыныс алу мүшесі неден тұрады? -Мұрын қандай қызмет атқарады? -Тыныс алу жүйесінің басты мүшесі? -Өкпеге өткен ауада қандай газ көп болады? -Өкпе неше бөләктен тұрады. -Өкпе қайда орналасқан? **Топпен жұмыс** Модель жасау Тыныс алу жүйесі недентұрады, және олар қайда орналасқан. (жапсыру) Керекті сөздер: 1 Мұрын 2 кеңірдек 3 ауатамыр 4 өкпе **Қорытынды . Графикалық диктант** Мұрын иіс сезу мүшесі. + Тыныс алу жүйесі жұтқыншақ.+ Өкпе үш бөліктен тұрады. - Өкпе ас қорыту жүйесі. - Өкпеге енген ауа оттегі болады. + Өкпе кеудеде орналасқан. **Кері байланыс «Блоб ағашы»** Тақтадағы «Блоб» ағашына өз есімдері жазылған стикерлерді желімдейді. Осылайша сабақта әр оқушы өзін алған білімі бойынша ағаштың қай жерінде тұрғанын біледі. **Үйге тапсырма.** Мәтінді оқу, мазмұны **Бағалау.** Сабаққа белсене қатысқан оқушыларды мадақтау

Қосымша ақпарат		
Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Д е**
Саралауға қосымша сұрақтар мен сын тұрғысынан ойлауға арналған сұрақтар қою. Тапсырмалар бойынша саралау: Материалдарды игеру деңгейлерінде оқушылардың қызығушылығын арттыру мақсатында ақпаратты қабылдаудың әр түрін ескеру. Оқушылардың ақпаратты қабылдауына байланысты тапсырмалар ұйымдастыру.	Қалыптастырушы бағалау құралдары: -мадақтау, қолдау сөздер айту арқылы бағалау; -оқушылардың жауаптарын, іс-әрекеттеріне бақылау жүргізіп, түртіп алу арқылы бағалау. «Блоб ағашы»	- С -

ЗАТТАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚАСИЕТТЕРІ

МУХАНОВА АЙНУР АДИЛХАНОВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Пән: Жаратылыстану **Күні: сынып**	Мектеп: №213ЖОМ Қатысқандар:15 Қатыспағандар:0
Сабақтың тақырыбы:	Заттар және олардың қасиеттері
Оқу бағдарламасына сәйкес оқу мақсаты	4.3.1.1 Заттар және олардың қасиеттері туралы түсінікті бекіту үшін ,бір заттан бірнеше дене жасауға болатынын түсіндіру
Сабақ мақсаттары	Барлық оқушылар: Дене мен заттардың айырмашылығын біледі
	Көпшілігі:Заттардың қасиеттерін және түрлі үдеріске ұшырайтынын түсінеді
	Кейбір оқушылар: бір заттан бірнеше дене жасауға болатынын және бір денені әртүрлі заттан жасауға болатынын ұғады
Бағалау критерийлері	1.Бір заттан бірнеше дене жасауға болатынын біледі 2.Бір денеден әртүрлі зат жасайтынын анықтайды
Тілдік мақсаттар	Дене,зат, материал, қолғап ,резеңке, дөңгелек, қалың, тоқыма
Құндылықтарды дарыту	Адамгершілік қасиет ; жұмысшылардың еңбегін бағалау,табиғатты аялау
Пән аралық байланыс	Дүниетану, көркем еңбек 1.2.1.1
Акт қолдану	Интербелсенді тақта
Бастапқы білім	Заттар мен олардың қасиеттері туралы біледі.
Сабақтың барысы:	

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет
І.**Ұйымдастыру кезеңі** **Ой қозғау стратегиясы:** **Негізгі бөлім** **Дескриптор**	Сабақ барысы: Үйымдастыру кезеңі:1 минут Психологиялық ахуал. Еңбек етсең терлеп оның аты- ....Еңбек Гүл өсірсең терлеп оның аты- ....Еңбек Ағаш ексең терлеп оның аты- ....Еңбек Қиындықтың бәрін еңбек қана жеңбек. - Тақтадағы қызылмен жазылған сөздер нені білдіреді?(материал, қолғап, машина тоқыма, резеңке) - Не жетіспейді? -қалай атауға болады? (толықтырайық) Топқа бөлу: Столға көк,ақ және сары түсті материалды тарату арқылы оқушыларды топтарға топтастыру. Сұрақ: **- Заттар тірі ағзаға жата ма?** **-** Жатпайды, себебі оны қолдан адам жасайды. Белсенді оқу:(топтық жұмыс) **І топ.Тапсырма** 1)Зат пен дене Суретке назар аудар.Бұл денелердің арасында қандай байланыс бар? 1.Бір заттан бірнеше дене жасай алатынын атай алады 2.өсімдік бөліктерін ажыратады

Дескриптор **Дескриптор**	2.Бір денені әртүрлі заттан жасайтынын дәлелдей алады. **ІІ топ тапсырма** 1)Қолғаптар қандай материалдан жасалған?Олардың қайсысы қай кезде қолданады? 1.Қолғаптардың қандай материалдан жасалғанын айта алады 2.Қайсысы қай кезде қолданатынын біледі **ІІІ топ тапсырма** **Зертте** **Заттардың қандай қасиеттері болады?** **.шегелер .целлофан қалта .балға .стақан.файл .тұз,қант** 1.Әрбір заттың қасиетін айта алады 2.бір заттың бірнеше қасиеті болатынын біледі. Мысалы:су,аққыш,мөлдір,шыны қатты,мортсынғыш ,мөлдір.Әр затты өзіне тән белгісі мен қасиетіне байланысты пайдаланады. **Ұжымдық жұмыс:тапсырма** Заттардың қасиетін өзгертуге бола ма? 1.Қасиетін өзгертуге болмайтынын айта алады 2.толық ақпарат бере алады
Қорытынды бөлім	Рефлексия. Сынып ортасына екі текше қойылады. Оқушылар өз орындарын табады. «Мен заттардың барлық »-деген оқушылар биік текшеге отырады. «Маған әлі де өсімдіктің бөліктері туралы оқып-білу керек»-деген оқушылар төменгі текшеге отырады.
Аяқталуы Сабақты бекіту	"Таңда да таста" әдісі Суреттерді таңдап ішінен артық затты алып тастау

СӨЙЛЕУ НЕ ҮШІН ҚАЖЕТ?

БЕКСҰЛТАНОВА ОҢЛАСЫН БЕРКИНБАЕВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Пән:	**МЕКТЕП:** *№213 ЖОМ*	
Бөлім	Өзім туралы	
КҮНІ:	**Мұғалімнің аты жөні:** Бексұлтанова Оңласын Беркинбаевна	
СЫНЫП: 2	**Қатысқандар**	**Қатыспағандар**
Сабақтың тақырыбы	Сөйлеу не үшін қажет?	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары(оқу бағдарламасына сілтеме)	2.1.1.1 тыңдалған материал бойынша түсінбеген сөздерін белгілеу, мәтін мазмұны бойынша қойылатын сұрақтарға жауап беру. 2.1.3.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттасу.	
Сабақ мақсаттары	***Барлық оқушылар орындай алады:*** Тыңдалған материал бойынша түсінбеген сөздерін белгілей алады. ***Оқушылардың көпшілігі орындай алады:*** Өлеңді мәнерлеп оқи алады. ***Кейбір оқушылар орындай алады:*** Күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттаса алады.	
Бағалау критерийлері	1.Тыңдалған материал бойынша түсінбеген сөздерін белгілей алады. 2.Мәтін мазмұны бойынша сұрақ қояды және жауап бере алады. 3. Күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарға байланысты өзара сұхбаттаса алады.	
Ойлау дағдыларының деңгейі	Білу және түсіну, қолдану	
Тілдік мақсаттары	Ана тілі- родной язык- native language	

Құндылықтарды дарыту	Өзге тілдің бәрін біл, Өз тіліңді құрметте
Пәнаралық байланыстар	Әдебиеттік оқу
АКТ қолдану дағдылары	Интербелсенді тақта, аудитаспа, суреттер
Бастапқы білім	Қазақ тілі – ана тілі екенін біледі. Ана тілінде сөйлеудің маңызды және қажетті екенін біледі.

Сабақ барысы

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет**
Сабақтың басы **5 мин**	**«Шаттық шеңбері» әдісі бойынша бір-біріне жақсы тілек айтады** **Топқа бөлу:** Парақтарға үш тілде сөз жазылады. Топ басшыларына қай тілде сөз кездеседі, сол топ сол атаулармен аталады. **1-топ: Қазақ тілі** **2-топ: Орыс тілі** **3-топ: Ағылшын тілі** **Жаңа сабақ** **« Миға шабуыл» «ИӘ» «ЖОҚ» ойыны** **Ойынның мақсаты: тез ойлауға, шапшаңдыққа баулу**. 1.Қазақ әліпбиінде 45 әріп бар. ИӘ ЖОҚ 2 Дыбысты жазамыз ИӘ ЖОҚ 3.Әріпті естиміз, жазамыз ИӘ ЖОҚ 4. Заттың атын білдіретін сөздерге қандай деген сұрақ қойылады. ИӘ ЖОҚ 5.Жер-су және адамның аттары әріппен жазылады. ИӘ ЖОҚ 6.Мемлекттік тіліміз- Қазақ тілі ИӘ ЖОҚ Қазақ тілі- ана тілім екеніміз жайлы түсіндіріледі. **Жаңа сабақ басталып кетеді**
Сабақтың ортасы **10 мин** **Белсенді оқыту** 1.Нұсқау беру және айту 2.Түсіндіріу және сипаттау 3.Сұрақ қою және талқылау 4.Қорытынды шығару және есте сақтау. **Сабақтың ортасы** **15 мин** **Саралау тәсілі** 1.Тапсырма 2.Дереккөздер 3.Қарқын 4.Қорытынды	**1 тапсырма « Тез ойла» әдісі. Оқулықпен жұмыс** Өлеңді мәнерлеп, түсініп оқу. Үш топқа тапсырма беріледі: 1 топ. Ана тілі өлеңін оқып, не туралы екенін айтып беру. 2 топ. Ақын неліктен, Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте ! дейтінін топта талқылап, айтып беру. 3 топ. ”Сенің ана тілің қай тіл?” сұраққа жауап беру. ***Дескриптор:*** ***1. Өлеңді талдап бере алады.*** ***2. Өлең бойынша сұраққа жауап бере алады.*** **ҚБ: жұлдызша** **2-тапсырма: « Еркін пікір» әдісі** Оқулық бойынша тапсырма**.** Әр топқа тапсырма беріледі. Топтық жұмыс жасалады 1.топ. Мәтінді оқып, түсінгендерін айтып беру ІІ топ: Мәтінді түсініп оқып, сөйлеу туралы мақал-мәтел айту ІІІ топ**:** Мәтін бойынша сұрақ дайындау **Дескриптор:** ***1) Мәтін бойынша мақал-мәтел айта алады.*** ***2) Сұрақ дайындай алады.*** **ҚБ: жұлдызша**

Сабақтың ортасы **8 мин** Саралау тәсілі 1.Тапсырма 2.Қарқын 3.Жіктеу 4.Дереккөздер **Сабақтың соңы** 2 минут	**3-тапсырма: Жазылым** Көп нүктенің орнына керекті сөздерді қойып жаз. **Дескриптор:** ***Керекті сөздерді қойып жазады.*** **ҚБ: жұлдызша** **Кері байланыс:** **«Күн және Бұлт»** **Оқушыларға сабақ ұнаса, жұлдызшаны Күнге ал түсінбесе Бұлтқа жабыстырады.**
Саралау- оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспар-лайсыз? **Қабілеті жоғары оқушы-ларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?**	**Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай көрсетуді жоспарлайсыз?**
Белсенді оқыту **1.Нұсқау беру және айту** **2.Түсіндіріу және сипаттау** **3.Сұрақ қою және талқылау** **4.Қорытынды шығару және есте сақтау.** **Саралау тәсілі** **1.Тапсырма** **2.Дереккөздер** **3.Қарқын** **4.Қорытынды**	**Жұлдызша**

ТӨМЕНГІ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ САТЫДАҒЫ ӨСІМДІКТЕР

АУЕЛБЕКОВА ЭЛЕНОРА КАЛДЫБЕКОВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Пән:жаратылыстану	Мектеп:Ш.Құдайбердіұлы атындағы №213 ЖОМ
Сынып:	Мұғалімнің аты-жөні: Ауелбекова Эленора Калдыбековна
Сабақ тақырыбы	Төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктер
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары	4.2.1.5 төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді ажырату 4.1.2.2 алынған нәтижені оқушы таңдаған формада ұсыну
Сабақ мақсаттары	Барлық оқушылар:төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді анықтайды, сызба арқылы көрсетеді; Көптеген оқушылар:төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді кестеге салып ажыратады; Кейбір оқушылар: төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді ажыратып, алынған нәтижені диаграммаға салады;
Бағалау критерийлері	1.Төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді анықтайды. 2.Төменгі және жоғарғы сатыдағы өсімдіктерді ажыратады, нәтижесін сызба, кесте, диаграмма түрінде ұсынады.
Тілдік мақсаттар	Төменгі сатыдағы өсімдіктер Жоғары сатыдағы өсімдіктер

	Балдырлар Мүшелері болмайтын өсімдік болуы мүмкін бе? Тамыр, сабақ, жапырақ, гүл, жеміс.
Құндылықтарды дарыту	«Ойлан, жұптас, пікірлес» әдісінде тақырыпты талдау кезінде бір-бірінің пікірін құрметтеу, өзгелердің пікіріне құрметпен қарап, ынтымақтастықта жұмыс жасау жүзеге асырылады.
Пәнаралық байланыстар	ҰЖ.«Ойлан, жұптас, пікірлес» әдісінде мәтінді оқып, талдау кезінде «әдебиеттік оқу» пәнімен байланыс жүргізіледі. ӨЖ.«Көрсет және әңгімеле» әдісінде математика пәнімен сызба, кесте, диаграмма құрастыру кезінде байланыс жүргізілді.
АКТ қолдану дағдылары	«Жұптық жұмыс» әдісінде ғаламтордан ақпараттар іздеу үшін АКТ қолданады.
Бастапқы білім	Ширату тапсырмасында « Алдын-ала берілген атаулар» әдісі арқылы оқушылар өсімдіктер туралы білімін қайталайды, еске түсіреді, ой бөліседі.

Сабақ барысы

Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақтағы жоспарланған іс-әрекет
Сабақтың басы 5 мин	«Пазлдар жинау» әдісі арқылы топқа бөлінеді. Ширату тапсырмасы **ТЖ. «Алдын-ала берілген атаулар» әдісі** Дескриптор: -сөздерді оқиды -сөздердің мағынасын түсіндіреді -сөздердің байланысын айтады
Сабақтың ортасы 5 мин 8 мин 4 мин 2 мин	<u>1-бағалау критерийі: Төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді анықтайды.</u> **ҰЖ. «Ойлан, жұптас, пікірлес» әдісі** Дескриптор: -төменгі және жоғары саты өсімдіктері туралы мәтінді оқиды; -өсімдіктер топқа бөлінетіндігін жұппен анықтайды; - төменгі және жоғары саты өсімдіктері туралы пікірлеседі; **ЖЖ. «Жұппен әңгіме» әдісі** <u>Дереккөздер бойынша саралау.</u> 1-тапсырма Дескриптор: -суреттерді салыстырады; -төменгі және жоғары саты өсімдіктерінің мүшелерін анықтайды; -төменгі және жоғары саты өсімдіктерінің мүшелерін атайды; 2-тапсырма 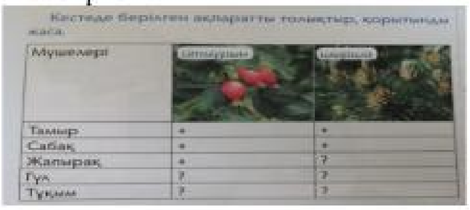 Мүшелері | [illegible] | [illegible] Тамыр | + | + Сабақ | + | + Жапырақ | + | ? Гүл | ? | ? Тұқым | ? | ? Дескриптор: - өсімдіктердің мүшелерін анықтайды; - өсімдік мүшелерін атайды; - қандай сатыдағы өсімдіктерге жататындығы талқылайды; - қорытынды ой айтады; 3-тапсырма kk.m.Wikipedia.org сілтемесі арқылы тапсырманы орындайды.

2 мин	Дескриптор: -уикипедия сайтынан төменгі және жоғары саты өсімдіктерінің қайсысы көп таралғандығын анықтайды; -бір-біріне түсіндіреді; Қалыптастырушы бағалау тапсырмасы. **ӨЖ. «Нақтыла» әдісі**
9 мин	Дескриптор: -төменгі саты өсімдіктерін тауып жазады; -жоғары саты өсімдіктерін анықтап, кестеге жазады; **Өзін-өзі бағалау.** «Бас бармақ» әдісі 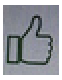 төменгі және жоғары саты өсімдіктерін анықтай алдым төменгі және жоғары саты өсімдіктерін анықтауда қателіктер жібердім төменгі және жоғары саты өсімдіктерін анықтауда қиналдым **Сергіту сәті:** Біз гүлдерше өсеміз, Жапырағы жайқалған. Сабақтары салалы, Желмен бірге ырғалған. <u>2-бағалау критерийі:Төменгі және жоғары сатыдағы өсімдіктерді ажыратады, нәтижесін сызба,кесте, диаграмма түрінде ұсынады.</u> **ТЖ. «Толықтыр» әдісі** <u>Тапсырма бойынша саралау.</u> 1-топ Сәйкестендір. қайың жоғары сатыдағы өсімдік балдыр төменгі сатыдағы өсімдік бәйшешек Дескриптор: - төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратады; -сызық арқылы сәйкестендіреді; 2-топ Қай өсімдіктер көп таралған:жоғары сатыдағы ма, төменгі сатыдағы ма? Неліктен?
5 мин	Дескриптор: -төменгі және жоғары саты өсімдіктерінің қайсысы көп таралғандығын айтады. -өз жауаптарының дұрыстығын ғаламтор деректері арқылы тексеріп, толықтырады. 3- топ Тірек сөздер арқылы мәтінді толықтырып жаз. Дескриптор: -тірек сөздерді оқиды; -сөздерді мағынасына қарай ажыратады; -тірек сөздерді қойып, мәтінді толықтырады; **ҰЖ. «Бір сөйлеммен түйіндеу»** әдісі арқылы не? қандай? неліктен? қай жерде? сұрақтарына жауап аламын.
2 мин	Қалыптастырушы бағалау тапсырмасы. **ӨЖ. «Көрсет және әңгімеле» әдісі** ***2.*** Төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратып, сызба, кесте, диаграмма түрінде көрсет. Дескрипторы:

	- төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратып, сызба арқылы көрсетеді; - төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратып, кестеге салады; - төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратып, диаграмма түрінде көрсетеді; <u>Қарқын бойынша саралау.</u> Қарқыны жай, қолдау қажет ететін оқушыларға сызба үлгілерін ұсынамын. Қарқыны шапшаң, қолдауды аз қажет ететін оқушыларға төменгі және жоғары саты өсімдіктерінің тіршілік ету ортасын түсіндіруге тапсырма беремін. **Бағалау: «Табыс ағашы» әдісі** -төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратады, нәтижесін сызба, кесте, диаграмма түрінде көрсете алса -төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратады, нәтижесін сызба, кесте, диаграмма түрінде көрсетуде қателіктер жіберсе -төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратуда, нәтижесін сызба, кесте, диаграмма түрінде көрсетуде қиналса
Сабақтың соңы 3 мин	Рефлексия: «Серпілген сауал» әдісі - Нені білдім? -Нені жасай алдым? -Не түсініксіз болды?

Саралау	Бағалау	Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы
«Ойлан, жұптас, пікірлес» әдісінде топпен мәтінді талқылап, пікірлеседі. «Жұптық әңгіме» әдісінде суреттер, кесте, ғаламтор пайдаланып, Дереккөздер бойынша саралау тәсілдері арқылы жүргіземін. Қалыптастырушы бағалауда «Нақтыла» әдісін қолданып, оқушылардың деңгейін анықтауды жоспарладым. «Толықтыр» әдісі арқылы топтар төменгі және жоғары саты өсімдіктерін сәйкестендіру, тірек сөздер арқылы мәтінді толықтыру, ғаламтор деректері арқылы өз жауаптарының дұрыстығын тексеруге жұмыс түрлерін орындатуды жоспарладым. Жұмысты аяқтаған топтарға «Бір сөйлеммен түйіндеу» әдісі арқылы сұрақтарға жауап алу жүргіземін. Қалыптастырушы бағалауды «Көрсет және әңгімеле» әдісі арқылы жүзеге асыруды жоспарладым.	Сабақ барысында кері байланыс жүргіземін. «Бас бармақ» әдісі төменгі және жоғары саты өсімдіктерін анықтай алдым 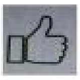 төменгі және жоғары саты өсімдіктерін анықтауда қателіктер жібердім төменгі және жоғары саты өсімдіктерін анықтауда қиналдым «Табыс ағашы» әдісі -төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратады, нәтижесін сызба, кесте, диаграмма түрінде көрсете алса -төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратады, нәтижесін көрсетуде қателіктер жіберсе -төменгі және жоғары саты өсімдіктерін ажыратуда, нәтижесін көрсетуде қиналса	Сергіту сәтінде іс қимылдарын жасау арқылы оқушыларды сергітіп аламын. Ноутбук,смартфон қолдану ережесін қайталатамын. Топтық жұмыс кезінде, жұптық,өзіндік жұмыс жасау кезінде партада дұрыс отыру ережесін еске түсіртемін.

Сабақ бойынша рефлексия	Ықшам сабақ өткізу барысында тақырыпқа сәйкес оқу мақсатын таңдап алдым. Оқу мақсатынан 2 бағалау критерийін шығардым. Сабақ мақсатына қол жеткізу үшін түрлі әдістер қолданып, сабағымды жоспарладым. Ең бірінші ынтымақтастық орта қалыптастырдым. Көңіл күйлерін ым ишара көрсету арқылы білдірді. Пазлдар құрастыру арқылы топтарға бөлінді. Ширату тапсырмасында «Алдын-ала берілген атаулар» әдісі арқылы сөздерді оқи отырып, білетіндерін айтып шықты. Тірек сөздер төменгі және жоғары сөздерін алып, жаңа сабағыма өттім. «Мүшелері болмайтын өсімдік болуы мүмкін бе?»

	сұрағына жауап алу мақсатында оқушылармен түрлі жұмыстар таңдап алдым. «Ойлан, жұптас, пікірлес» әдісінде топпен мәтінді талқылап, бір-бірімен пікірлеседі. Дереккөздер бойынша «Жұптық әңгіме» әдісін пайдаландым. Бірінші топ төменгі және жоғары саты өсімдіктерін мүшелерін анықтап, атады. Екінші топ кестені толықтырып, қорытынды ой айтып, талқылайды. Үшінші топ уикипедия сайтынан төменгі және жоғары саты өсімдіктерінің қайсысы көп таралғандығын анықтап, түсіндіреді. Саралау бойынша тапсырма «Толықтыр» әдісі арқылы жүргіздім. Топтар төменгі және жоғары саты өсімдіктерін сәйкестендірді, тірек сөздер арқылы мәтінді толықтырып жазды, сұраққа жауапты берді, ғаламтор деректері арқылы өз жауаптарының дұрыстығын тексеруге жұмыс түрлерін орындауға бердім. «Көрсет және әңгімеле» әдісінде қарқын бойынша саралау жүргіздім. Төменгі және жоғары саты өсімдіктерін сызба, кесте, диаграмма арқылы көрсетеді. «Серпілген сауал» әдісі арқылы оқушылардың бүгінгі сабақ бойынша түсінгендерін тексердім.
Жалпы баға Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? 1: Ширату тапсырмасы оқушыларға жаңа сабақтың тақырыбын ашуға ықпал етті. 2: Оқушылардың өздігінен ғаламтордан деректерді іздеуі сәтті шықты. Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)? 1:Сабақты игерту кезіндегі әдіс –тәсілдердің дұрыс таңдалуы. 2: Оқушылардың сабақта белсенділік көрсетуі, алынған тапсырмалардың дұрыс іріктеп берілуі. Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет? Сабағымда топтық, жұптық,өзіндік жұмыс жасау барысында кейбір оқушылардың өз ойын толық жеткізе алмағандығын аңғардым. Оқушылар берген кері байланысты басшылыққа ала отырып, келесі сабағымда оқушы өз ойын толық жеткізетіндей тапсырмалар таңдап, түрлендіру жолын жоспарлаймын.	

ЕСЕПТЕРДІ ТЕҢДЕУ ҚҰРУ АРҚЫЛЫ ШЫҒАРУ

ДУЙСЕНБАЕВА АКМАРАЛ АБДУГАППАРОВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

САБАҚ: Математика	**Мектеп: 213 жалпы орта мектебі»**	
Күні:	**Мұғалімнің есімі: Дуйсенбаева Акмарал**	
СЫНЫП:	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**
Сабақтың тақырыбы:	**Есептерді теңдеу құру арқылы шығару.**	
Сабақ негізделген оқу мақсаты (мақсаттары)	**Есептерді теңдеу құру тәсілі арқылы шығару қабілетін тиянақтау және жүйелеу, материалды игеру денгейін тексеру.**	
Сабақ мақсаттары	**Барлық оқушылар:**	
	• Теңдеудің шартын құра алады.	
	Оқушылардың басым бөлігі:	
	• Теңдеудің шешімін таба алады.	
	Кейбір оқушылар:	
	• Амалдарды өрнектерді орындай алады.	

Тілдік мақсат	
	Негізгі сөздер мен тіркестер: теңдеулер, өрнектер, амалдар **Сыныптағы диалог/жазылым үшін пайдалы тілдік бірліктер: теңдеу-** • Discuss the chart that is created. Which is the most popular fruit choice? How do we know? • Has every learner's choice been recorded? How can we check? • Ask learners if they can think of other questions that we might have investigated. If ideas are not forthcoming, 'lead' the discussion by suggesting – what else could we have put in the basket? What other things could we try, to see if people have favourites? What other questions could we have asked about our fruit basket? • Take ideas and ask – What do you think the result might be? What would the pictogram look like?
Алдыңғы тақырып	Теңдеу теңсіздік өрнек. Өрнекті ықшамдау.
Жоспар	

Жоспарланған уақыт	**Жоспарланған жаттығулар (төменде жоспарланған жаттығулармен қатар, ескертпелерді жазыңыз)**
Басталуы	Ұйымдастыру кезеңі.(3 мин) Шаттық шеңберін құрып, барлығы бірге: Әрбір адам досың, туысың жұрағат Әрбір сабақ үйрену, оқу, ұлағат Әрбір ісің тірлік, тірек, адамдық Әрбір сөзің шындық, бірлік, адалдық барлығы бірге; Сабақтың тақырыбын « Ребус» арқылы ашу.(2 мин) Қызығушылықты ояту. Миға шабуыл әдісі.(5 мин) Балалардың сабаққа қызығушылығын ояту үшін ауызша есептерді шығарту. №1 есеп. Ауызша есеп: • Мен бір есеп ойладым, оны 9 есе арттырып, оған 50-ді қосқанда, 500 саны шықты. Мен қандай сан ойладым? • Мен бір сан ойладым, оған дәл осындай сан және 60 санын қостым. Нәтижесі 700 болды. Мен қандай сан ойладым. Ал, балалар биыл біздің еліміздің астанасы Астана қаласында «ЭКСПО-2017» көрмесі өтеді. Біздің көрмеге баруымыз үшін кедергілер өте көп: • Автобусқа билет алу. • Тараз қаласындағы Қордай асуы. • Ұлы Сарыарқа жазығынан өту. Галереяға саяхат әдісі.(10 мин) Ал біздің көрмеге баруымыз үшін автобусқа билет алуымыз керек. Ол үшін әр топ тақтадағы суреттердің бірін таңдап, артында жасырылған есепті шешу керек. №2 және №4 есеп. а) Пальто мен күрте екеуі 14000 теңге тұрады.Пальто күртеге қарағанда 1800 теңгеге қымбат. Пальто неше теңге тұрады? Күрте ше? Теңдеу құруды және пайымдауды мына сөйлеммен баста: Күрте x теңге тұрады делік. Онда пальто x+1800 теңге тұрады. ә) Бас киім киім мен қолғап екеуі 3600 теңге тұрады. Бас киім қолғапқа қарағанда 2 есе қымбат тұрады. Бас киім неше теңге тұрады? Қолғап ше? Теңдеу құруды және пайымдауды мына сөйлеммен баста: Қолғап x теңге тұрады делік, онда бас киім 2x теiге тұрады. а) Алқапта тіктөртбұрыш пішінді аудандары бірдей екі жер телімі бар. Біріншісінің ұзындығы 300 м, ені 280 м. Ал екіншісінің ені 200 м болса, онда оның ұзындығы қандай болады? ә) Моторлы қайық 15 км/сағ жылдамдықпен қозғала отырып, екі айлақтың арасындағы жолды 3 сағатта жүзіп өтті. Жылдамдығы 5 км/ сағ байдаркаға осы арақашықтықты жүзіп өту үшін неше сағат қажет болады?

Сергіту сәті	Әрқашан күн сөнбесін!
Ортасы	Жүзім шоғы әдісі. Балалар біз көрмеге билет алып жолда келе жатырмыз енді алдымызда Қордай асуынан өту үшін кедергіні алып тастауымыз керек. Ол үшін 4 топтан 1 өкілден шығып « Жүзім шоғында» берілген есептерді шығару керек. № 3 есеп. Өрнектің мәнін тап. а +4а +15а, мұндағы а═202 45х- 23х- х, мұндағы х═1234 345у- 234у +у, мұндағы у═23 1000z- 635z + z, мұндағы z═12
Аяқталуы	**Эстафеталық жарыс.** Кім жылдам. Ал балалар біз Қордай асуынан аман- есен өттік. Енді Ұлы Сарыарқа жазығынан жылдам өтпесек көрмеге кеш қаламыз. Әр топинтерактивті тақтада берілген есепті жылдам шығару керек. № 5 есеп. Есепте. Ананас тобы: 386 • 294 • (3008- 125 • 24) + 804000 : 402 Банан тобы: 625• 217 :25 • (288 :9 – 14) + 14 • 80 • 25 Лимон тобы: 47• 312 : 7 • (1235 : 13 – 69) +105 • 206 Мандарин тобы: 391• 37 :17 • (2 248 :8 – 162) +38 •25 •4
Үйге тапсырма беру	№6 есеп. Жазбаша есепте; №7 есеп. Фигураның боялған бөлігінің ауданын есепте.

Қосымша ақпарат		
Саралау –Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары оқушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жоспарлайсыз?	**Бағалау - Оқушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз?**	**П ә**
Қабілеті жоғары оқушыларға витамин туралы эссе жаздырамын.	Бағалау парақшасы арқылы берілген тапсырмаларды дұрыс орындағанына қарай бағалаймын.	С л
Рефлексия Сабақ /оқу мақсаттары шынайы ма? Бүгін оқушылар не білді? Сыныптағы ахуал қандай болды? Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?	**Төмендегі бос ұяшыққа сабақ туралы өз пікіріңізді жазыңыз. Сол ұяшықтағы Сіздің сабағыңыздың тақырыбына сәйкес келетін сұрақтарға жауап беріңіз.**	

АДАМ. АДАМНЫҢ ДЕНЕ МҮШЕЛЕРІ

САДЫКОВА РАЙХАН ТАНИРБЕРГЕНОВНА
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Сабақ: Жаратылыстану **Тақырыбы:** **Адам. Адамның дене мүшелері**	**Мектеп: № 213 ЖОМ**
Сынып:	**Мұғалімнің аты-жөні: Садыкова Райхан**
Осы сабақ арқылы жүзеге асатын оқу мақсаттары	**1.2.3.1 адам денесінің негізгі бөліктерін және олардың қызмет-терін атау**
Ойлау деңгейлері **Білу және түсіну**	**Бағалау критерийлері:**Сабақта оқушылар адам денесінің негізгі бөліктерін біледі, тақырыпқа сәйкес келетін жаңа терминдерді қолданады. Адамның дене мүшелерінің атқаратын қызметі туралы айтып үйренеді.
Тілдік мақсат	Оқушылар: Академиялық тілді қолдана отыра, адам денесінің басты бөліктерімен олардың функцияларын атайтын болады
Пәндік лексика және терминдер	Қол- рука – hand (хэнд) аяқ – нога – Ieg (лег) бас-голова- head (хэд)
Талқылауға берілген сұрақтар	Біздің ұқсастығымыз неде?
Бұған дейінгі меңгерілген білім	Мен зерттеушімін
Жоспар	

Жоспарланған уақыт есебі	***Жоспарланған тапсырмалар***
Басы 1 мин **1 мин**	Ұйымдастыру кезеңі. Оқушылардың қызығушылығын ояту – психологиялық дайындық ***Мұғалім:*** —Екі көз не үшін керек? ***Оқушы:*** — Жақсыларды көру үшін. ***Мұғалім:*** — Екі құлақ не үшін керек? ***Оқушы:*** — Ақыл – кеңес тыңдау үшін. ***Мұғалім:*** — Екі қол не үшін керек? ***Оқушы:*** — Елге көмек беру үшін. ***Мұғалім:*** — Екі аяқ не үшін қажет? ***Оқушы:*** — Шетте жүрсең, Туған жерге жету үшін ***Мұғалім**:* — Ал басың не үшін керек? ***Оқушы:*** — Бәрін-бәрін ойлау үшін. Дұрыс балалар, олай болса мен сендердің құлақтарың, көздерің, қолдарың мен аяқтарыңа саулық тілеймін. **Кіріспе. «Миға шабуыл»** – Балалар суреттен не көріп тұрсыңдар? – Оларды бір сөзбен қалай атаймыз?
Ортасы **5 мин**	**1- тапсырма.** Суретпен жұмыс: – Суреттен кімдердің сұлбасын көріп тұрсыңдар? (Шаш және киім үлгісі бойынша.) Әрбір сұлбаға назар аударыңдар. Бейнеленген балалар сұлбасынан олардың қандай іс-әрекет жасап тұрғанын айтыңдар. (билейді, бокспен шұғылданады, саңырауқұлақ теріп жүр, доп ойнап жүр). – Бұған қандай дене мүшелері қатысады? (Аяқ және қол қимылы, бас бұру, дене иілуі.) Оқушыларға бұл қимылдарды қайталату, дене

	мүшелерін атау: бас, мойын, тұлға, қол, аяқ. Оқушыларды қол, аяқ бөліктерімен таныстыру.
ҚБ: **Дескриптор:**	**«**Бас бармақ арқылы**»** топ бір-бірін бағалайды 1.Шаш және киім үлгісіне қарап сұлбаны ажырата алады. 2.Сұлбаға қарап олардың іс-әрекетіне қандай дене мүшелері қатысып тұрғанын айта алады
10 мин **ҚБ** **Дескриптор** **7 мин**	**2-тапсырма. Зерттейік. Адамның қандай дене мүшелері бар?** Оқушының бойы толығымен сиятын ұзындықтағы қағазға сұлба сыздыру.Ол үшін алдымен қағазды жайып қоятын орынды таңдап алып, бір оқушыны сол қағазға жатқызу. Оған қозғалыссыз жатуы керектігін түсіндіру. Оқушылар басынан бастап оның дене кескінін кезекпен сызады. Қалған оқушылары үздіксіз сызық шығу үшін маркерді бір-біріне береді. Дайын болған сұлбаны қабырғаға іліп, әр дене мүшесі жазылған қағазды өз орындарына жапсырады.. «Лотос гүлі» әдісі арқылы бағалау Оқушылар адамның сұлбасын сыза алады.Адамның дене мүшелерін өз орындарын тауып жапсырады **№3. Жеке жұмыс.** **Біздің денеміздің қызметі.** Оқушыларға әр дене мүшесінің атқаратын қызметін анықтауды ұсыну. Әр балаға дене бөлігінің суретін тарату . Белгілі уақыттан кейін оқушылар ол туралы қысқаша хабарлама дайындап айтады.
ҚБ **Дескриптор:**	«Шапалақ әдісі « арқылы бағалау Дене мүшелерінің атқаратын қызметі туралы айта алады.
Сергіту сәті **1 мин**	Оңға түзу тұр, Солға түзу тұр. Алға бір адым Артқа бір адым. Оңға бұрылып, Солға үңіліп Жоғары, төмен қарайық, Орнымызды табайық.
Соңы **8 мин** **ҚБ**	***Жұмыс дәптердегі тапсырманы орындау*** 18-жұмыс парағы. Адамның дене мүшесін олардың атауымен біріктір. Адамның қанша дене мүшесі бар? Суретке қарап жаз **«Ой қозғау»** Адамның дене мүшелерінің қайсысы ең маңызды деп ойлайсыңдар?. «Театрға қошемет**»**арқылы бағалау
Дескриптор	Адамның дене мүшесін олардың атауымен біріктіре алады. Адамның қанша дене мүшесі бар екенін жаза алады.
Рефлексия 2мин	**«Адамның дене мүшесі»** Адамның дене мүшесің бояу Түсіндім –жасыл түспен, сұрағым бар- сары түспен, түсінбедім – қызыл түспен .
Дифференциация – оқушыларға көбірек қолдау көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырмалар қоюды жоспарлап отырсыз?	Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін тексеру жоспарыңыз? Сыныптағы білім деңгейі жоғары екі оқушыға деңгейлік тапсырмалар орындауды ұсынамын. **1.Адам өмірінің кезеңдерін сипатта.** **2. Балалар мен жеткіншектердің нәрестелерге қарағанда, не істей алатыны (оқу, жүзу, велосипед тебу, т.б.) туралы айтып түсіндір.**

ЖЫЛ САНАУ

МЫРЗАХАНОВА АЛИЯ ҚАЛБОЛАТҚЫЗЫ
Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Әбдіғаппар ауылы
№ 213 жалпы орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Пән: Әдебиеттік оқу	**Мектеп:** *213ЖОМ*	
Күні:	**Мұғалім:** *Мырзаханова.А.Қ*	
Сынып:	Қатысқандар саны:	Қатыспағандар саны:
Бөлім	**Уақыт**	
28-сабақтың тақырыбы	**Жыл санау**	
Оқу бағдарла-масына сілтеме	2.2 Шығарманың мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру.	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары	3.2.2.1 – қолдануға (практикалық), бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру.	
Күтілетін нәтиже	**Барлық оқушылар:** шығарманың тақырыбына байланысты сұрақтар қояды. **Көптеген оқушылар:** негізгі ойды анықтап, жоспар құра алады. **Кейбір оқушылар:** шығарма мазмұнын қолданып, бағалауға арналған сұрақтар қоя алады.	
Құндылық	Уақытты үнемдеу арқылы мақсатқа жету	
Пәнаралық байланыстар	Математика. Дүниетану	
АКТ-ны қолдану дағдылары	Интербелсенді тақта	
Алдыңғы білім	Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен	

Жоспар

Уақыт	**Жоспарланған жұмыс түрлері**	**Ресурстар**
Сабақтың басы	**Қызығушылықты ояту.** Сыныпты қалыпқа келтіру. **«Балмұздақ таяқшасы» әдісі** арқылы оқушылардың үйде дайындаған сұрақтарына жауап беру.	
Сабақтың ортасы 	**Ойқозғау.** Үй тапсырмасын орындау керек. Алайда сен ұялы теле-фоныңды қарап отырып қалдың. Өзіңе қандай зиян келтірдің? Жағдаят арқылы сабақтың тақырыбын ашып алу. Сабақ-тың тақырыбын айту. *Күтілетін нәтижені* айқындау. Бағалау критерийімен таныстыру. **Мағынаны ажырату.** **Түсіну.** **Оқылым.** **Топтық жұмыс.** **І топ. 1-тапсырма.** Мәтінді оқы. «**Жыл басы**» *(Ертегі)* Тақырыпты болжау. Мақсатқа сәйкес оқушыларға бағалау критерийін шығарту. **ІІ топ. 2-тапсырма**. Жыл он екі айдың қазақша атауларын атайды. **ІІІ топ. 3-тапсырма**. Мәтіннің негізгі ойына сәйкес сай келетін нақыл сөздер ойластырады. **IV топ. 4-тапсырма**. Мәтінге сүйеніп, әр жылға сипаттама береді. **Сергіту сәті: «333» жаттығуы Жеке жұмыс.** **5-тапсырма**. Суретке ат қой. Сурет бойынша жоспар құрып, әңгіме жазу. Сөздерді толықтырып жазу.	Жан-жануарлардың суреті Интербелсенді тақта Сурет Бағалау парағы

	Бағалау критерийі: ***Бағалау.*** *БК бойынша бағаланады.*	
 	Ойтолғау. **Жұптық жұмыс. Жазылым** ҚБ ретінде: дәптердегі **1-тапсырма.** Мәтін бойынша сұрақтарға жауап бер. Мүшел дегенді қалай түсінесің? Бір сөйлеммен жауап бер. Мәтінде қандай жануарлар туралы айтылған? Мәтіндегі негізгі ақпаратты тауып жаз. **2-тапсырма.** Мәтін бойынша бір жеңіл, бір күрделі сұрақ құрастыр. **3-тапсырма.** Әр жылдың атауын дұрыс әрі ретімен білесің бе? Жан-жануарлар мен хайуандардың суретін жылдары бойынша нөмірлеп шық.	
Сабақтың соңы	**Үй тапсырмасы.** Ертегіні оқып, мазмұнын айту. **Кері байланыс.** Ауызша.	

Рефлексия. Мен бүгін ... білдім. Мен ... үйрендім. Менің көңіл күйім қазір қандай? Бүгінгі мақсатымызға жеттік пе? Жетсек, қалай жеттік, не істедік?

Қосымша мағлұматтар

Дифференциация – **Сіз оқушыларға көбірек қолдау көрсету үшін не істейсіз?** **Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырма беруді көздеп отырсыз?**	**Бағалау – Оқушылардың ақпаратты қаншалықты меңгергенін қалай тексересіз?**	**Пәнаралық байланыс** **Қауіпсіздік ережелері АКТ-мен байланыс** **Құндылықтармен байланыс (тәрбиелік элемент)**

Ойлану Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары жүзеге асырымды болды ма? Бүгін оқушылар нені үйренді? Сыныптағы оқу атмосферасы қандай болды? Дифференциацияны жүзеге асыру қолымнан келді ме? Мен жоспарланған уақытымды ұстандым ба? Мен жоспарыма қандай өзгерістер енгіздім және неліктен?	**Төменде берілген бөлімді осы сабақ туралы ойларыңызды жазу үшін пайдаланыңыз. Сол жақ бағанда берілген сабағыңызға қатысты ең маңызды сұрақтарға жауап беріңіз.**

Жалпы баға **Сәтті өткен екі нәрсені атап көрсетіңіз (сабақ беру және оқытуға қатысты): 1.** **2.** **Қандай екі нәрсе сабақтың одан да жақсы өтуіне ықпалын тигізер еді (сабақ беру және оқытуға қатысты)?** **1.** **2.** **Осы сабақ барысында сынып немесе жеке оқушылар туралы менің келесі сабағыма дайындалу үшін қажет болуы мүмкін қандай ақпарат алдым?**

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ ТІЛДІК ДАМУЫН ОЙЫНДАР АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

ӨРЖАН НҰРБИБІ МҰРАТҚЫЗЫ
Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, Ақай ауылдық округі КММ
№ 17 «Алақай» санаториялық ясли-бақшасының әдіскер-тәрбиешісі

Балалардың таным мүшелерін және де шығармашылық қабілеттерін дамыту мақсатында танымдық-шығармашылық ойындар қолданудың маңызы зор. Ойын дегеніміз – жас ерекшелікке қарамайтын, адамның көңіл-күйін көтеретін, ойландыратын үрдіс. Ойын төзімділікті, алғырттықты, тапқырлықты, ұқыптылықты, ізденімпаздылықты, іскерлікті, дүниетаным өрісінің көлемділігінің ,көп білуді,сондай-ақ, басқа да толып жатқан сапалылық қасиеттерді қалыптастыруға үлкен мүмкіндігі бар педагогикалық,тиімді әдістерінің бірі.
Балабақшадағы оқыту- тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту,сөздік қорларын молайту,ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс-әрекет кезіндегі тілдік қарым-қатынаста қолдана білуге жаттықтыру ісіне ерекше мән берілген. Айналадағы әлемді ойын, еңбек,серуен, ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінде тәрбиешімен,ересектермен,құрдастарымен қарым-қатынас кезінде танып біледі. Осындай жетістіктерге жету үшін тәрбиеші алдында тұрған балаларды ертеңгі мектеп оқушысы деп қарап,баланың мінез-құлқын,сана-сезімінің жетілу дәрежесін таным үрдістерінің (түйсігі,қабылдауы,ес,ойлау,сөйлеу,зейінінің) дұрыс бағытта қалыптасып,дамуын қадағалап әрі дамытып отыру керек.

Балалардың таным мүшелерін және де шығармашылық қабілеттерін дамыту мақсатында танымдық-шығармашылық ойындар қолданудың маңызы зор.

Ойын дегеніміз – жас ерекшелікке қарамайтын, адамның көңіл-күйін көтеретін , ойландыратын үрдіс. Ойын төзімділікті, алғырттықты, тапқырлықты,ұқыптылықты,ізденімпаздылықты,іскерлікті,дүниетаным өрісінің көлемділігінің ,көп білуді,сондай-ақ, басқа да толып жатқан сапалылық қасиеттерді қалыптастыруға үлкен мүмкіндігі бар педагогикалық,тиімді әдістерінің бірі. Сондықтан ойынды сабақтан тыс уақытта пайдалану-үлкен нәтиже берері анық. Ойынға зер салып, ой жүгіртіп қарар болсақ,содан үлкен мәнді де мағыналы істер туындап өрбитінін байқаймыз. Себебі,бар өнердің бастауы деп білеміз. Ойын-тек жас адамның дене күш қуатын молайтып,оны шапшаңдыққа,дәлдікке т.б ғана тәрбиелеп қоймаймыз,оның ақыл-ойының толысуына , жан дүниенің қалыптасуына, есейіп есуіне де пайдасын тигізеді. Ойын баланың алдынан өмірдің есігін ашып,оның шығармашылық қабілетін оятып,танымдық қасиеттерін дамытады.

Таным – білім алу және дамыту үрдісі , үнемі тереңдетіліп және кеңейтіліп отыратын,нәтижесінде,жаңа білім алынатын таным объектісі мен субъектісінің әрекеттесуі.

Таным ол әрекеттің мақсаты мен түрткісін анықтайтын тұлғаның ақпараттық қорын құрайтын қоғамдық-тарихи үдеріс философиялық категория болып табылады. Философиялық сөздікте: таным- заттардың эмоциялық мазмұнын немесе ақиқатты табу мақсатындағы заттардың күйін,жағдайын меңгеру болып табылады. Педагогикалық сөздікте таным –әлем туралы шынайы білімдерді алуға деген субъектінің шығармашылық іс-әрекеті деп жазылып, сыртқы орта туралы ақпарат алу тұрғысынан берілген.
Мектеп жасына дейінгі балаларды қоршаған ортамен таныстыруда көбіне танымдық ойындар қолданылады. Танымдық ойындар баршамызға белгілі таным мүшелерін дамытуда,қоршаған ортаны,айналадағы дүниені таныстыруда мақсатты түрде пайдаланылады.

Танымдық-шығармашылық ойындар балаларға қоршаған ортаның,табиғат құбылыстарының өзгерістерін, оның қалай пайда болатынын қызықты да естен шықпайтындай етіп қабылдайды. Мектеп жасына дейінгі балаларға алғаш ойналған ойын керемет бір ғажап дүние сияқты болып көрінеді. Себебі бұл кездегі балалар өздері алғаш көрген жаңа дүниені , затты ешқашан ұмытпайды.

Балабақшадағы ересек жастағы балалардың танымдық құзыреттілігін шығармашылығын,ойлау қабілетін дамытуға ықпал ететін ойындардан мысал келтірсек, балаларды үй жануарлары мен таныстыруда төрт түлікке , жабайы аңдар,үй құстары және т.б байланысты мынадай танымдық шығармашылық ойындарды қолдана аламыз.

«Қайсы ненің даусы?»

Мақсаты: баланың есту зейіні,тез ойлау қабілеттерін дамыту.
Қажетті құралдар: магнитафон немесе теледидар,жан-жануарлардың дауысы бар диск.Бұл ойында балаларға төрт түліктің даусы магнитафоннан немесе теледидардан естіледі. Балалар әр жануардың даусын естіп,оны ажырата бастайды.Дәл осылай жабайы аңдардың даусын ести отырып,олардың да даусын ажырата алуы керек.
Үй құстарының дауысын да ажырата алуы қажет.
Табиғат құбылыстарының дауысын жарата білуі керек.

«Не екенін тап?»

Мақсаты: балалардың сипап сезу арқылы таным қабілеттерін дамыту.
Керекті құрал-жабдықтар: жеміс-жидектер,көкөністер
Балалардың көздерін байлап, қолдарына жемістерді немесе көкөністерді ұстап, сипап сезу арқылы балалар қолында тұрған заттың атын айтады.

«Суреттерді дұрыс құрастыр» ойыны

Мақсаты: балалардың есте сақтау қабілетін дамыту.
Керекті құрал-жабдықтар: құстардың қиылған суреті
Балалардың алдына үй құстарының қиылған суреттері беріледі. Ол суретте құстың басы,денесі,қанаты және аяқтары бөлек-бөлек қиылған болады. Балаларға берілетін тапсырма суреттерді дұрыс жинастыру.

«Суреттің жұбын тап» танымдық ойыны.

Мақсаты: Баланың ойлау қабілетін ,есте сақтауын және тілін дамыту.
Қажетті құралдар:Магниттік тақта,магниттер,12 жұп суреттер: анар-алма,шәйнек-кесе,қораз-әтеш,аққу-шағала,шегіртке-құмырсқа,күрек-тырма,қызғалдақ-раушан,ешкі-қой,қасқыр-аю,картоп-сәбіз,кітап-дәптер,қаламсап-қалам.Тәрбиеші магниттік тақтаға ойынның суреттерін іледі. Суреттердің орналасуы: жоғарғы қатарына –фасоль,алма,шәйнек,қораз,аққу,құмырсқа,күрек,қызғалдақ,ешкі,қасқыр,кітап,сәбіздің суреттерін қояды.Төменгі жағына горох,анар,кесе,әтеш,шағала,шегіртке,тырна,раушан,қой,картоп,дәптердің суреттерін қояды.

Балаларға жоғарғы қатардан сурет таңдап ,төменгі қатардан сол суреттің жұбын тауып топтастыру керек екенін түсіндіреді. Балалар кезекпен жұптарын тауып және неліктен олай ойлайтынын айтады. Мысалы: фасоль суретіне мен горохтың суретін жұп қылып топтастырдым. Себебі екеуі де асқа жатады.
Тәрбиеші негізгі дұрыс жауапты алғаннан соң,суреттің орнын ауыстырып жұптарын бірінің астына бірін қойып отырады. Содан соң балалардан қалған суреттердің жұптары қандай болғанын еске түсірулерін сұрайды.
Суретке қарап сурет пен сөздерді байланыстыр

«Ауа,су және жарық» шығармашылық ойыны

Мақсаты: Берілген суреттегі сурет пен сөздерді байланыстыра отырып,сөйлем құрастыру. Балалардың ойлау және сөйлеу қабілетін дамыту.
Ерте,ерте,ертеде,осыдан көп жыл бұрын құстар шөлдеп,қаталапты,ағаштар қурап қалыпты,гүлдер солады. Шөлдеген құстар желден көмек сұрайды. Көмектесуге уәде берген жел күнге келеді. Күн көлдердің,көлшіктердің суын қыздыра бастады. Су тамшылары буға айналып,аспанға көтерілді. Ол жерде тамшылар бір-бірімен қосылып,бұлтқа айналды. Жерге жаңбыр жауды. Жер рақаттана демалды. Жаңбыр суына шөлі қанған өсімдіктер мен құстар қуанды.

«Кім табады?» танымдық ойын

Мақсаты: балалардың тез ойлау,тілін дамыту,есте сақтау қабілеттерін дамыту
Бұл ойында балаларға ұшатын құстар мен ұшпайтын құстарды ажырату қажет
Қажетті құралдар: Магниттік тақта,магниттер, сонымен бірге құстардың суреттері:үкі,жапалақ,қарлығаш,қарға,сауысқан,бүркіт,бөдене,қырғауыл, түйеқұс,тауық,қораз,торғай,шымшық,қаз,үйрек,және т.б

«Көбелектер «әлемі» жаттығуы

Мақсаты: релаксация және қиялын дамыту.
Қажетті құралдар: МР3,баяу орындалатын музыка,кілемшелер (бала санына қарай)
Жаттығудың өтілу барысы:
Балалар кілемшеге шалқасынан жатып,аяқ-қолдарын еркін созады.
Тәрбиеші арнайы релаксацияның әуенін қосып былай дейді: «Көздеріңді жұмып,менің даусымды естіңдер. Жеңіл әрі жаймен демалыңдар.Өздеріңді керемет жаздың шуақты күнінде шалғында жүргендеріңді елестетіңдер. Дәл қазір сендердің көз алдарыңа ғажайып көбелек гүлден-гүлге ұшып жүргенін көріп тұрсыңдар. Оның қанаттарының қимыл-қозғалысына қарасаңдаршы!

Ол қанаттарын жеңіл әрі әсем етіп қозғалтады. Енді әрқайсыларын осы көбелектің ғажайып үлкен әрі керемет қанаттарын өздеріңе қиялдап көріңдерші!Сендердің қанаттарың төмен-жоғары баяу қалықтап қозғалып жатқанын сезініңдер!Ауада баяу қалықтап жүргендеріңді сезініп рахаттаныңдар! Ал енді өздерің ұшып жүрген жерлеріңнен төмендегі жап-жасыл болып тұрған шалғынға зер салыңдар. Қараңдаршы, қандай жайқалып тұрған гүлдердің көптігін! Көздеріңмен ең әдемі гүлді тауып алып, соған жақындай түсіңдер! Енді сендер өздеріңнің гүлдеріңнің иісін сездіңдер!Жайменен қалықтап осы гүлдің аңқыған иісінің ортасына отырыңдар! Тағы да оның жұпар иісімен демалыңдар. Енді көздеріңді ашыңдар! Балалар кезекпен өздерінің сезімдері жайлы айтады.

«Түлкінің балалары мен бүркіт»

Мақсаты: балалардың зейінін , ерік жігерін дамыту.

Ойын барысы: Балалар 1,2 санау арқылы немесе өз еріктерімен түлкілер және бүркіттер болып екіге бөлінеді. Бүркіттер түлкілерді аңдып бір жерде жиналып отырады. Түлкілердің ішінен біреуі түлкі болып қалғандары түлкінің балалары болады. Түлкі ортаға тұрып , қандай да бір қимылдар жасап, оны әртүрлі қылып өзгертіп жасай береді. Түлкінің балалары анасының жасағандарын қалмай қайталап жасап отыруы керек. Кім қимылдарды жасауға үлгермей немесе жасай алмаса соны бүркіттер алып кетеді. Анасымен қалған түлкі баласы жеңімпаз болып саналады. Ойын жүргізушілері ауыстырылып 2-3 рет қайталанады.

Ескерту. Ойынды көңілді әуен қосып ойнаған жақсы.

Сонымен,ойынды ұйымдастыру ойынды өткізуге әзірлік,ойынды өткізу,ойынды талдау сияқты үш бағытты қамтиды. Ойынға қажетті құрал заттарды даярлау , ойынды өткізуге әзірлік болып саналады.

Балаларды ойынның мазмұнымен таныстыру ойынды өткізу болып табылады. Ойынды талдау,бұл ойынның өз мақсатына жетуі,балалардың белсенділігі және олардың іс-әрекеті болып табылады.

Қорытындылай келе,балалардың шығармашылығын,танымдық қызығушылығын,сөздік қорларын дамытуда ойындарды,тапсырма-жаттығуларды қолдану үлкен нәтиже береді. Ойын арқылы балалардың сөздік қоры дамып,ауызша сөйлеу машығын игереді,таным белсенділіктері қалыптаса түсіп,ақыл-ойы өсіп жетіледі,әрі адамгершілік қасиеттер бойына сіңіреді.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ОТАНСҮЙГІШТІККЕ ТӘРБИЕЛЕУ

БАЙЖАНОВА ГҮЛЗАТ САҒЫНАЙҚЫЗЫ
Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, Ақай ауылдық округі КММ
№17 «Алақай» санаториялық ясли-бақшасының тәрбиешісі

Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев «Қазақстанның отаншылдық сезімін тәрбиелеу білім берудің мектепке дейінгі жүйесінен жоғарғы оқу орындарына дейінгі орталықтарда барлық ұйымдарда көкейкесті болып табылады. Балаларды Отанды, туған жерді өзінің халқын сүюге тәрбиелеу- мұғалімнің аса маңызды, аса жауапты да қадірменді парызы» деген еді. Сол сияқты әр дәуірдің тарихи кезеңдерінде балаларды отансүйгіштікке тәрбиелеудің өзіндік мүдделері болады. Ол ең алдымен «ұлтжандылық», «отансүйгіштік», «патриотизм» ұғымдары, сол заманның ақиқаты, наным сенімінен туындайды. Еліміз егеменді алғаннан бері жас ұрпақ тәрбиесінің темірқазығы қазақстандық патриотизм болды. Ұрпағымызды кеудесінде азаматтық намысы бар, білімді, туған жерін сүйетін өнегелі ұрпақ етіп өсіргіміз келсе, бар назарымызды келешек ұрпақ тәрбиесіне аударуымыз қажет. Қазіргі білімнің болашағы мол факторларының бірі – еліне адал ұрпақты тәрбиелеу. «Жас бала жаңа өркен жайған жасыл ағаш тәрізді» дегендей, жаңа отырғызған жас шыбық тамыры тереңдеп, жапырағы жайқалып, саялы ағаш болып үлкейгенше, мәпелеп күтіп, үзбей тәрбиелеуді керек ететін сияқты бүлдіршіндерді де алдын ала жақсы тәрбиеге үйреткен жөн.

Адамзат қоғамына ғылыми жаңалықтар мен инновациялық технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу мен оқыту саласында заман талабына сай, уақыт сұранысын қанағаттандыратын жаңа бағдарламалармен, технологиялармен қамтамасыз етуіміз керек. Қазіргі қоғам жастарының бойына Отанға деген сүйіспеншілікті, адами құндылықтар-мейірімділікті, қайырымдылықты, әділдікті, қамқоршылдықты сіңіріп тәрбиелеуді талап етеді. Халық дүниеге келген жас нәрестенің болашағын ойлап, бар жақсылықты баланың жолына бағыттап, көркемсөзді, мақал-мәтелді, жаңылтпаштарды, салт-дәстүрді күнделікті тәрбиеде пайдаланып отырған. Ата-баба мұрасын қаймағы бұзылмаған өмір тәжірибесінен алынған қалпында қолдану ұрпақ үшін пайдалы болмақ. Өз елінің, жерінің, халқының қамын ойлап, мерей-мәртебесін биіктету үшін ұлттық тәрбиені жетік білуі қажет. Сондықтан да ата-бабаларымыз ұлттық тәрбиеге, салт-дәстүрге ерекше мән берген.

Еліне адал ұрпақты тәрбиелеу үшін жас ата-аналарға терең ұғындырып ұлттық тәрбие беруіміз қажет. Әр отбасында өз балаларын еркелетіп, айтқанын жасап үйреткен ата-ана енді өзінің ақылын баласы ескірмейтін халге жету, осындай келеңсіз нәрселерді болдырмау үшін ең алдымен болашақ ұрпағымыздың патриоттық сезімдері жоғары, ұлтжанды, еліне адал болып өсуі тәрбиешілердің, мұғалімдердің еңбегінен туындайды. Ол үшін халқымыздың ғасырдан ғасырға қастерлеп келген құнды дәстүрлерін есімізде сақтап, санамызға құюымыз қажет. Мектепке дейінгі ұйымдарда балаларға патриоттық бағытта тәрбие беруді жүзеге асыру жолдарын жүйелеу-бойында Отанына, туған өлкесіне деген сүйіспеншілік сезімдерін, ұлттық құндылықтарды бойына сіңірген еліне адал ұрпақ тәрбиелеу. Патриоттық – бұл Отанына деген терең саналы сүйіспеншілік, оған деген адалдығы, табыстары мен жеңістеріне мақтаныш сезім, құдіретті және әдемі болу үшін белсенді ынталануы.

Бұл ұлттық мақтаныш сезімі және біздің мемлекетімізде тұратын барлық ұлт өкілдеріне құрметті қарым-қатынасы. Отанға деген сүйіспеншілік адамдарды шабыттандырады, әр азаматтың өмірі маңызды және рухани бай болады. Отанға деген сүйіспеншілік балаларда жасына қарай жанұяда, мектепте, барлық қоршаған болмыста қалыптасады.

Патриотизм ұғымы өздігінен қалыптаспайды, ол үшін бірнеше алғы шарт қажет: Ұлттық салт-дәстүрді, әдет-ғұрыпты қадірлеу, ана тілді ардақтап құрметтеу, төл тарихымызды білу, барлық халықтарға деген құрмет болуы тиіс. Отанға деген сүйіспеншілік сезім балаларда біртіндеп білім жинау және адамдардың еңбегі, табиғат барысында қалыптасады. Отанға, туған өлкесіне деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу – балабақшада мектепте шешетін аса маңызды міндеттердің бірі.

Отанға деген сүйіспеншілік сезім жақын туған-туысқанға, бала қамқорлықпен және назармен, еркелікпен аймалайтын жанұясына деген махабатынан көрінеді. Отан сәбиге туған жерден, оның тұратын көшесінен, мектеп көшесінен, қаласынан туған-туыстары тұратын туған ауылынан басталады. Біртіндеп балалар Қазақстан Республикасының басқа да қалаларын біле бастайды. Табиғат пен есте қалатын жерлер, Қазақстанда тұратын әртүрлі ұлттық өкілдерінің еңбектерімен, туған өлкесінің өнерімен танысады. Халық өнерін сүюді үйретеміз. Маңызды әр серуенде қоршаған әлемнің әдемілігін көргенде балалардың жүздерінде кішкене болса да қуаныш күлкісі қалатынын сезуге болады. Ұмытпау, құрметтеуге, азаматтардың еңбектері біздің тарихымызға деген қызығушылыққа тәрбиелейді.

Патриоттық – бұл сүйіспеншілік құрмет, республикамыздың Президентіне мақтаныш сезім, Қазақстан Республикасының рәміздеріне сүйіспеншілік пен құрмет, Елтаңбасына, Туына, Әнұранына, Елордасы Астана қаласына, Ата заңына, Желтоқсан оқиғасына қатысқан адамдарға т.б. сүйіспеншілік құрмет көрсету. Балалардың сана сезімі, туған өлкесі туралы қазақ әуені бала жанына терең сіңдірілмей патриоттық тәрбие толық болуы мүмкін емес. Бала жүрегінде мейірімділік, еркелік, ақпейілділік, қазақ әндерінің сырластығы сезгіштікті оятады, үлкен жалынды сезім тудырады, халықтың өмірін, дәстүрлерін, жақынырақ білуге көмектеседі. Қазақ ақындарының табиғат туралы өлеңдерін оқу, серуен кезі және атақты жазушылармен таныстыру кезі, назар аударарлықтай жерлер туралы әңгімелер еліне адал ұрпақты тәрбиелеуде ең қажеттісін береді. Мектепке дейінгі жастағы балалардың қоғамдық өмірмен танысуы оған деген қызығушылығын дамытуға мүмкіндік туғызады. Бала жақсы көретін кітабын көруіне, өзінің көңілінде жүрген тақырыбына сурет салуына, өзінің досына не көргенін айтуға болады, сол үшін оны жүзеге асыруға жағдай жасауымыз керек. Қоғамдық оқиғалар туралы әңгіме айтып, сұрақтарға жауап беру, олардың қызығушылығын тереңдету біздің міндетіміз болып табылады. Балалар өзінің туған қаласымен және Отанымен танысқанда олардың көңіл күйлері көтеріліп, мақтаныш сезім туып, көріп білгендерін сурет арқылы көрсетіп бергенді жақсы көреді. Сондай сурет салу өнері бойынша байқауға бір оқушым қатысып, өзінің сурет салуға деген қызығушылық әрекетін көрсете білді. Осындай сурет көрмелерін ұйымдастырып баруға да болады екен. Балалардың Отанына, туған жеріне деген игілікті сүйіспеншілік сезімдері оянып және жүректерінде мәңгі қалады. Жыл бойы балалармен жүргізілетін жұмыстың негізі – ол табиғатпен танысу, оны қорғау қызметі.

Табиғатты танып білу арқылы оны қорғай отырып олар Отанды, туған жерді таниды. Біртіндеп осылай мектепте рухани-адамгершілік, патриоттық, еліне адал ұрпақты тәрбиелеу жұмысының жүйесі қалыптасады. Өсіп келе жатқан еліне адал ұрпақтың патриоттық тәрбиесі – біздің заманымыздың аса қажетті міндеттерінің бірі. Сіздер мен біздер тек болашақ буынды ғана емес, жалпы адамзаттық қадір-қасиеттердің мән-маңызын түсінетін, жаны да, тәні де таза, білімді, еліне адал азаматтар тәрбиелеуге міндеттіміз.

«ҮЛКЕН-КІШІ. БИІК-АЛАСА»

ИБРАГИМОВА СЫРГУЛ ҚАЛЖАНҚЫЗЫ
Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, Ақай ауылдық округі КММ
№17 «Алақай» санаториялық ясли-бақшасының тәрбиешісі

Білім беру саласы: Таным
Бөлімі: ҚМТҚ
Тақырыбы: «Үлкен-кіші. Биік-аласа.»
Мақсаты: таңертең(таң)-тәулік бөлігімен таныстыру.
Міндеттері: таныс заттарды көлеміне қарай (үлкен-кіші, биік-аласа) салыстыруды үйрету. Шыдамдылыққа, қызығушылыққа тәрбиелеу.
Қажетті көрнекіліктер: ойыншық кірпі, шымылдық, Слайд
Сөздік жұмыс: таңертең, үлкен-кіші, биік-аласа.
Билингвальді компонент: таңертең-утро, үлкен-большой, кішкентай-маленький, биік-высокий, аласа-низкий, ұзын-длинный, қысқа-короткий.

Оқу қызметінің кезеңдері	**Тәрбиешінің оқу қызметі**	**Балалардың оқу қызметі**
Моти-вациялық қозғаушы-лық	- Балалар, бүгінгі оқу қызметімізге көптеген қонақтар келген екен, қонақтармен амандасайық. **Шаттық шеңбері:** Кел балалар күлейік Күлкіменен түлейік Қабақ түйген не керек? Көңілді боп жүрейік! - Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? - Қыс мезгілінде неше ай бар? - Атаулары қандай? - Қыс мезгілінде қандай ерекшеліктер болады? - Жарайсыңдар, балалар! - Балалар, бүгінгі өтетін оқу қызметіміз Математика. Тақырыбы «Үлкен-кіші және биік-аласа» Оқу қызметін бастамас бұрын өткен тақырыпты есімізге түсірейікші. Кім біледі? - Дұрыс, жарайсың! Слайдпен пішіндерді қайталау: - Балалар, мынау қандай пішін? - Неліктен шаршы дейміз? - Шаршыға нелер ұқсайды? - Ал,мынау қандай пішін? - Неліктен үшбұрыш дейміз? - Үшбұрышқа нелер ұқсайды? - Ал, мынау қандай пішін? - Шеңберде бұрыш бола ма? - Ол неге ұқсайды? - Жарайсыңдар балалар! - Енді жаңа тақырыбымызға өтейік. Ғажайып сәт. - Балалар, бүгін бізге қонақ келгенін білесіңдер ме? Ол бізге тәулік мезгілдері туралы әңгімелеп бермекші. Мен бір жұмбақ жасырайын, жауабын тапсаңдар келген қонақтың не екенін білесіңдер. **Жұмбақ:** Тиіскенді түйреген, Киімі бар инеден. (Кірпі.) Балалар, жұмбақ не туралы? Осы кезде шымылдықтың артынан ақырын кірпі шығып, балалармен амандасады. Кірпі балаларға бір тәулікте төрт мезгіл болатынын, олар: таңертең, күндіз, кеш, түн деп аталатынын айтады. - Сендер үлкендер мен балалар таңертең, күндіз, кешке, түнде немен айналысатынын білгілерің келе ме? - Таңертең үлкендер жұмысқа, ал балалар балабақшаға, мектепке барады. Күндіз үлкендер жұмыс істейді, ал балалар сабақ оқиды. Кешке бәрі демалып, түнде ұйықтайды.	Қимылмен шаттық шеңберін жасайды - Қыс - Үш ай бар - Желтоқсан, қаңтар, ақпан Үшбұрыш, шеңбер, шаршы - Шаршы - Өйткені төрт бұрышы бар - Үстел, терезе, кітап - Үшбұрыш - Өйткені үш бұрыштары бар. - Үй шатыры, шырша - Шеңбер - Жоқ ол дөңгелек - Күн, алма, доп Кірпі туралы Балалар мұқият тыңдайды. Ия, білгіміз келеді
Ұйымдастыру-іздестіру	**Кірпі:** - Балалар, суреттен нені көріп тұрсыңдар? - Кірпілер бірдей ме? - Олар қандай екен? Кірпі суретте сүті бар тағы екі кесе салынғанын айтады:үлкен кесе үлкен кірпіге,ал кішкентай кесе кіші кірпіге арналған. **Сергіту сәті:** Ормандағы аюдың Құлпынайы көп екен Теріп-теріп алайық	Кірпілерді көріп тұрмыз - Әртүрлі. - Үлкен және кішкентай.

	Қалтамызға салайық	
	Ойын «**Кірпі немен қоректенеді**?» **Шарты:** суреттерді көрсету арқылы кірпі қай нәрсемен қоректенетінін сұрайды. Кірпі балаларға тапсырмаларды дұрыс орындағандары үшін рақмет айтып қоштасады. Балаларға үйлердің суреттерін көрсетеді. - Балалар, үйлер бірдей ме, жоқ әртүрлі ме? - Дұрыс? Бір үй биік,ал басқа үй аласа. - Бір-біріңе арқаларыңмен тұрыңдар,қайсың биік, қайсың аласа екенін көреміз. Балаларға биік-аласа сөздерін түсіндіреді. **Ойын «Суреттерді орналастыр»** . **Шарты:** Берілген суреттерді көлеміне қарай ажыратып орналастыру.	Салыстырып жауап береді.
Рефлексивті-түзетушілік	- Балалар, бүгін бізге қонаққа кім келді? - Балалар, біз қандай тақырып өттік? Не үйрендік? Ұйымдастырған оқу іс-қызметінде араласқан балаларды мақтап, мадақтау.	

Күтілетін нәтиже:
Меңгереді: Үлкен-кіші, биік-аласа мағынасын.
Игереді: суреттерді дұрыс орналастыруды
Қолданады: дайын пішіндерді орнына жапсыруды.

«ОЙЫН АРҚЫЛЫ БАЛАНЫҢ ОЙ-ӨРІСІН ДАМЫТУ»

ӘУЕЗ НАЗИРА АМАНДОСҚЫЗЫ
Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, Ақай ауылдық округі КММ
№17 «Алақай» санаториялық ясли-бақшасының тәрбиешісі

«Ойын баланың алдынан өмір есігін ашып оның шығармашылық қабілетін дамытады. Ойынсыз ақыл ойдың қалыптасуы мүмкін емес». (В. А. Сухамлинский).

Мектепке дейінгі балалардың жан-жақты дамуы үшін ойынның ролі ерекше. Ойын - жалпы адамзат мәдениетінің бірегей феномені, оның қайнар көзі мен шыңы. Мәдениет феномені ретінде ойын оқытады, дамытады, тәрбиелейді, әлеуметтендіреді, көңіл көтертеді, дем алдырады,
сонымен қатар, ол сықақтап, күлдіріп, кез-келген әлеуметтік мәртебенің шартты екендігін көрсетеді

Мектепке дейінгі мекемелерде адамгершілік тәрбиесі тәрбиелеу және білім беру үрдісінде әр түрлі іс-әрекеттер арқылы жүзеге асырылады.
Ұлы педагог В.Сухомлинский «Ойынсыз, музыкасыз, ертегісіз, шығармашылықсыз, қиялсыз толық мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды» дейді, демек, шәкірттің ақыл-ойы, парасаты ұлттық салт-сананы сіңіру арқылы байи түспек.

Олармен ойынның әр түрін ұйымдастыра отырып, бір-біріне деген қайырымдылық, мейірімділік, жанашырлық, достық, жолдастық сезімдерді тәрбиелеуге болады. Ал балаларды қоршаған ортамен таныстыру, тіл дамыту, табиғатпен таныстыру, бейнелеу өнері сабақтарында өлі-тірі табиғатқа деген сүйіспеншілік, үлкендердің еңбегіне қызығу мен сыйластық сияқты адамгершілік сапалары қалыптастырылады.

Ойын бала үшін — нағыз өмір. Егер тәрбиеші ойынды ақылмен ұйымдастырса, ол балаларға ықпал жасауға мүмкіндік алады. А.П.Усова былай деп атап көрсетті: «Балалардың өмірі мен іс-әрекетін дұрыс ұйымдастыру — оларды тәрбиелеу деген сөз. Тәрбиенің тиімді процесі ойын және ойынның өзара қарым-қатынастары формаларында жүзеге асырылатын себебі сол, бала мұнда өмір сүруді үйренбейді, өз өмірімен тіршілікетеді». Ойын мектепке дейінгі жастағы балалардың негізгі іс - әрекетінің бір түрі. Ойын барысында баланың жеке басының қасиеттері қалыптасады. Ойын барысында балалар дүниені тани бастайды, өзінің күш-жігерін жұмсап, сезініп білдіруге мүмкіндік алады, адамдармен араласуға үйренеді.

Бүгінгі күн талабы – баланың ақыл - ойын парасаттылығын дамыту, ойлау қабілетін жетілдіру, өзіндік іскерлік қасиеттерін қалыптастыру, заман талабына сай ойы жүйрік етіп тәрбиелеу. Сондықтан да баланың танымын алғашқы күннен бастап дамытудың, бойында оқыту мен тәрбиелеудің негізін қалыптастырудың құралы – ойын әрекеті, яғни, ойын – баланың жетекші әрекеті. Бірақ, ойын тек қана балаларды қызықтырып,уақыт өткізудің құралы болмай, балаға берілетін білім мен тәрбиенің құнды негізі болуы керек.

Яғни, оқыту-тәрбиелеу жұмысын бағдарлама талаптарына сәйкес ойын түрінде ұйымдастыра отырып, баланың логикалық ойлау қабілетін арттыруға жағдай жасау мектепке дейінгі мекеме педагогтарының негізгі міндеті

Ойын барысында балалар педагогпен бірлесіп ереже бойынша қызықты тапсырмалар орындап,жағымды қарым – қатынас жасауы балалардың эмоционалды көңіл – күйлерін көтереді, сондықтан да дидактикалық ойынға қажетті құрал – жабдықтар,атрибуттар айшықты, мазмұнды безендірілуі де өте маңызды. Балалардың интеллектуалдық дамуына әсер ететін жаңа ойын технологиялары да біздің балаларға танымал. Мысалы: Логикалық тізбек ойындары. Логикалық ойлау арқылы бала саралау, салыстыру, жинақтау сияқты өз бетімен іс – қимылдар жасауды үйренеді. Баланың логикалық ойлауы өздігінен қалыптаспайды, оның дамуына мақсатты түрде білім беру мамандарының, ата - аналардың, балалардың бірлескен жүйелі жұмысы қажет. Балалар ойыны заттық – қол қимылының (пирамида жинау,текшелерден үй құрау) даму жолынан бастап интеллектуалды даму ойынына дейін жетеді. Логикалық ойлауды дамытудың негізгі рөлі математикалық ойындарға жатады.Бұл ойындар арқылы баланың интеллектуалды дамуы тек белгілі бір білім көлемін ғана емес, жалпы тәлім-тәрбиелік іс-әрекеттерді игерумен бірге, ойлау, қиялдау, есте сақтау, елестету және т.б. қабілеттерінің; танымдық, іскерлік, шығармашылық қасиеттерінің дамуын қамтидыМысалы,
«Суреттерді есте сақта», «Керекті фигураны тап», «Қызықты геометрия»,«Лабиринт ойындары»және т.б.. «Ойы саяздың, тілі саяз» деген ұлғатты сөз бекер айтылмаған. Ойлау негізі баланың сөйлеу тілін де қалыптастырады. Қорытып айтқанда, балаларды интеллектуалды дамыту тәрбиесі білімді тереңдетуге,бекітуге,оның тәжірибелік мәнін түсінуге септігін тигізеді. Баланың өмірге қадам басқандағы алғашқы қимыл әрекеті – ойын, сондықтанда оның мәні ерекше. Жас баланың өмірді тану, еңбекке танысы, психологиялық ерекшеліктері осы ойын түрінде қалыптасады.

Мектеп жасына дейінгі балалардың қоғамдық құбылыстарды, қоғамдағы ересек адамдардың іс - әрекетін өз түсінігінше әрекеті арқылы бейнелеуі ойын болып саналады. Ойынның шығу тарихына шолу жасауда көңіл аударатынымыз ол еңбекпен, өнермен, қоршаған ортамен тығыз байланыста дамыған, яғни ойынды өмірден ажыратып қарай алмаймыз балалар тек ойнап қана қоймайды, сонымен бірге ойлайды, аңғарады көп нәрсені білуге, зерттеуге талпынады. Олар бірдеңе жасап қана қоймайды, сондай - ақ заман ағымына да белсене қатысады.

Балабақшаларда оқыту – тәрбиелеу жұмысында балалардың тілін дамыту, сөздік қорларын молайту, ауызша сөйлеуге үйрете отырып, үйренген сөздерін күнделікті өмірде еркін қолдану, одан әрі күнделікті іс - әрекет кезіндегі тілдік қарым - қатынаста қолдана білуге жаттықтыру.
Ойын дүниеге ашылған үлкен жарық терезе іспеті. Ол арқылы баланың рухани сезімі жасампаз өмірмен ұштасып, өзін қоршаған дүние туралы түсінік алады. Адамды өжеттілікке, шапшаңдыққа, ептілікке, батылдыққа, байсалдыққа, тапқырлыққа үйрететін де ойын. Бала үшін ойын өзін - өзі жетілдіру мен өзін - өзі көрсетудің құралы. Баланы ойынға қызықтыра отырып оқу іс - әрекетін ойын түрінде күрделендіре түсу керек. Ойын баланың ойлау қабілетін жетілдіре отырып, оның қиялын дамытады. Бала жалғыз ойнағанды ұнатпайды, ол қатар құрбыларымен бірлесіп ойнай отырып бір - бірімен қарым қатынас жасайды.
Оқу ісі - әрекетінде қолданатын ойын түрлері мынадай топтарға бөлінеді.
Ойынның түрлері:
• Ұлттық ойындар
• Сюжетті рольді ойындар
• Педагогикалық ойындар
• Дидактикалық ойын
• Шығармашылық ойын
• Қимылды ойындар

Педагогикалық ойын технологиясы дегеніміз - педагогикалық жұмысты ойын түрінде ұйымдастырудың әдістері мен тәсілдерінің жиынтығы.
Дидактикалық ойындар арқылы оқу іс - әрекеті барысында балаларды қызықтыру мақсатында қолданылады және мектеп жасына дейінгі ұйымдардың барлығында да, оқу іс - әрекеті ойын түрінде өткізіледі. Оқу іс - әрекеті барысында ойын түрлері жас ерекшеліктеріне байланысты қолданылады.
Тәрбиеші ойынға тек қана баланы қызықтырып қоймай, бес саланы білім берудің негізгі құндылығы деп түсінсе ғана өз мақсатына жете алады.

ЖАБАЙЫ ЖӘНЕ ҮЙ ЖАНУАРЛАРЫ

СҮЛЕЙМЕНОВА АҚБОТА ТОБЖАРҒАНҚЫЗЫ
Қызылорда облысы, Қармақшы ауданы, Ақай ауылдық округі КММ
№17 «Алақай» санаториялық ясли-бақшасының тәрбиешісі

Білім беру саласы: Әлеуметтік орта.
Бөлімі: Қоршаған ортамен таныстыру.
Тақырыбы: Жабайы және үй жануарлары.
Мақсаты: 1.Үй және жабайы жануарларды ажыратып,төлдерінің атауын атай білу білімдерін бекіту.
2. Табиғатқа, ондағы тіршілікке қамқор болуға тәрбиелеу.
3. Танымдық, есте сақтау қабілеттерін, сөздік қорларын арттыру.
Қолданылатын көрнекіліктер: «Жабайы жануарлар», «Үй жануарлары», доп, жабайы және үй жануарлары бар таратпа материал , үйдің ауласы және орман бейнеленген макеттер.
Әдістері:Таныстыру, салыстыру, сипаттау, түсіндіру, сергіту, дидактикалық ойын, сұрақ-жауаптар.
Сөздік жұмыс: жабайы, үй жануарлары.
Билингвальды компонент: жабайы-дикий, үй жануарлары-домашние животные, тамақ-пища, орман-лес.
«Ыстық-суық» дидактикалық ойыны:
Шарты: Бір зат алдын ала тығылып қойылады. Тығылған затты балалар «ыстық-суық» сөздері арқылы тауып алулары керек.
Балалар үй жануары мен жабайы жануардын ойыншығын тауып алады.
-Балалар, адамдардың көмегімен өмір сүретін жануарларды қалай атаймыз?
-Ал, орманда өз беттерімен тамақ тауып, өздерін қорғайтын жануарларды қалай атаймыз?
-Бүгінгі оқу іс-әрекетімізде жабайы және үй жануарлары туралы айтатын боламыз. Сендер үш орталыққа бөлініп отыра қалыңдар.
-Жабайы жануарлардың үй жануарларынан айырмашылығы неде?
-Қалай ойлайсыңдар үй жануарлары адамдардың қамқорлықтарына, мейірімдеріне, махаббаттарына қалай жауап береді?
Қане, ойнайық.
Ойын: «Жануарларды ата»
-Жарайсыңдар балалар. Сендер жануарларды жақсы біледі екенсіңдер.
-Енді, жұмбақ жасырып ойнайық. Мен жұмбақты жасырам ал, сендер шешіңдер.
Жұмбақтар.
Қандай жануар қыста ұйқыға кетеді?
Аю, қасқыр, түлкі ме? (Аю)
Суреттен аюды көрсетіп, айтыңдаршы аю қандай? (маймақ, үлкен, күшті, қоңыр)
-Аюдың қалай жүретінін көрсетіңдерші?
-Аю не жейді? (бал, балық, жидек)
Ағаштан-ағашқа
Доп сияқты тез секіреді.
Жаңғақтарды жинап ап,
Қысқа азық етеді ол не? (Тиін)
Тиіннің суретін көрсетемін.
-Тиіннің үлпілдек құйрығына назар салыңдаршы. Ол тиіннің секіріп жүруіне көмектеседі. Қалай ойлайсыңдар тиін немен қоректенеді?
(жаңғақпен, шишкамен, саңырауқұлақпен)

Барлық аңдардан қу
Үстінде әдемі тоны бар.
Құйрығы өте әдемі,
Оның аты –түлкі.
Түлкінің суретін көрсетемін.
-Түлкіге құйрығы аңшылардан, иттерден іздерін сыпырып жасыру үшін керек. Ол өте қу.
-Балалар, сендер қу түлкі туралы қандай ертегілерді білесіңдер?
(Бауырсақ, қасқыр мен түлкі, Түлкі мен тырна).
Түлкінің терісіне назар аударыңдаршы. Адамдар түлкіден не алады?
Қыста ақ, жазда сұр

Ол не? (Қоян)
Сұр қоянның суретін көрсетемін. –Қандай қоян? (үлпілдек, сұр, кішкентай, қорқақ).
Ақ қоянның суретін көрсетемін.
-Қандай қоян? (кішкентай, қорқақ, үлпілдек, ақ)
-Қоянның ақ терісі оған қыста…. (жасырынуына көмектеседі)
-Қоян құсап секіріп көріңдерші?
-Қоян өзінің жауынан қалай тығылады?
-Қоян нені жақсы көреді? (сәбізді, қырыққабатты, ағаштың қабығын)
-Аю мен қоян нелерімен ұқсайды? (бас, аяқ, құйрығы, аузы, мұрны, құлағы)
-Айырмашылықтары не?
(Аю үлкен-ал, қоян кішкентай, аю балды, жидектерді, балықты жақсы көреді, ал қоян ағаштың қабығын, сәбізді, қырыққабатты жақсы көреді. Аю қыста ұйықтайды, ал қоян жоқ. Аю ағаштарға шыға алады, ал қоян шыға алмайды).
Өзі ойнағанды жақсы көреді,
Үйге келіп мяулап,
Сүт сұрайды. (Мысық)
-Балалар, айтыңдаршы мысық жабайы ма, жоқ үй жануары ма?
-Тағы қандай үй жануарларын білесіңдер?
-Алдарындағы өздеріңе ұнайтын үй жануарларын және олардың төлдерін алып шығайық.
Балалар тақтаға бір-бір жануарларды алып шығып, айтып береді.
-Бізге бүгін қонаққа жабайы және үй жануарлары келіпті. Сендер оларды таныдыңдар ма?
Ойын: «Жануарлардың төлдерін ата»
Шарты: Балалар жануарлардың төлдерін енелерінің қасына қоюлары керек. Оларды атап, үй немесе жабайы жануар екенін табулары керек.
Сергіту сәті:
Көлбең-көлбең, көлеңкем,
Аю қалай жүреді,
Кім көрсете біледі?
Аю былай жүреді, аю былай жүреді.
Көлбең-көлбең, көлеңкем,
Қоян қалай жүреді
Кім көрсете біледі?
Қоян былай жүреді, қоян былай жүреді.
Көлбең-көлбең, көлеңкем,
Қасқыр қалай жүреді,
Кім көрсете біледі?
Қасқыр былай жүреді, қасқыр былай жүреді.
Көлбең-көлбең, көлеңкем,
Түлкі қалай жүреді,
Кім көрсете біледі?
Түлкі былай жүреді, түлкі былай жүреді.
–Жабайы жануарлар қайда тұрады?
–Тағы да жануарлар қайда тұрады?
Балалардың шығармашылық жұмыстары.
1-орталық: «Ақ қоянның үстін мақтамен жауып шық»
2-орталық: «Қойдың үстіне қағазбен бұйра жүндер жапсыру »
3-орталық: «Қой мен қозы бояу»
-Жануарлар қайда тұрады? (орманда және адамдардың үйінің ауласында)
-Орманда тұратын жануарларды қалай атаймыз?
-Оларды атаңдар?
-Үй жануарларына қандай жануарлар жатады екен?
Осымен оқу іс-әрекетіміз аяқталды. Сендерге көп-көп рахмет! Барлықтарыңда өте тамаша қатыстыңдар.

ЭВОЛЮЦИЯНЫҢ ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕРІ

АЛДИБЕКОВА АЙЖАН ОРАЗБЕКОВНА
Шымкент қаласы № 61жалпы орта білім беретін
мектеп биология пәннің мұғалімі

Ұзақ мерзімді жоспардың тарауы: 10.3 Эволюциялық даму селекция негіздері	**Мектеп:**	
Күні:	**Мұғалімнің аты-жөні:**	
Сынып:	**Қатысқандар:**	**Қатыспағандар:**
Сабақтың тақырыбы:	Эволюцияның дәлелдемелері	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаты:	10.2.6.3 - эволюцияның дәлелдемелерін талдау	
Сабақтың мақсаты	Эволюцияның әр кезеңдерінің дәлелдемелеріне талдау жасайды.	
Бағалау критерийі	Салыстырмалы анатомиялық дәлелдемелерді талдайды. Эмбриологиялық дәлелдемелерді талдайды Палеонтологиялық дәлелдемелерді талдайды.	
Тілдік мақсаттар	**Пәндік терминология:** Палеонтология, эмбриология, салыстырмалы анатомиялық. Атавизм, рудимент **Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:** Палеоценде тіршілік еткен . . , эоценде тіршілік еткен . . , миоценде тіршілік еткен . . , мицende тіршілік еткен . . , плиоценде тіршілік еткен . . .	
Құндылықтарға баулу	Оқушы бойына "Мәңгілік ел" идеясының алтыншы құндылығы аясында тарихи даму арқылы өркениетке бағытталу дағдысын қалыптастыру.	
Пәнаралық байланыс	Тарих-эволюция	
Алдыңғы білім	Эволюцияның қозғаушы күштері, ағзалардың беймделушілігіндегі табиғи сұрыпталулардың рөлі, түр түзілу үдерісі туралы түсінігі бар.	
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақта жоспарланған іс-әрекет.**	**Ресурстар**
Сабқтың басы	**"Жылы лебіз"** әдісі арқылы жағымды ахуал қалыптастыру. **"Геометриялық фигуралар "** арқылы топқа бөлу: **Ширату тапсырмасы: "Болжау әдісі"** Берілген сілтеме бойынша бейне жазбаны қарай отырып және суреттер топтамасын талдай отырып ортақ тақырып туралы өз болжамдарыңды ддәлелдеңдер.	А.Е Очкур. Ж.Ж.Құрманғалиев. М.А.Нутаева 10 сынып http://smk.edu.kz/Attach/FileDownload/fa445d3b-e1f5-47e3-9cdf-bef1fc2b2e9d https://twig-bilim.kz/kz/film/evolution-the-evidence

Сабақтың ортасы	**1-тапсырма** **Оқыту формасы:**Топтық жұмыс : **Әдісі:"Фишбоун"** Суреттерге назар аудара отырып эволюциялық дәлелдемелердің әр кезеңдерінде жүретін ерекшеліктерді талдаңдар. **Дескриптор** *Салыстырмалы анатомиялық дәлелдемелерді талдайды. *Эмбриологиялық дәлелдемелерді талдайды. *Палентологиялық дәлелдемелерді талдайды **Саралау** **Қабілетті оқушыларға тапсырма** Learning Apps онлайн сервисінде эволюцияның дәлелдемелеріне талдауға тапсырма құрауға беремін **Қолдауды орташа қажет ететін оқушылар** Тапсырманы орындау барысында оқушыға суреттері бар карточкалық сұрақтар ұсынылады. **Қолдауды көп қажет ететін оқушы** Тірек сөздер мен сөз тіркестерін пайдаланып тапсырманы орындауға бағыттаймын (жануарлардың құрылысы, даму кезеңдері) **Қ/Б "Блок ортасында бағалау"**әдісі арқылы оқушыларда жалпыға ортақ түсінбеушілік тудырған проблемаларды анықтайды. **ІІ-тапсырма** **Оқыту формасы:** Жұптық жұмыс **Әдісі: "Ойлан,жұптас, бөліс"** Организмдердің эволюциялық дамуы барысында пайда болған мүшелер мен өзгеріске ұшыраған мүшелер туралы дәлелдемелер жинақтаңдар. **Дескриптор** *****Гомологиялық мүшелерді анықтайды. *Аналогиялық мүшелерді анықтайды. Өзгеріске ұшыраған мүшелерді анықтайды. **Қ/Б : «Бағдаршам » әдісі** **ІІІ-тамсырма** Кейбір омыртқалылардың алдыңғы аяқтарының әр түрлі қызмет атқарғанымен құрылыстары ұқсас екенін дәлелде? Әр алуан организмдердің ұрықтық даму сатысын зерттеумен байланысты қандай дәлелдемелер бар? **Қ/Б «Егер 5 минутыңыз болса.......»** Балалардан 5 минут берілсе, жұмысты қалай жақсартатынын сұрау. Бұл мұғалімге оқушылардың берілген уақыт ішінде тиісті нәтижеге жетсе де, неге ұмтылатынын түсінуге көмектеседі	Презентация, терминдер, суреттер http://blgy.ru/biology6/stem Оқулықпен жұмыс
Сабақтың соңы	**Рефлексия.** • Мен енді білемін ..... • Маған ұнағаны ..... • Менің түсінбей қалғаным .... • Мен жақсы түсіндім ..... Менің келесі сабақта білгім келетіні	

Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	**Бағалау – оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?**	**Құндылықтарға баулу. Денсаулық және қауіпсіздік техникасының сақталуы.**
• Тапсырманы: білім деңгейі әрқалай оқушыларға дайындалған жұмыстар ұсыну. • Дереккөздерді: Кей оқушылар басқа оқушылармен салыстырғанда дереккөздер арқылы жақсы жұмыс жасай біледі. • Диалог және қолдау көрсету: Бұл әдіс кейбір оқушыларға тапсырманы орындау барысында түркі сұрақтар қоя отырып қолдап мадақтама сөздермен алға жетеленеді. • Бағалау: біз пәнді оқытуда оқушыны, оқытуға қарай түзетуді қажет ететін тұстарын анықтап әрі қарай жылжи аламыз. • Жіктеу: топтық бөліну кезінде әр оқушының қабілеті ескеріледі • Қарқан:оқушылардың тапсырма орындау қарқынын сараладым.	• "Блок ортасында бағалау" бағалау оқушылардың қаншалықты материалды меңгергендігін анықтай отырып, топтық бағалау жүргізіледі. • "Бағдаршам"-берілген тапсырманы сын тұрғысынан ойлай отырып нақты жазған оқушыны анықтау және барлық оқушыларды сол деңгейге жеткіземін **«Егер 5 минутыңыз болса.......»** Балалардан 5 минут берілсе, жұмысты қалай жақсартатынын сұрау. Бұл мұғалімге оқушылардың берілген уақыт ішінде тиісті нәтижеге жетсе де, неге ұмтылатынын түсінуге көмектеседі	Оқуды жақсарту үшін ақпаратты технологияларды сабақта тапсырма беруге әр түрлі слайд қолданылады. Тарих эволюция қозғалысын анықтауда тарих пәндерінің сөздерімен байланыстырамыз. Оқушылардың топтық талдау жұмыста өздерінің құндылықтарын сезінеді, бір-бірімен түсінушілікке баулимын.

Сабақ бойынша рефлекция:
Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма?
Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді ме?
Егер оқушылар оқу мақсатына жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз?
Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?
Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба?
Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма, және неліктен?

Жалпы баға

Сабақтың жақсы өткен екі аспектісі (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?
1:
2:

Сабақты жақсартуға не ықпал ете алады (оқыту туралы да, оқу туралы да ойланыңыз)?
1:
2:

Сабақ барысында сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістік/қиындықтары туралы нені білдім, келесі сабақтарда неге көңіл бөлу қажет?

МАЗМҰНЫ

1. *ДОМАЕВА ГУЛЬЗИНА АБДИКАРИМОВНА*
2. *ПИРЖАНОВА КИМЁ ТАЛАУВНА*
3. *БЕГМАГАНБЕТОВА ЖАНАР МЕИРОВНА*
4. *АБДУЛЛАЕВА ГУЛБАХОР ДУРУМБАЕВНА*
5. *ЖАППАРОВА МОЛДИР БАЗАРБАЙҚЫЗЫ*
6. *ЮСУПОВА ЖАНАР ЕЛАБАЕВНА*
7. *АЙТУАРОВА АЙГУЛЬ ЖУМАТОВНА*
8. *ЕРЕХАНОВА ЗЕЙНЕШ ТУРЕХАНОВНА*
9. *АБДРАХМАНОВА ГУЛЬМИРА АСЕТОВНА*
10. *ШОХАНОВА АЙСАУЛЕ АБЗАЛОВНА*
11. *ЖУМАГЕЛЬДИНА ЖАНАР СОЦИАЛОВНА*
12. *БЕЙСЕНБАЕВА САЛТАНАТ СЕРИКХАНОВНА*
13. *БУХАРБАЕВА ДИНАРА АНАРБАЕВНА*
14. *АБЛАЙ ҚҰРМАНАЙ АБЛАЙҚЫЗЫ*
15. *ИСКАЛИЕВА ЖУМАГУЛ ТОЛЕУОВНА*
16. *САТАЕВА ДИНА КАДИРБЕРГЕНОВНА*
17. *ЖАНКУЛИЕВА НЕСИБЕЛИ ХАЙРУЛЛАЕВНА*
18. *ОСМОЛА ВАЛЕНТИНА ВЛАДИМИРОВНА*
19. *БОЛДЫРЕВА СВЕТЛАНА ВЛАДИМИРОВНА*
20. *ПОНОМАРЕВА ЗАМИНА САЛЕХОВНА*
21. *АБАЛАКИНА ИРИНА МАТВЕЕВНА*
22. *ЮСУПОВА ЖАНАРКУЛ НЫСАНБАЕВНА*
23. *ОМАРОВА АКНУР СМАЙЛОВНА*
24. *ДУЙСЕНБАЕВА АКМАРАЛ АБДУГАППАРОВНА*
25. *УСКЕНБАЕВА АЙГУЛ АБИБУЛЛАЕВНА*
26. *ИЛЬЯСОВА АҚКЕНЖЕ ДҮЙСЕНБЕКҚЫЗЫ*
27. *НЫСАНБАЕВА ФАРИДА АЛТЫБАЕВНА*
28. *МУХАНОВА АЙНУР АДИЛХАНОВНА*
29. *БЕКСҰЛТАНОВА ОҢЛАСЫН БЕРКИНБАЕВНА*
30. *АУЕЛБЕКОВА ЭЛЕНОРА КАЛДЫБЕКОВНА*
31. *ДУЙСЕНБАЕВА АКМАРАЛ АБДУГАППАРОВНА*
32. *САДЫКОВА РАЙХАН ТАНИРБЕРГЕНОВНА*
33. *МЫРЗАХАНОВА АЛИЯ ҚАЛБОЛАТҚЫЗЫ*
34. *ӨРЖАН НҰРБИБІ МҰРАТҚЫЗЫ*
35. *БАЙЖАНОВА ГҮЛЗАТ САҒЫНАЙҚЫЗЫ*
36. *ИБРАГИМОВА СЫРГҮЛ ҚАЛЖАНҚЫЗЫ*
37. *ӘУЕЗ НАЗИРА АМАНДОСҚЫЗЫ*
38. *СҮЛЕЙМЕНОВА АҚБОТА ТОБЖАРҒАНҚЫЗЫ*
39. *АЛДИБЕКОВА АЙЖАН ОРАЗБЕКОВНА*